

Dlouhodobý záměr
vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy
Libereckého kraje 2012

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012

schváleno: Zastupitelstvem Libereckého kraje, usnesení č. 89/12/ZK ze dne 20.3.2012
zpracovatel: Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje

OBSAH

Úvod	3
I. Ekonomické, společenské a sociální souvislosti Libereckého kraje	
I. 1 Sídlní struktura	4
I. 2 Obecná ekonomická charakteristika	4
I. 3 Vzdělanostní struktura	5
I. 4 Demografický vývoj	7
I. 5 Trh práce a návaznost na vzdělávací soustavu	9
I. 5. 1 Uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce podle oborů	10
II. Stav sítě vzdělávací soustavy Libereckého kraje	12
III. Vyhodnocení priorit Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008	18
IV. Strategie rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje	
IV. 1 Základní priority rozvoje a kompatibilita s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR	21
IV. 1. 1 Zvyšování efektivity vzdělávání	21
IV. 1. 2 Zvyšování kvality vzdělávání	26
IV. 1. 3 Podpora rovných příležitostí ke vzdělávání a poradenského systému	30
IV. 2 Strategie rozvoje v jednotlivých segmentech vzdělávání	31
IV. 2. 1 Předškolní vzdělávání	31
IV. 2. 2 Základní vzdělávání	31
IV. 2. 3 Střední a vyšší odborné vzdělávání	33
IV. 2. 4 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenský systém	36
IV. 2. 5 Základní umělecké vzdělávání	38
IV. 2. 6 Zájmové a jazykové vzdělávání	39
IV. 2. 7 Ústavní výchova	40
IV. 2. 8 Zařízení školního stravování	40
IV. 3 Kritéria a zásady rozvoje vzdělávací soustavy	41
IV. 4 Další podporované oblasti	45
IV. 4. 1 Další vzdělávání pedagogických pracovníků a celoživotní vzdělávání	45
IV. 4. 2 Projektová činnost	48
IV. 4. 3 Primární prevence a zlepšení klimatu na školách	49
V. Financování regionálního školství	50
VI. Přehled přijatých opatření	54
Závěr	59
Seznam použitých zkratk	60
Seznam příloh	61

Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na roky 2012-2016 je strategickým dokumentem resortu školství, mládeže, tělovýchovy a sportu zpracovaný podle ustanovení § 9 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění, (dále jen školský zákon) a dle vyhlášky MŠMT č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, v platném znění.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na roky 2012-2016 je významným koncepčním materiálem určujícím strategické směry rozvoje vzdělávání v kraji, a to ve všech segmentech vzdělávací nabídky. Dotýká se tak všech účastníků na vzdělávání v kraji, tj. škol a školských zařízení všech zřizovatelů, zástupců veřejné správy, sociálních partnerů i široké odborné veřejnosti. Naplňování stanovených cílů tak není jen úkolem Libereckého kraje, ale vzhledem k dosahu do vzdělávací soustavy jako celku usměřuje všechny aktéry vzdělávací soustavy.

Stanovené směry vycházejí vždy z celorepublikových strategických směrů a potřeb stanovených Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky. Stanovení základních strategických zájmů rozvoje vzdělávací soustavy je úzce spjato s alokací veřejných prostředků a vychází zejména z předpokládaného demografického vývoje, sociálních a ekonomických aspektů a v neposlední řadě z vývoje trhu práce v kraji. Zároveň navazuje a rozvíjí strategické cíle předcházejících dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z let 2005 a 2007.

Úvodní část Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012 je věnována výchozím údajům v oblastech ekonomické, sociální a sídelní struktury kraje. Podkladem pro následující stanovení směrů rozvoje vzdělávání v kraji je prognóza demografického vývoje, vzdělanostní struktura a údaje o trhu práce v návaznosti na vzdělávací soustavu. Druhá a třetí část je věnována zjištění o stavu současné sítě škol a školských zařízení a hodnocení priorit minulého období. Hlavní část IV. kapitoly stanovuje základní směry rozvoje, cíle a strategii pro jednotlivé segmenty vzdělávací soustavy v Libereckém kraji. V. kapitola je věnována financování regionálního školství z veřejných prostředků, jenž je určujícím a limitujícím faktorem pro rozvoj vzdělávací soustavy.

Při tvorbě dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje bylo čerpáno ze statistických údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání¹, strategických dokumentů České republiky a Libereckého kraje a dostupných dílčích studií. Většina dat hodnotících současný stav vzdělávací soustavy je uváděna od roku 2008, tj. období předcházejícího Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008.

¹ Ústav pro informace ve vzdělávání byl z rozhodnutí MŠMT k 31.12.2011 zrušen.

I. Ekonomické, společenské a sociální souvislosti Libereckého kraje

I.1 Sídelní struktura

Liberecký kraj má celkem 215 samosprávných obcí, ve kterých k 31.12.2010 žilo 439 942 obyvatel (4,2 % z České republiky). Průměrná hustota v LK činí 139,1 obyvatel na 1 km² (v ČR 133,5 obyvatel/km²). Nejvyšší koncentrace obyvatel je v okresech Jablonec nad Nisou a Liberec. Nejpočetněji je v kraji zastoupena skupina obcí s 500 až 999 obyvateli. Nejmenší obce do 199 obyvatel představují v rámci kraje 16,3 % celkového počtu obcí a pouze 1,1 % celkového počtu obyvatel.

V Libereckém kraji je stále vysoká porodnost (11,7 ‰ v roce 2010). Počet přistěhovalých se od roku 2007 postupně snižuje. Jelikož jsou míry úmrtnosti a emigrace nižší než míry porodnosti a imigrace, byl v roce 2010 v kraji zaznamenán přírůstek obyvatel přirozenou měnou. Na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) ovšem existují značné rozdíly. Obecně lze říci, že počet obyvatel na východě kraje klesá (zejména ORP Semily a Tanvald), naproti tomu v západní a severní části obyvatelé přibývají (ORP Česká Lípa, Nový Bor, Frýdlant). Obyvatelstvo Libereckého kraje má proti republikovému průměru mladší věkovou strukturu, věková skladba je však v jednotlivých oblastech kraje značně rozdílná. Zatímco na Českolipsku patří populace k nejmladším v republice, naopak na Semilsku a Turnovsku je jednou z nejstarších.

I.2 Obecná ekonomická charakteristika

Průměrná úroveň HDP vyjádřená na 1 obyvatele ČR v roce 2009 představovala v Libereckém kraji 69,5 %. Liberecký kraj patří mezi kraje s nižší ekonomickou úrovní. Rozhodující význam pro výši HDP má zpracovatelský průmysl.

V letech 2008 - 2010 se průmyslové podniky v kraji potýkaly s důsledky hospodářské krize. Výraznými změnami prošel zejména sklářský a bižuterní průmysl. Přímé zahraniční investice směřují především do automobilového průmyslu (výroba dílů a autopříslušenství). Tradiční textilní průmysl ztratil v důsledku útlumu v posledních letech svoje původní postavení a počet jeho pracovníků klesl po roce 1989 z 19,2 tis. na necelou třetinu. Podíl primárního sektoru na HDP klesl na 1,3 %, na hrubé přidané hodnotě tohoto sektoru se výrazně podílí lesní hospodářství. Podíl služeb na HDP dosahoval v roce 2009 hodnoty 54,6 %. Pro ekonomiku kraje je klíčová oblast výzkumu a vývoje. V Libereckém kraji mezi lety 2001 až 2009 vzrostl počet výzkumných pracovníků o 93 %. Zvýšil se i počet pracovišť výzkumu a vývoje z 50 pracovišť v roce 2001 na 87 pracovišť v roce 2009.

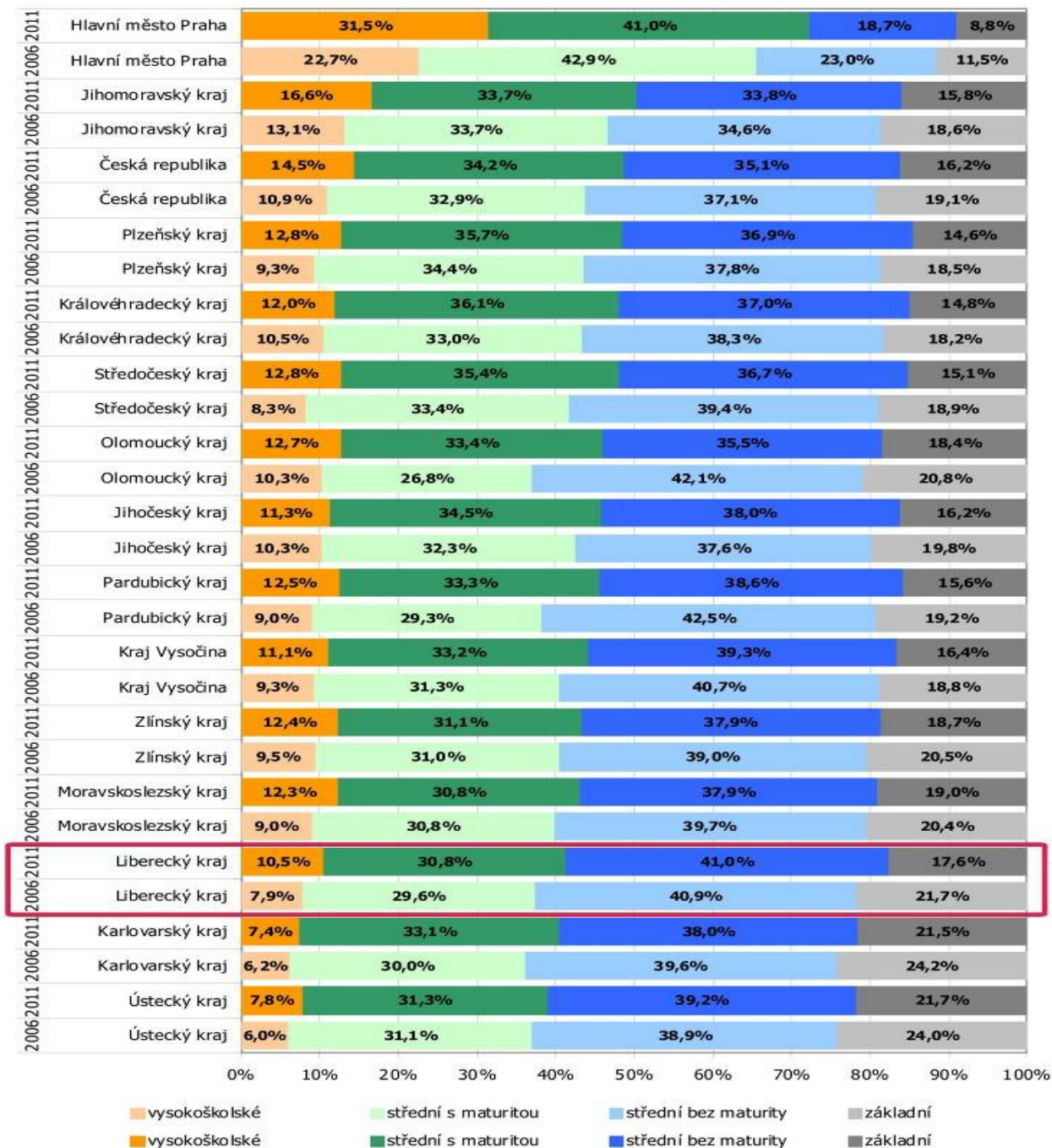
Na území Libereckého kraje lze zaznamenat disparity v rozvoji některých oblastí. Programem rozvoje Libereckého kraje 2004–2006 byly vymezeny tzv. hospodářsky slabé oblasti a hospodářsky podprůměrné oblasti. Hospodářsky slabé oblasti jsou v současné době především Českolipsko, Mimoňsko, Frýdlantsko, Podještědí a Semilsko. S nepříznivým hospodářským vývojem úzce souvisí problémy v oblasti sociální, demografické apod. Je proto žádoucí nastavit cílené programy podpory s uvážením potenciálu těchto regionů a existujících ekonomických, sociálních a environmentálních souvislostí rozvoje území.

Zdroj: Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajského úřadu Libereckého kraje

I.3 Vzdělanostní struktura

Při porovnání vzdělanostní struktury obyvatel v jednotlivých krajích se Liberecký kraj nachází výrazně pod celorepublikovým průměrem. Vzdělanostní strukturu obyvatel dlouhodobě determinuje struktura oborů vzdělání tradičně nabízených školami v Libereckém kraji. Mezi roky 2006-2011 došlo ke změně a vzdělanostní úroveň v kraji, ale v celé populaci ČR roste.

POROVNÁNÍ VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY OBYVATEL V KRAJÍCH ČR STARŠÍCH 15TI LET MEZI LETY 2006 A 2011

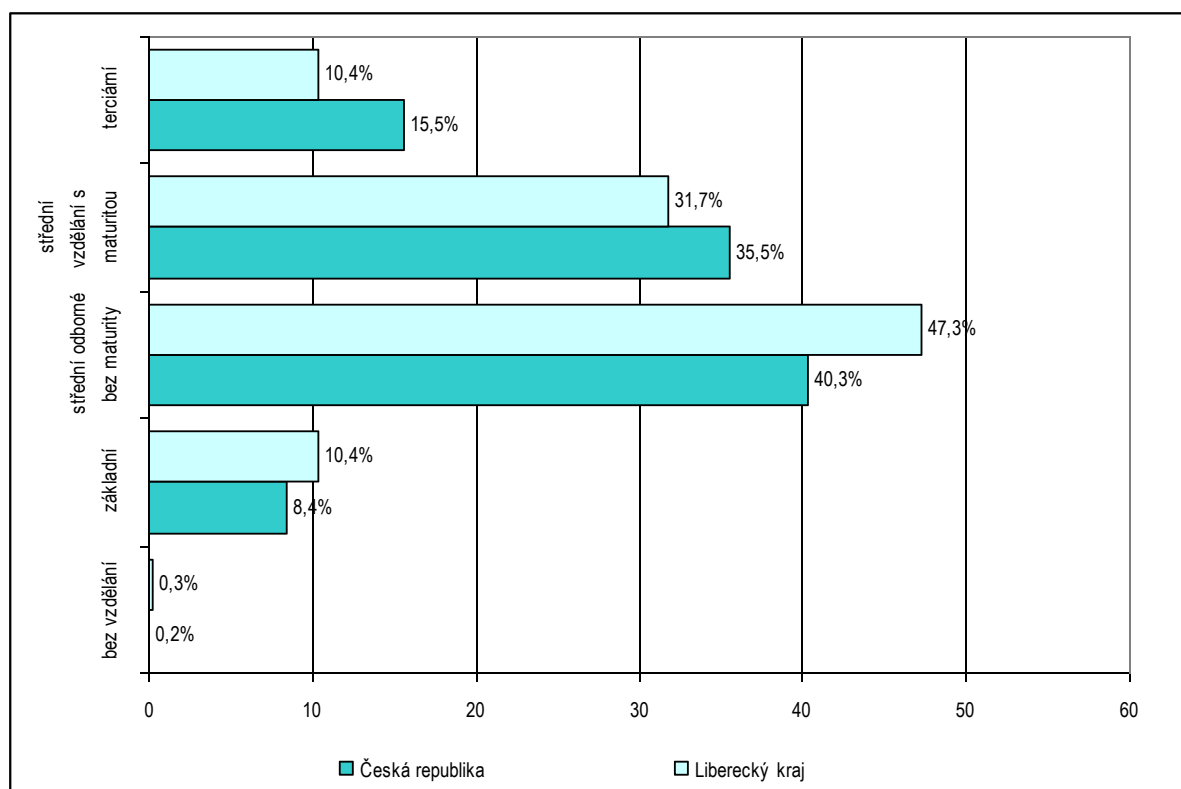

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Ve věkové skupině 25–64 let jak v celorepublikových hodnotách, tak v hodnotách kraje platí, že většina obyvatel má střední odborné vzdělání bez maturity (v ČR jde o 40,3 %, v Libereckém kraji o 47,3 %). Následuje střední vzdělání s maturitou, kterého dosáhlo v ČR 35,5 %, v rámci Libereckého kraje 31,7 %. Terciární vzdělání, tzn. vysokou nebo vyšší odbornou školu, dokončilo v rámci celé republiky 15,5 % obyvatel a v Libereckém kraji 10,4 %. Základního vzdělání dosáhlo v celé ČR 8,4 % a v Libereckém kraji 10,4 %. Jak je z údajů patrné, střední vzdělání je nejrozšířenější. Alespoň střední školu (ať již s maturitní zkouškou či vyučením) absolvovalo 90 % obyvatel.

Pokud budeme porovnávat údaje u věkové skupiny 20–24 let, je v ní už výrazně více posíleno zastoupení středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to jak v rámci ČR, tak Libereckého kraje. Podíl osob se středním vzděláním bez maturitní zkoušky je v této věkové skupině výrazně nižší než ve starších věkových skupinách (o 17,2 procentního bodu méně než ve věkové skupině 25–64 let). Současně je však faktem, že v Libereckém kraji je i v této věkové skupině podíl lidí se středním vzděláním bez maturitní zkoušky stále vysoký. Je to zřejmě důsledek skladby možných pracovních příležitostí v Libereckém kraji.

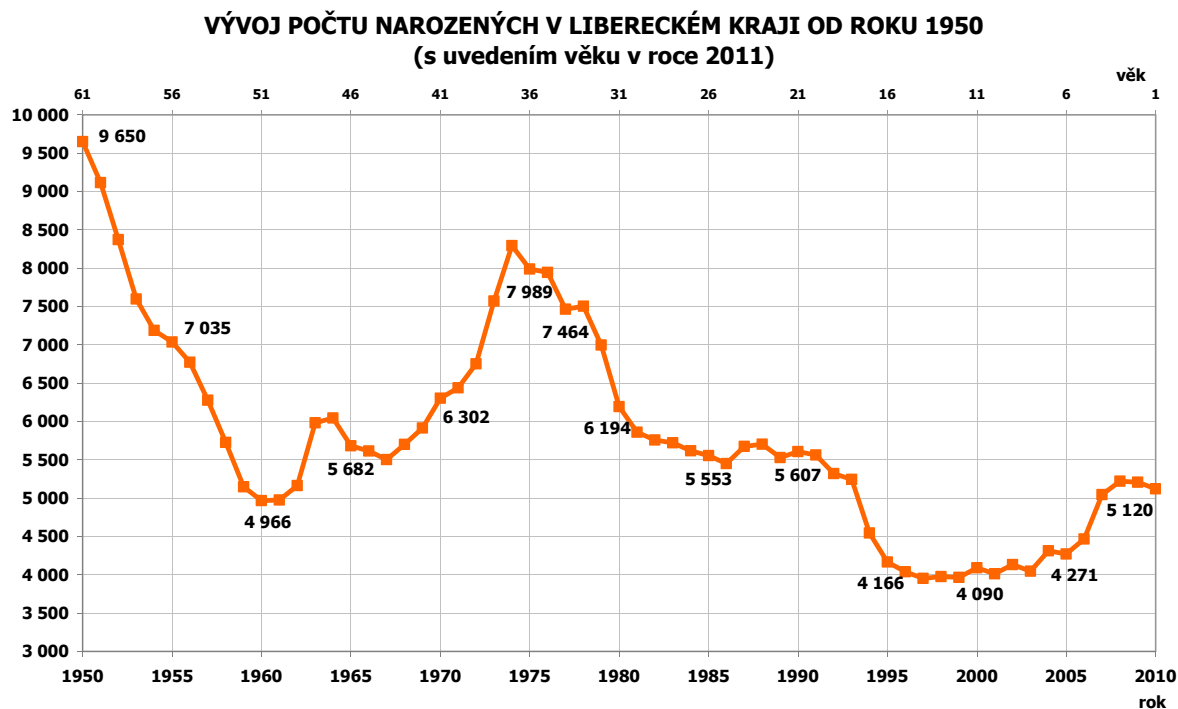
Podíl obyvatel ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání v ČR a Libereckém kraji v roce 2009 (v %)

Zdroj: UIV

I.4 Demografický vývoj

Ve vývoji počtu obyvatel očekáváme zásadní změny. Trend poklesu počtu narozených je doprovázen prodlužováním průměrného věku dožití, čímž dochází ke stárnutí celé populace.

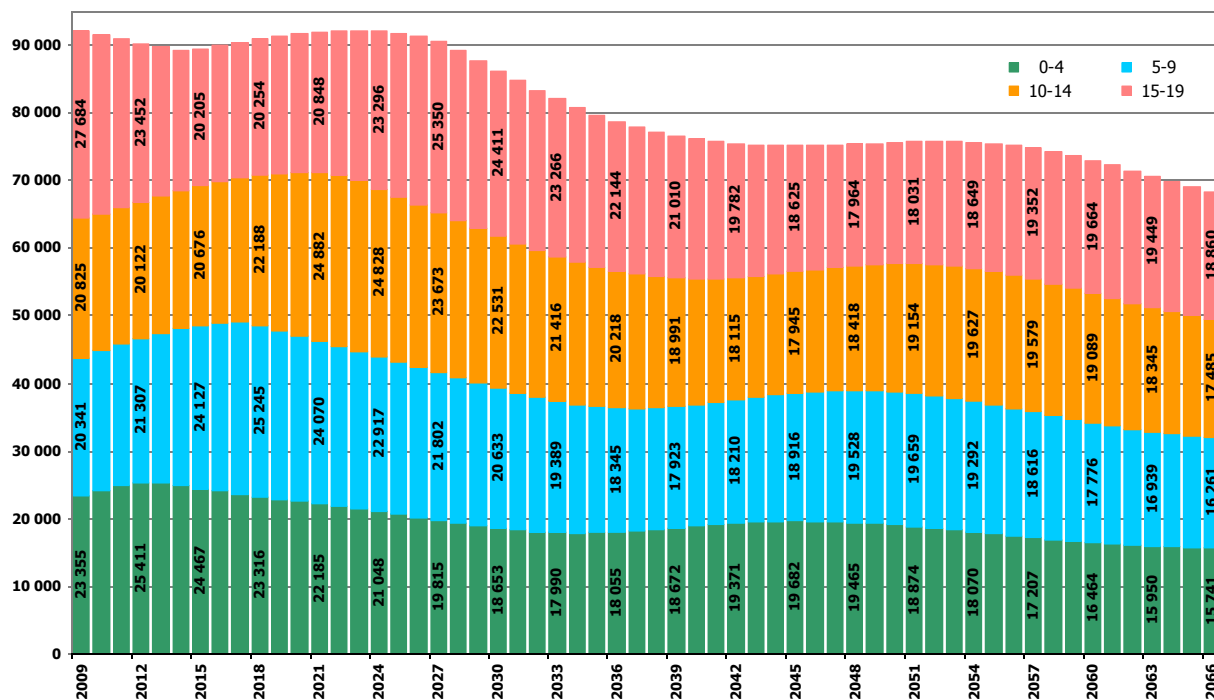
Zdroj: ČSÚ

Období po roce 1990 je typické podstatnými změnami v demografickém chování obyvatel. Charakterizovat ho lze výrazným a rychlým poklesem počtu narozených dětí. Tento trend se zastavil v polovině devadesátých let. Pro sociálně-ekonomický vývoj kraje je důležitou skutečností odchod obyvatel ze silných ročníků narozených po 2. světové válce, tj. z konce čtyřicátých a počátku padesátých let minulého století, z řad ekonomicky aktivních. Tato skupina bude nahrazována obyvateli dosahujícími věku ekonomické aktivity, kteří jsou narozeni po roce 1990. Na tuto skutečnost musí reagovat celé hospodářství včetně veřejných služeb.

Z pohledu vzdělávání se pokles počtu ekonomicky aktivních obyvatel začíná projevovat nedostatkem absolventů celé řady kvalifikací. Bez ohledu na požadavky trhu práce do některých oborů vzdělání nevstupují žádní uchazeči a školy vzhledem k tlaku na efektivnost takové obory v dalších letech již nenabízejí.

Projekce počtu obyvatel vycházející z demografické skutečnosti roku 2009 potvrzuje klesající vývoj obyvatel v segmentech vstupujících do základní a střední úrovně vzdělávání. Následující graf zachycuje předpoklad, že věková skupina 15-19letých nebude v budoucnu dosahovat hodnoty z roku 2009. Uvedená projekce nezahrnuje migraci obyvatel.

PROJEKCE POČTU OBYVATEL LIBERECKÉHO KRAJE VE VYBRANÝCH SKUPINÁCH

Zdroj: ČSÚ

Vývoj prezentovaný dlouhodobým poklesem počtu žáků škol základních a středních naznačený v uvedeném textu není jevem nahodilým, ale trvalým.

I.5 Trh práce a návaznost na vzdělávací soustavu

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2010 bylo v kraji evidováno celkem 205,2 tisíce obsazených pracovních míst. Z hlediska sektorové skladby převažuje sekundární sektor (48 % oproti 37,4 % v ČR), naopak primární, terciární i kvartérní sektor vykazují oproti celorepublikovým hodnotám nižší podíl (primární sektor zaměstnává 2,6 %, ve srovnání s necelými 4 % za ČR, terciární necelých 25,9 % oproti 35,2 % za celou ČR a kvartérní 22,8 % oproti celorepublikovým 23,1 %).

Z hlediska podílu jednotlivých odvětví na celkovém počtu zaměstnaných osob je v Libereckém kraji nejdůležitější zpracovatelský průmysl, který zaměstnává 35,8 % všech pracovníků v kraji – výrazně více než je podíl tohoto odvětví v ČR (26 %). Důležitost tohoto odvětví vyplývá už z významného postavení tradičních odvětví Libereckého kraje – průmyslu sklářského, bižuterního a textilního, v posledních letech především automobilového průmyslu. Dalším významným odvětvím je kategorie stavebnictví (10,4 %), velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (10,6 %).

Z hlediska geografického rozmístění sídlí největší část ekonomických subjektů v okrese Liberec (43,0 % všech subjektů).

Relativní přírůstek počtu nezaměstnaných od prvních projevů působení hospodářské krize korespondoval s přírůstkem počtu nezaměstnaných i z republikového pohledu. V roce 2009 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti v okrese Česká Lípa a v okrese Jablonec nad Nisou, které pocítily dopady hromadných propouštění a ukončení činnosti řady podniků. Od roku 2010 dochází k setrvalému poklesu míry nezaměstnanosti (pomineme-li působení sezónních faktorů na trhu práce, které způsobují zvýšení míry nezaměstnanosti v jistých částech roku), nicméně návrat k hodnotám před nástupem hospodářské krize je reálný nejdříve v horizontu následujících let. K 30. 5. 2011 dosahovala míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji 9,3 %, přičemž k 31. 5. 2011 bylo evidováno 13,1 uchazečů na volné pracovní místo. Celkově nejvíce ohroženou oblastí kraje z pohledu nezaměstnanosti je Frýdlantsko, Cvikovsko, Doksko, Tanvaldsko a Novoborsko. Pracovní místa v Libereckém kraji jsou z nezanedbatelné části obsazována i zahraničními pracovními silami, hlavně z Polska, Slovenska a Ukrajiny.

Projekce kvalifikačních požadavků v ČR (do roku 2016)

Při pohledu na dynamiku růstu osob s vybranými profesemi se jako nejdynamičtější jeví do roku 2016 profese vědci a odborníci v oblasti výpočetní techniky, odborní administrativní pracovníci, sociální pracovníci a pracovníci poskytující různé informace, jejichž počet se mezi zaměstnanými do roku 2016 zvýší o více než 50 % oproti stavu v roce 2006. Naopak o více než jednu čtvrtinu se sníží počet zaměstnaných úředníků v knihovnách, na poštách a v příbuzných oborech, mechaniků a opravářů elektrických strojů a zařízení, polygrafů, knihvazačů, výrobců textilií, oděvů a výrobků z kůží a kožešin, zpracovatelů kůží a kožešin a obuvníků.¹

Profesní struktura zaměstnaných osob ČR 1995 – 2016 je uvedena v příloze č. 1.

¹ Vývoj kvalifikačních požadavků na pracovním trhu v ČR a zahraničí, Praha 2008, s. 76 - 84

I.5.1 Uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce podle oborů

Z hlediska míry nezaměstnanosti absolventů se Liberecký kraj se svými 12,6 % řadí na 10. místo mezi ostatními kraji a nachází se lehce nad republikovým průměrem. Z pohledu nezaměstnanosti absolventů škol v rozdělení podle hlavních kategorií vzdělání v rámci celé ČR dosahují nejvyšší míry nezaměstnanosti již tradičně absolventi středního odborného vzdělání s výučním listem (19,4 %) a absolventi středního vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (19,3 %), následují absolventi středního odborného vzdělání s maturitou (10,6 %) a absolventi vyššího odborného vzdělání (8,9 %), nejnižší míra nezaměstnanosti přísluší absolventům gymnázií (3,0 %)².

Výše uvedené míry spolu se srovnáním v jednotlivých krajích ČR dokládá graf v příloze č. 2 Nezaměstnanost absolventů škol podle hlavních kategorií vzdělání 2010.

Počet absolventů (tj. těch, kteří mají vyšší vzdělání než základní a méně než dva roky od úspěšného ukončení studia) se na konci roku 2010 snížil na 1167 osob, ke konci roku 2009 jich bylo 1297, meziroční index tedy činí 90 %.

Základním problémem při umísťování této skupiny uchazečů jsou preference zaměstnavatelů orientované kromě vzdělání zejména na praxi. Mezi nejčastější problémy absolventů škol a mladistvých na trh práce patří:

- nepřipravenost pro vstup na trh práce, malá obeznamenost s pracovně-právními vztahy,
- absence informací ze světa práce, neznalost zdrojů těchto informací,
- nízká motivace k hledání práce, leckdy nízké sebevědomí,
- nejasná představa o pracovním zařazení (pracovním místě),
- mnohdy absence pocitu zodpovědnosti a samostatného aktivního přístupu.

Obory, kde se uchazeči o zaměstnání obtížně umísťují:

- zemědělské obory,
- ekonomika a podnikání.

Obory kde se uchazeči o zaměstnání dobře umísťují:

- řemeslné obory,
- stavební obory,
- zdravotnické obory.³

² Podkladem jsou údaje o počtech absolventů škol, kteří ukončili studium v uplynulých 12 měsících před okamžikem zjišťování a byli evidováni u ÚP k 30.4. příslušného roku – zdroj MPSV – pololetní statistiky absolventů.

³ http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/liberec/statistiky/lbokres_1210_w.pdf (Analýza vývoje na trhu práce v okrese Liberec za rok 2010, Liberec 2011, s. 16)

Cíle:

- zvyšování uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce v regionu

Opatření:

- přizpůsobovat oborovou strukturu škol potřebám a nabídce trhu práce v kraji
- zvyšovat informovanost žáků v oblasti volby dalšího směru vzdělávání prostřednictvím poradenského systému již od základního vzdělávání

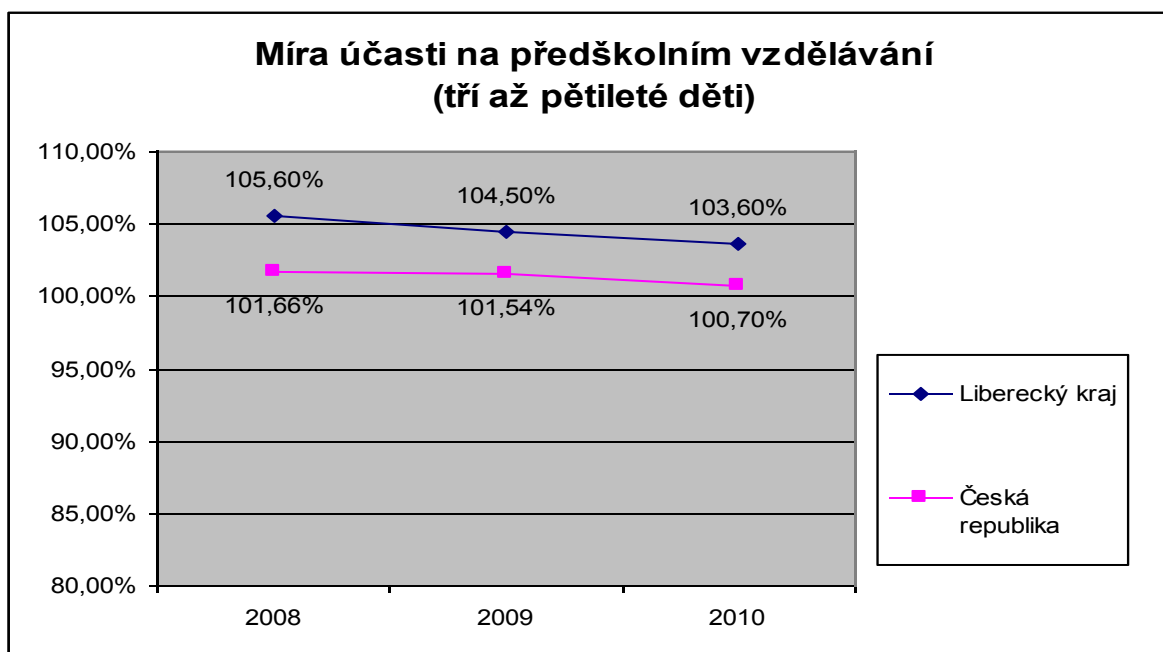
II. Stav sítě vzdělávací soustavy Libereckého kraje

V návaznosti na demografický vývoj v jednotlivých věkových kategoriích bylo v období od roku 2008 provedeno velké množství změn v rejstříku škol a školských zařízení. Zároveň v roce 2008 uplynuly tři roky od účinnosti současně platného školského zákona, proběhly tedy první výmazy z moci úřední podle § 150 odst. 1 písm. e) školského zákona. Jedná se o výmazy škol, školských zařízení či oborů, které byly tři po sobě jdoucí školní roky neaktivní.

Předškolní vzdělávání

V předškolním vzdělávání byl zaznamenán zájem o navyšování kapacit obecních i soukromých mateřských škol. Z toho důvodu byl přijat vyšší počet žádostí o zápis soukromých mateřských škol. Celkové kapacity mateřských škol v rámci kraje činí 15 886 míst, což je nejvíce od roku 1996. Zároveň se podařilo kapacity soustředit do menšího počtu škol z dřívějších 311 (v roce 1996) na současných 236. Menší počet škol při současném navýšení kapacit napomáhá efektivnějšímu využití finančních prostředků ze státního rozpočtu.

Míra účasti na předškolním vzdělávání v populaci tří až pětiletých dětí činila ve školním roce 2010/2011 v Libereckém kraji 103,6 %. Znamená to, že Liberecký kraj má v porovnání s ostatními kraji mírně nadprůměrné množství kapacit, což umožňuje v tomto stupni vzdělávání zapsat více dětí v okrajových věkových skupinách, pro které nejsou mateřské školy primárně určeny.

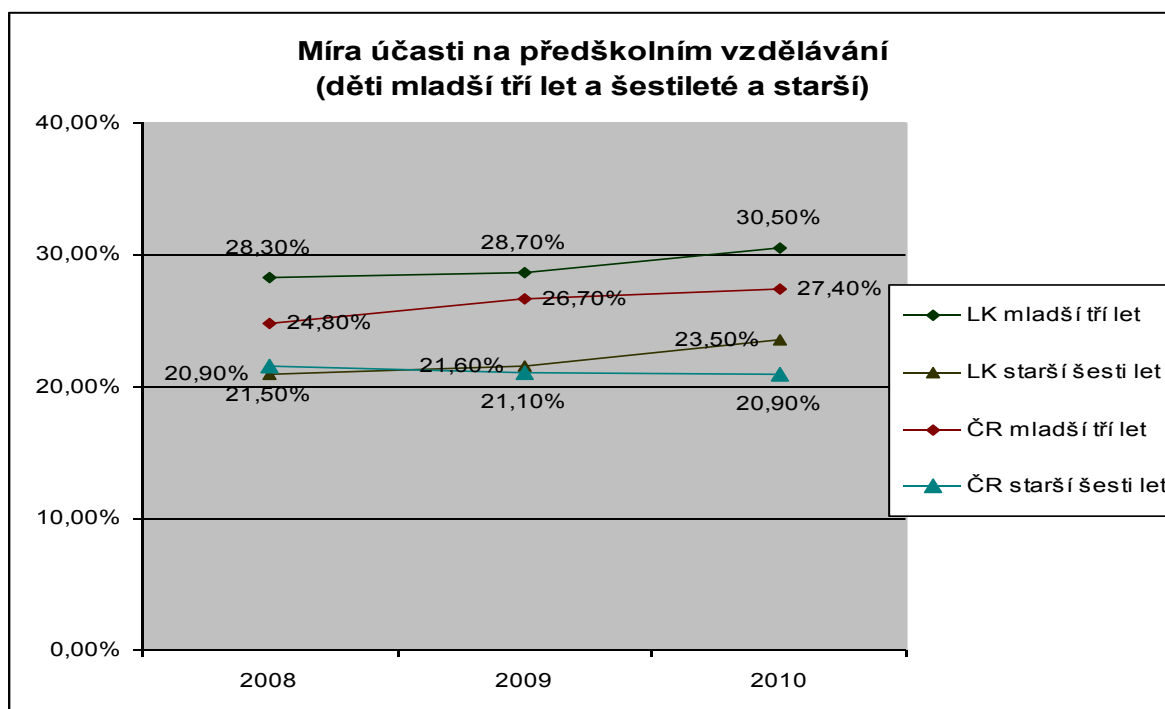

Zdroj: ÚIV

Překvapivý je nárůst míry účasti dětí mladších tří let, kdy hodnota v Libereckém kraji vzrostla až na 30,5 % ve školním roce 2010/2011. Také míra účasti dětí šestiletých a starších vzrostla ve stejném období až na 23,5 %. Oba zmíněné parametry vykazují v Libereckém kraji vyšší hodnoty než celorepublikové.

Vzhledem k tomu, že uvedené kapacity jsou přednostně zřizovány pro děti tříleté až šestileté, je zřejmé, že Liberecký kraj disponuje v tomto segmentu volnými kapacitami, které jsou

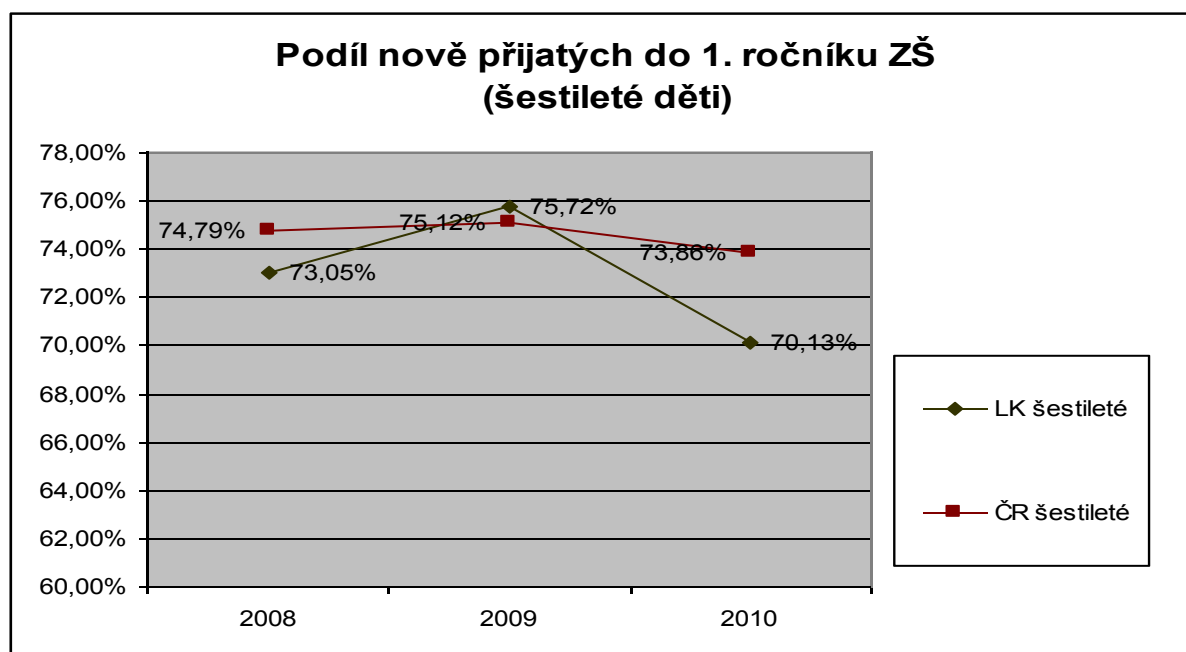
částečně obsazeny dětmi okrajových věkových skupin. Volné kapacity nejsou v regionu rozloženy rovnoměrně. Faktory, které tuto skutečnost ovlivňují, jsou: hustota osídlení, poloha dané lokality, dopravní obslužnost, možnost zaměstnání rodičů dětí.

Zdroj : ÚIV

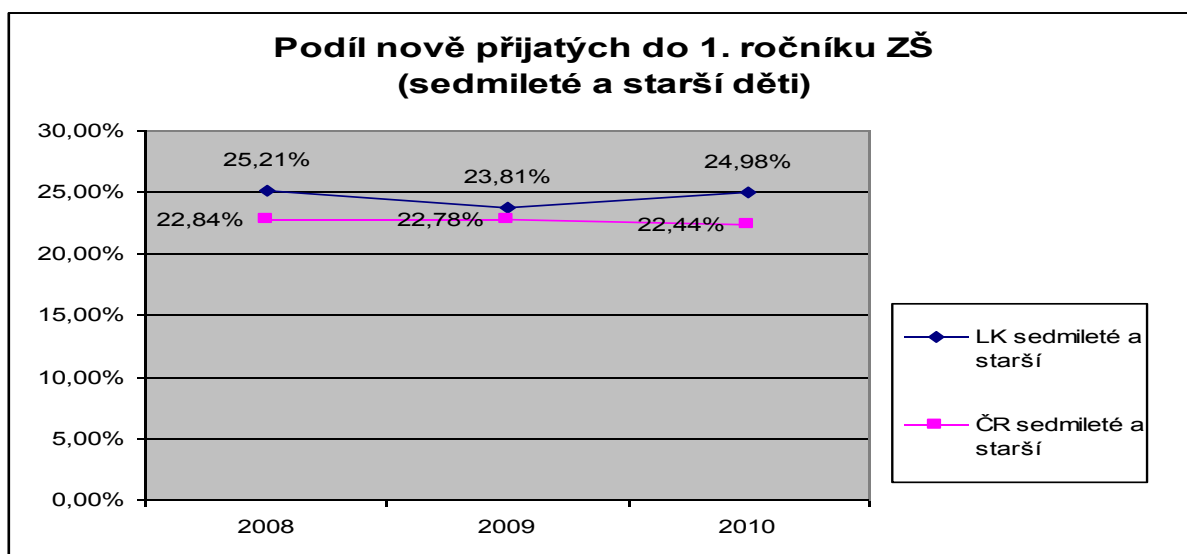
Základní vzdělávání

Vliv odkladů povinné školní docházky se v roce 2010 projevil významným poklesem počtu šestiletých dětí nově přijatých do 1. ročníku, a to o více než pět procentních bodů. V porovnání s celorepublikovými údaji je to téměř o čtyři procentní body méně.

Zdroj : ÚIV

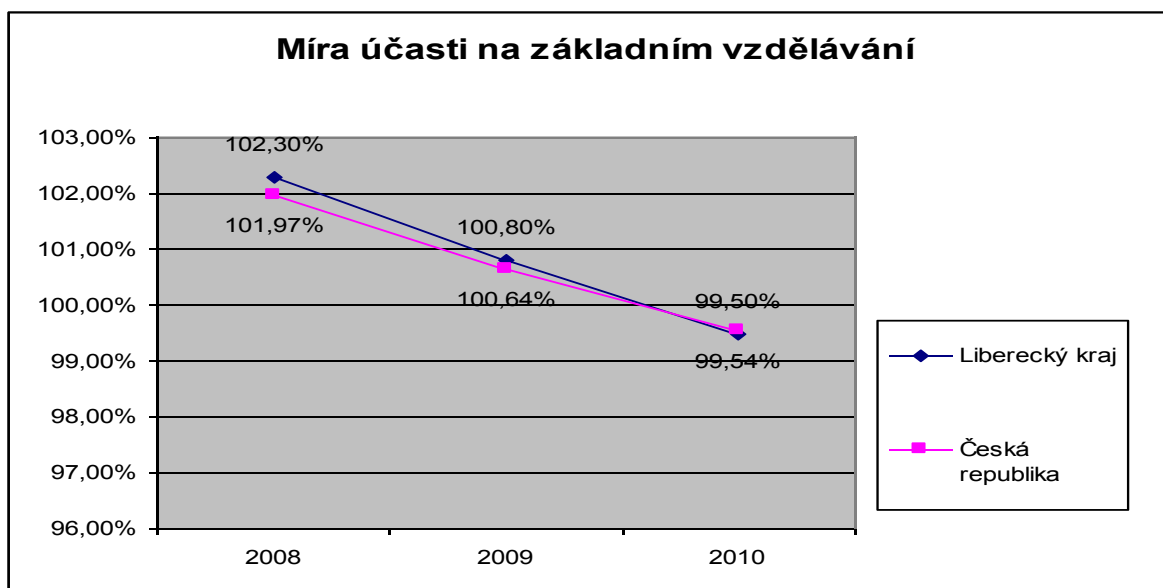
Pokud sledujeme nástupy 7letých žáků do ZŠ, jejich podíl v letech 2008-2010 byl po celou dobu o dva procentní body vyšší než celorepublikové údaje. V roce 2010 bylo v Libereckém kraji 24,98 % sedmiletých a starších nově přijatých do 1. ročníku.

Zdroj : ÚIV

Pokud jde o základní vzdělávání, projevuje se v síti díky nepříznivému demografickému vývoji mírné snížení kapacit základních škol. Naopak byly přijímány četné žádosti o navýšení kapacit školních družin i o zápisy školních klubů a středisek volného času. Posledním dvěma jmenovaným skupinám žádostí nebylo možné vyhovět s ohledem na klesající počet žáků této věkové kategorie a limitům stanoveným především Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008.

Ve školním roce 2010-2011 dosáhl podíl žáků v Libereckém kraji plnících povinnou školní docházku ve věkové kategorii 6-14 let hodnoty 99,5 %, což odpovídá celorepublikovým hodnotám. Tato hodnota je nižší než v letech minulých. Příčinou může být vzrůstající podíl dětí s odkladem povinné školní docházky.

Zdroj : ÚIV

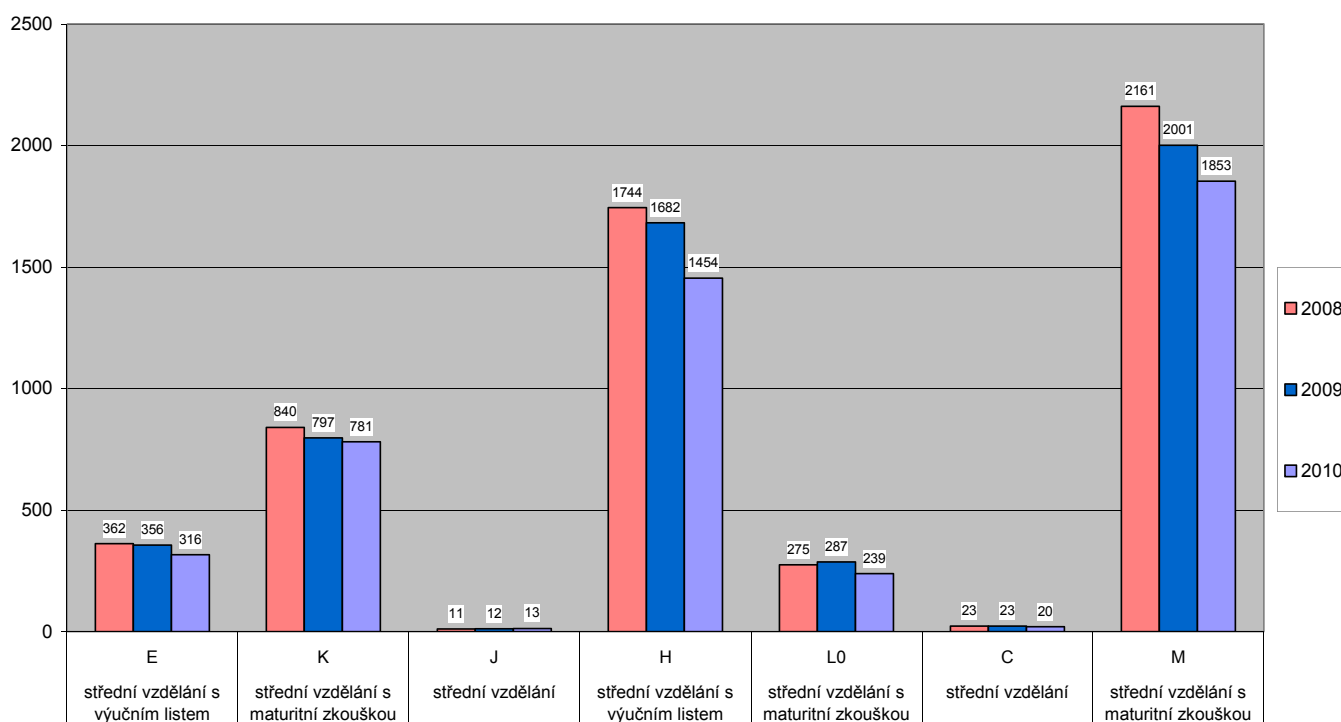
Střední vzdělávání

Střední vzdělávání je ovlivňováno výrazným úbytkem žáků. V síti středních škol došlo k realizaci jen dílčích změn a nepodařilo se plně zefektivnit využívání finančních prostředků. I nadále bude nepříznivý demografický vývoj a následná nutnost změn k zajištění efektivní nabídky oborů středního vzdělávání ovlivňovat síť středních škol v Libereckém kraji.

V letech 2008 až 2010 měl podíl žáků všech ročníků v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou mírně rostoucí tendenci, přičemž v roce 2010 dosáhl hodnoty 70,5 %. Mírně rostl podíl žáků oborů gymnázií a lyceí až na 24,7 % v roce 2010, zatímco podíl žáků oborů odborného vzdělávání stagnoval, v roce 2010 činil 45,8 %. Podíl žáků v oborech středního vzdělání bez maturitní zkoušky vykazuje mírně klesající tendenci, v roce 2010 nabývá hodnoty 29,5 %.

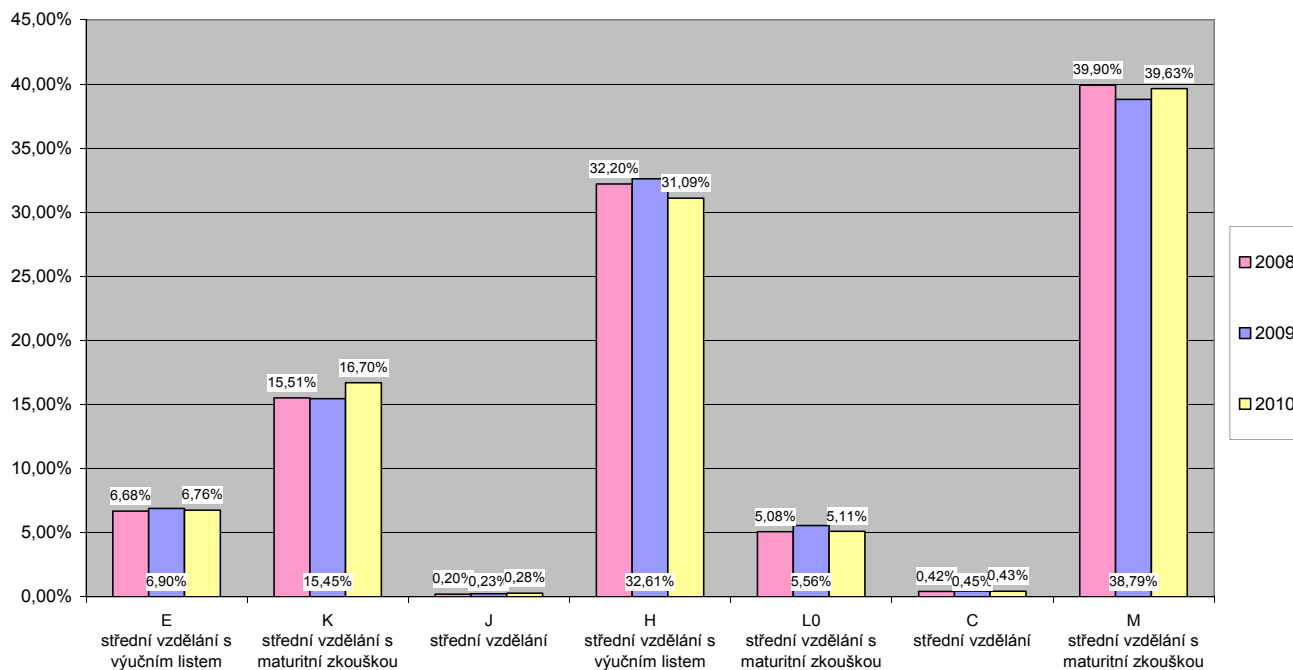
V souladu s demografickým vývojem byl zaznamenán pokles žáků vstupujících do 1. ročníku středního vzdělávání ve všech kategoriích vzdělání. V následujících grafech je zaznamenán absolutní počet žáků, kteří v uvedených letech nastoupili do prvních ročníků, a podíly počtu žáků podle kategorie dosaženého vzdělání.

**Počty žáků 1. ročníku podle kategorie dosaženého vzdělání
SŠ všech zřizovatelů v LK (denní forma vzdělání, bez kategorie L5 a N)**

Zdroj: ÚIV

Podíl počtu žáků 1. ročníku podle kategorie dosaženého vzdělání
SŠ všech zřizovatelů v LK (denní forma vzdělání, bez kategorie L5 a N)

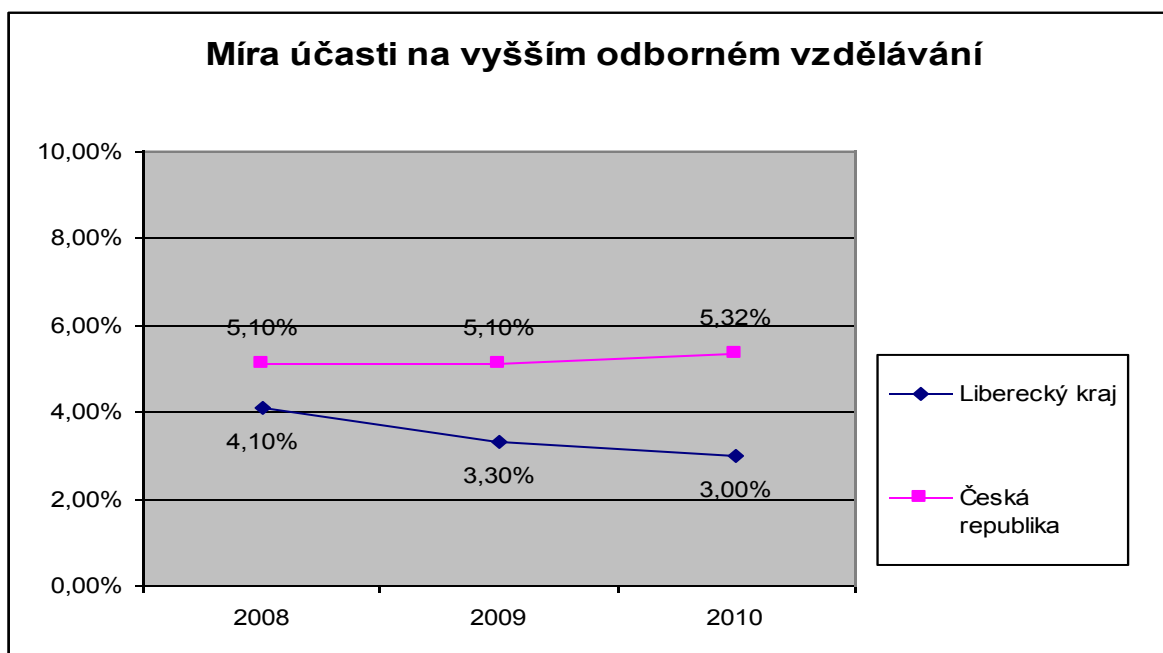
Zdroj : ÚIV

Přehled kategorií dosaženého vzdělání podle nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání:

- B, C Obory vzdělání poskytující základní vzdělání s výjimkou oborů vzdělání 78-62-C/01 Praktická škola jednoletá a 78-62-C/02 Praktická škola dvouletá, které poskytují střední vzdělání.
- J Obory vzdělání poskytující střední vzdělání (bez výučního listu a maturitní zkoušky).
- E Dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem (určené hlavně pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním; jsou koncipovány s nižšími nároky v oblasti všeobecného i obecně odborného vzdělání; absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání).
- H Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem.
- L Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou; v případě, že pořadové číslo začíná číslicemi 0 až 4, jedná se o obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou, u kterých je součástí vzdělávání i odborný výcvik; v případě, že pořadové číslo začíná číslicí 5, jedná se o obory vzdělání nástavbového studia poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou.
- K, M Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou.
- N Obory vzdělání poskytující vyšší odborné vzdělání.
- P Obory vzdělání poskytující vyšší odborné vzdělání v konzervatoři.

Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné školy jsou v Libereckém kraji zastoupeny méně než odpovídá průměru ČR. Jedná se pouze o denní formu vzdělávání. Během posledních dvou let byly úplně utlumeny 2leté a 3,5leté obory. Podíl celkového počtu studentů všech ročníků vyšších odborných škol ke skupině 19 až 21letých od roku 2006 klesá trvale a od roku 2008 činil postupně 4,1 %, 3,3 %, až 3,0 % v roce 2010.

Zdroj : ÚIV

Pokud sledujeme podíl nově přijatých studentů do vyšších odborných škol k počtu populace 19letých, je možné konstatovat, že přes výrazný pokles ze 4,7 % na 3,1 % v roce 2009 došlo v následujícím roce 2010 k mírnému nárůstu na 3,4 %.

III. Vyhodnocení priorit Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008

Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008 byly stanoveny základní priority, jež v minulém období zásadně ovlivnily vzdělávání ve všech jeho segmentech.

Zvýšení účasti na vzdělávání

Míra účasti v předškolním vzdělávání mírně rostla, což bylo částečně způsobeno přijímáním dětí mladších 3 let. Na zvýšení míry účasti je negativně vnímán vzrůstající počet odkladů povinné školní docházky. V základním vzdělávání je míra účasti dána povinnou školní docházkou. V segmentu středního školství je stále řešena problematika předčasných odchodů ze vzdělávání. Mezi hlavní cíle Libereckého kraje patří podpora aktivit ke zvyšování kariérového poradenství již od základního školství, snaha vést školy k větší spolupráci se sociálními partnery či podpora technického vzdělávání v rámci projektu TECHyes. Napříč všemi segmenty vzdělávání byl kladen důraz na zajištění rovných příležitostí a zlepšování možností integrace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Zvýšení kvality vzdělávání a řízení školství

Období platnosti Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008 bylo obdobím zavádění kurikulární reformy. Všechny školy zpracovaly školní vzdělávací programy. Výstupní hodnocení žáků se nesetkalo s podporou pedagogů a novelou školského zákona bylo zrušeno. Střední školy se připravovaly na zavedení celostátní maturitní zkoušky, která prvně proběhla ve školním roce 2010/2011. Spolu s nároky kurikulární reformy se prohloubil význam dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ne všude se však podařilo reformu pochopit a získat školy i veřejnost pro její praktické naplňování.

Zvýšení efektivity vzdělávání

Již v předcházejícím období se projevil nepříznivý dopad demografického vývoje, a to poklesem žáků účastnících se základního vzdělávání. Pokračuje výrazný pokles počtu žáků ve věkové kategorii středního vzdělávání. Nenaplňování kapacit škol a školských zařízení způsobuje nedostatek veřejných prostředků při alokaci přímých i nepřímých nákladů, což nutně ovlivňuje i kvalitu vzdělávání. Kapacity základních škol zůstávají z velké části nevyužité, rovněž střední školy mají volné kapacity, postupně dochází k redukci vzdělávacích oborů.

Od roku 2008 bylo v Libereckém kraji sloučeno celkem osm příspěvkových organizací do čtyř výsledných školských právních subjektů. Další úpravy byly provedeny v letech 2010 a 2011. Redukováno bylo nástavbové studium oboru Podnikání, jehož absolventi jsou špatně uplatnitelní na trhu práce. Naopak byly podporovány odborně zaměřené obory nástavbového studia.

Nepodařilo se však vždy docílit všech záměrů tak, aby síť škol především základního a středního vzdělávání byla připravena zvládnout ekonomicky náročné období zapříčiněné nepříznivým demografickým vývojem i změnou financování z veřejných rozpočtů.

Přes limitující prostředky veřejných rozpočtů byly významně podporovány aktivity využívající dalších zdrojů, zejména rozvojových programů a operačních programů vázaných na strukturální fondy Evropské unie.

Projektová činnost

Převažující většina cílů stanovených Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008 byla v jednotlivých oblastech naplňována třemi globálními granty - Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji, Rovné příležitosti ve vzdělávání v Libereckém kraji a Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji. V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a také čtyřmi individuálními projekty Libereckého kraje. Ve třech výzvách vyhlášených v letech 2008 až 2010 bylo podpořeno celkem 74 grantových projektů částkou dosahující výše 312 mil. Kč, individuální projekty získaly přes 68 mil. Kč.

V oblasti **základního vzdělávání** bylo na inovace školních vzdělávacích programů a rozvoj inovativních metod poskytnuto prostřednictvím šesti projektů 24,4 mil. Kč. Částkou 11,5 mil. Kč byly podpořeny také dva projekty zaměřené na zvyšování zájmu žáků o vzdělávání v technických a přírodovědných oborech. Na úrovni **středního vzdělávání** bylo částkou v celkové výši 41 mil. Kč podpořeno 11 projektů zaměřených převážně na zvýšení kvality vzdělávání prostřednictvím inovací metod a obsahu vzdělávání.

Na podporu **rovných příležitostí dětí a žáků a rozvoj poradenského systému** byl zaměřen zejména globální grant Rovné příležitosti ve vzdělávání v Libereckém kraji, ale i v dalších se našly styčné body, zejména v oblasti kariérového poradenství a vzdělávání pedagogů. K naplnění cílů přispělo celkem 20 projektů, na něž byla vyčleněna částka 85 mil. Kč. Jednalo se o projekty zaměřené na podporu a rozvoj poradenských, speciálně-pedagogických a asistenčních služeb. Prostřednictvím tří projektů byly podpořeny i aktivity dětských domovů. Komplexní rozvoj poradenského systému postavený zejména na zásadní koordinační roli pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center je cílem projektu Poradenství v Libereckém kraji, na nějž Liberecký kraj získal z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost téměř 30 mil. Kč. V rámci tohoto projektu jsou podpořena metodická setkávání, další vzdělávání pedagogů v oblasti poradenských služeb a souvisejících oblastí a zejména pak rozšíření nabídky poskytovaných služeb právě poradenskými zařízeními. Projekt bude realizován do roku 2013.

Zásadním zdrojem podpory pro oblast **dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků** byl globální grant Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji. Jeho prostřednictvím bylo v letech 2008-2010 na další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení poskytnuto 76 mil. Kč prostřednictvím 20 projektů. Ty se zaměřovaly na širokou oblast témat, v nichž jsou pracovníci škol dále vzděláváni, nicméně jedním z převažujících rysů těchto projektů bylo zaměření na rozvoj kompetencí pedagogů pro zavádění inovací ve vzdělávání. Na podporu dalšího vzdělávání vedoucích a řídicích pracovníků v oblasti řízení Liberecký kraj od roku 2010 do roku 2012 realizuje projekt Zvyšování kompetencí vedoucích pracovníků škol a školských zařízení Libereckého kraje v oblasti řízení a personální politiky. Na něj získal 9,6 mil. Kč. Zahrnuje realizaci 12 vzdělávacích programů pro vedoucí pracovníky v oblasti managementu, finančního řízení, využívání informačních a komunikačních technologií apod.

V oblasti **hodnocení kvality vzdělávání** Liberecký kraj od roku 2010 realizuje projekt s názvem Hodnocení kvality vzdělávání v Libereckém kraji. Projekt, na který se podařilo

získat více než 18 mil. Kč, se zaměřuje na standardizaci vlastního hodnocení na 20 středních školách a zavádění systému řízení jakosti poskytovaných služeb s možností případné certifikace v souladu s normou ISO 9001:2000, resp. ISO/IWA 2:2003. Projekt bude pokračovat do roku 2013.

Na rozvoj **komunikačních kompetencí v cizích jazycích** bylo poskytnuto 40,7 mil. Kč prostřednictvím 9 projektů. Převážnou měrou se jednalo o projekty zaměřené na zkvalitňování vzdělávání žáků, avšak také byly zastoupeny projekty zaměřené na rozvoj jazykových dovedností pedagogů. V oblasti **informačních a komunikačních technologií** bylo z globálních grantů podpořeno 10 projektů v úhrnné výši 43,2 mil. Kč. Do značné míry směřovaly prostředky zejména k zavádění interaktivních prvků do vzdělávání doprovázené metodickou podporou pedagogů při jejich užívání. V letech 2010-2011 pak Liberecký kraj realizoval projekt Informační a vzdělávací portál Libereckého kraje, na nějž mu byla poskytnuta dotace ve výši 9,5 mil. Kč. V rámci tohoto projektu vznikl portál, jehož prostřednictvím je zabezpečována komunikace se školami a školskými zařízeními, současně je na něm vybudován e-learningový modul sloužící k zvýšení dostupnosti e-learningu. K naplňování cílů v oblasti **zdravého způsobu života** přispěl jeden projekt, na nějž bylo poskytnuto 2,2 mil. Kč. Cítil zejména do oblasti žádoucích stravovacích návyků žáků základních škol. K modernizaci vzdělávacích programů v oblasti **environmentálního vzdělávání** přispěly 4 projekty. Celková výše poskytnutých prostředků činila 12 mil. Kč.

Všechny záměry se nepodařilo zcela naplnit. Základní priority Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy 2008 zůstávají východiskem i pro další období. Liberecký kraj bude pokračovat v aktivitách vedoucích k zvýšení kvality a efektivity vzdělávání, zavádění kurikulární reformy, nastavení optimální sítě škol splňující náročné požadavky zřizovatelů, žáků i zaměstnavatelů. V souladu s hlavními prioritami budou vyvíjeny aktivity vedoucí k řešení trvajících problematik, jako je nižší vzdělanostní úroveň žáků v mezinárodních srovnáních, zlepšení technického zázemí vzdělávání, zajištění rovných příležitostí a dostatečného poradenského systému, zvyšování účasti na vzdělávání, zlepšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce, spolupráce se sociálními partnery, zvyšování odborné způsobilosti pracovníků (viz IV. kapitola). K naplnění stanovených cílů je však nezbytné vytvoření ekonomických podmínek.

IV. Strategie rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

IV.1 Základní priority rozvoje a kompatibilita s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR

Východiska a hlavní priority pro období 2012 – 2016

Východiska jsou uvedena v základních strategických dokumentech: Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha, 2001; Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2011; Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020; Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoje České republiky 2008-2015; Strategie celoživotního učení MŠMT z roku 2007; Programové prohlášení Vlády České republiky ze 4. srpna 2010; Národní program reforem České republiky 2011, Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období let 2007 - 2013 atd.

Základní priority Libereckého kraje ve vzdělávání v následujícím období korespondují se strategickými směry Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. Takto nastavené základní směry nejsou jedinými cíli Libereckého kraje, avšak prolínají do celé soustavy vzdělávací nabídky a v souladu s jejich naplňováním jsou na ně navázány další aktivity kraje, které komplexně řeší zlepšování vzdělávání v kraji.

IV.1.1 Zvyšování efektivity vzdělávání

Priorita je v souladu s kapitolou II.2.1. Podporované oblasti – Optimalizace nabídky vzdělávání Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací nabídky ČR.

Následující období bude typické celorepublikovým problémem dopadu demografického vývoje, jenž výrazně ovlivní ekonomickou stabilitu školských subjektů. Dojde k rozšíření již nyní nevyužívaných kapacit na školách základních i středních. Školy při nedostatečném naplnění tříd nebudou schopné zajistit provozní náklady, technické zázemí výuky, investování do rozvoje a v neposlední řadě nezajistí dostatek finančních prostředků na kvalifikované pedagogické pracovníky. Školské subjekty s nízkým počtem žáků nebudou schopny finančně zajistit kvalitní vzdělávání žáků. Významný vliv pro následující období, jenž se jednoznačně promítne do všech oblastí vzdělávacího systému regionálního školství, bude mít i změna principů financování škol a školských subjektů z veřejných prostředků, která předpokládá třídy s optimální naplněností.

Prioritou zůstává nastavení optimální a ekonomicky stabilní sítě škol a školských zařízení, která splňuje podmínku pestré nabídky vzdělávání na všech jejích úrovních v rámci možností alokace veřejných prostředků a schopností reagovat na ekonomické, sociální a demografické vlivy.

Cíle:

- nastavení kapacit ve všech segmentech školství zajišťující dostatečnou a dostupnou nabídku vzdělávání při zajištění ekonomické vyváženosti a stability v návaznosti na demografický vývoj a specifika regionu
- zvýšení odpovědnosti ředitelů škol za oborovou nabídku, profilaci školy a ekonomickou stabilitu školy

Opatření:

- upravovat kapacity škol v souladu se strategickými dokumenty kraje a nastavenými limity ve vzdělávání

Úprava sítě škol jako nástroj zvýšení kvality a efektivity ve vzdělávání

V důsledku dlouhotrvajícího nepříznivého demografického vývoje je řešena otázka poklesu žáků v porovnání s nastavenými kapacitami, a to jak v základním vzdělávání (výrazný pokles žáků do roku 2010), tak především v posledních letech s kapacitami středního vzdělávání všech kategorií. Vzhledem k tomuto výraznému poklesu žáků a jeho vlivu na kvalitu výuky, špatné uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce a v neposlední řadě k otázce ekonomické udržitelnosti školských právních subjektů probíhala v Libereckém kraji od roku 2002 v několika vlnách úprava sítě škol a oborů vzdělávání.

V následujících letech bude vliv nepříznivého demografického vývoje na středních školách nejvýraznější (do roku 2015 v odpovídající věkové kategorii klesne počet žáků zhruba o 3500). Prioritou kraje je úprava sítě škol a školských zařízení tak, aby reálně odpovídala poptávce ze strany žáků i sociálních partnerů a prostřednictvím stabilizace oborové nabídky dosáhnout souladu s potřebami trhu práce.

Úpravou sítě škol bude zároveň zvyšována kvalita vzdělávání, a to zajištěním odpovídajícího technického zázemí i využitím odborné kvalifikace pedagogů. Podporováno bude dosažení lepší profilace jednotlivých středních škol a zlepšování prostupnosti mezi jednotlivými stupni vzdělání. K dosažení sledovaného cíle přispěje vyváženost oborů jednotlivých kategorií vzdělávací soustavy. V rámci jednotlivých kategorií budou podporovány takové skupiny oborů, jejichž absolventi mají do budoucna uplatnění v praxi.

Pokud se zaměříme na obory vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie K a M), je zřejmé, že největší podíl žáků 1. ročníku v kraji má právě skupina oborů 79 Obecná příprava (gymnázia) a 78 Obecně odborná příprava (lycea). V roce 2010 činil podíl obou skupin dohromady 22,1 %. Do budoucna bude tento podíl podporován, případně mírně navýšen, měl by však doznat změny ve struktuře. S ohledem na snížení procentního podílu víceletých gymnázií v České republice bude několik tříd víceletých gymnázií nahrazeno třídami čtyřletého oboru.

Maturitní obory kategorie M bez oborů lyceí tvoří podíl 35,63 % a dalších 5,12 % je podíl maturitních oborů kategorie L0. Znamená to, že celkem 40,75 % nově přijatých žáků studuje odborně zaměřené maturitní obory. Pokud sledujeme podíl všech maturitních oborů v Libereckém kraji, dostáváme se k hodnotě 62,85 %. Přitom všeobecné obory (gymnázia a lycea) zůstávají pouze z maturitních oborů plnou jednu třetinu.

Další výrazně velký podíl zaujímá skupina oborů 63 Ekonomika a administrativa. V roce 2010 došlo u skupiny k žádoucím poklesu počtu žáků 1. ročníku na 10 %. Podařilo se obory soustředit na tradiční odborné školy, tj. obchodní akademie, a přitom utlumit zastoupení těchto oborů na jinak zaměřených středních školách.

Vlivem celkového poklesu žáků většina skupin oborů vzdělání zaznamenala v roce 2010 snížení podílu. V některých skupinách oborů vzdělání je nutno zmínit příznivý nárůst, např. dvojnásobné zvýšení podílu skupin 18 Informatické obory a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (každá skupina na 1,3 %), dále skupina oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie dosáhla zvýšení o více než půl procentního bodu na konečných 3,6 % a skupina oborů 53 Zdravotnictví zvýšila podíl téměř o jedno procento na 2,7 %.

V rámci kategorie L0 (obory s maturitní zkouškou i výučním listem) je v Libereckém kraji výrazně méně početné zastoupení skupin oborů a v nich i žáků. Největší podíl zaujímá

skupina oborů 39 Speciální a interdisciplinární obory, a to 1,7 %. Další nejvíce zastoupenou skupinou oborů je 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika s 1,2 %. Všechny skupiny kategorie L0 v roce 2010 zaznamenaly snížení podílu žáků 1. ročníku, pouze u skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus se podíl nezměnil a činí 0,4 %.

Obory kategorií H a E, tj. střední vzdělání s výučním listem, v Libereckém kraji tradičně mají vyšší zastoupení. Největší podíl žáků 1. ročníku měly skupiny oborů: 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus – 7,8 %, 23 Strojírenství a strojírenská výroba – 7,2 %. I v těchto kategoriích zaznamenaly v roce 2010 skupiny oborů většinou úbytek žáků. U dvou skupin však došlo k nárůstu, a to 29 Potravinářství a potravinářská chemie o více než jeden procentní bod na 2,5 %, a dále u skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika o více, než půl procenta na 2,9 %.

Nejméně jsou zastoupeny kategorie středního vzdělání J a C. V Libereckém kraji jsou pouze dvě skupiny oborů a to 78 Obecně odborná příprava a 63 Ekonomika a administrativa. Podíly obou skupin dohromady tvoří něco málo přes půl procenta žáků 1. ročníku.

Grafy jednotlivých skupin oborů vzdělání jsou zařazeny v členění dle kategorií dosaženého vzdělání podle počtu nově přijatých žáků do 1. ročníku v příloze č. 3–6, podle podílu nově přijatých žáků do 1. ročníku v příloze č. 7–10. Tabulky hodnot ke všem grafům jsou v přílohách č. 11–14.

Příloha č. 3: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M

Příloha č. 4: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0

Příloha č. 5: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E

Příloha č. 6: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie J a C

Příloha č. 7: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M

Příloha č. 8: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0

Příloha č. 9: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E

Příloha č. 10: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie J a C

Příloha č. 11: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání K a M

Příloha č. 12: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání L0

Příloha č. 13: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání H a E

Příloha č. 14: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání J a C

Opačný jev přes dlouhodobě nepříznivý demografický vývoj a strukturu obyvatelstva se v Libereckém kraji ukazuje ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Počet žádostí o navýšení stávajících kapacit se neustále zvyšuje, speciální péče spolu s požadavky na finanční zabezpečení v kraji spíše roste a stává se nepřehlednou. Příčinami nesouladu speciální péče v regionu jsou dosavadní vývoj sítě škol a školských zařízení v jednotlivých částech kraje, rozdílné požadavky jednotlivých zřizovatelů i výrazná specifika této péče.

Vyrovnaní disparit v poskytování vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a sjednocení systému poradenské péče, její zkvalitnění a především zajištění efektivní alokace prostředků určených pro školy a školská zařízení poskytující speciální vzdělávání bude obsahem připravované koncepce speciální péče v Libereckém kraji. Podrobnější popis záměru je součástí kapitoly IV.2.4.

Cíle:

- vytvoření optimální sítě oborů středního vzdělávání s ohledem na demografický vývoj v příštích letech
- nastavení nabídky oborů odpovídající požadavkům trhu práce v kraji
- regulace jednotlivých kategorií dosaženého vzdělání dle stanovených limitů
- úprava sítě škol a školských zařízení poskytujících vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajištění odpovídajícího a efektivního systému poradenských služeb

Opatření:

- vytvářet analýzy struktury škol a školských zařízení a oborů vzdělání dle demografického vývoje
- vést školy a školská zařízení k optimálnímu naplňování tříd
- podporovat ekonomicky stabilní školské subjekty s vymezenou oborovou profilací a mezioborovou prostupností
- podporovat odborné vzdělávání a obory s technickým zaměřením s dobrou uplatnitelností na trhu práce
- preferovat odborně zaměřené nástavbové studium na středních školách s vazbou na trh práce

Spolupráce státních orgánů a územních samosprávných celků se sociálními partnery

Pro zajištění konkurenceschopnosti ekonomiky se jako nezbytné ukazuje nastolení efektivní provázanosti oblasti vzdělávání se zaměstnavatelskou sférou. Provázanost, jak ukazuje praxe, vnáší do systému vzdělávání řadu pozitivních aspektů působících blahodárně na jeho ozdravení, ať už v podobě přibližování teoretické výuky praxi, zavádění inovací a nových technologií navazujících na výzkum a vývoj do výuky, zapojení do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nebo vytváření absolventských profilů či technická podpora škol. Střední školy by se měly více zapojovat do rozvoje vzdělávání dospělých a postupně realizovat proměnu stávající sítě středních škol na centra celoživotního učení s propojením na zaměstnavatele. Tento postup zároveň pomůže překonat dopady nepříznivého demografického vývoje, kdy v jistých časových obdobích dochází k opakovanému poklesu či nárůstu počtu žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol, na které musí zřizovatel reagovat tolik nepopulární změnou nabídky vzdělávací soustavy.

Role zaměstnavatele v procesu vzdělávání není zanedbatelná, jelikož se zde nachází de facto v pozici objednatele, který formuluje požadavky na kvalifikační a vzdělanostní výbavu absolventa. Mezi těmito požadavky dominuje především znalost cizích jazyků na komunikační úrovni, znalost a schopnost práce s informačními a komunikačními technologiemi. Od konce 20. století je v rámci vzdělávání kladen důraz na rozvoj tzv. klíčových kompetencí, jimiž by měl být víceméně vybaven každý jedinec vstupující na trh práce a díky nimž se dokáže uplatnit v konkurenci, v případě nutnosti se zapojit do dalšího vzdělávání apod. Jedná se zvláště o komunikační dovednosti, adaptabilitu a flexibilitu, samostatnost, zodpovědnost, schopnost týmové práce, schopnost řešit problémy, dovednost plánovat, schopnost snášet zátěž a ochotu učit se novým věcem.

Cíle:

- zvyšování kvality a efektivity vzdělávání prostřednictvím cílené spolupráce se všemi sociálními partnery

Opatření:

- podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery nejen při poskytování odborné praxe na středních školách

Podpora odborného vzdělávání (TECHyes), stipendijní program pro žáky středních škol zřizovaných Libereckým krajem ve vybraných oborech vzdělání

Příkladem spolupráce se sociálními partnery byla v posledním období činnost Pracovní skupiny pro podporu odborného vzdělávání (Pracovní skupiny TECHyes). Uskutečnila se řada setkání členů Pracovní skupiny TECHyes s výchovnými poradci, řediteli škol atd. V souvislosti s členstvím zástupců Svazu podnikatelů ve stavebnictví proběhla řada exkurzí na reálná stavební pracoviště. Členové pracovní skupiny se zapojili do řešení aktuální situace na trhu práce na Novoborsku a především Jablonecku, tj. oblastí, které byly významně postiženy řadou hromadných propouštění a zvýšenou mírou nezaměstnanosti. V rámci působení kampaně TECHyes je zpracován a průběžně aktualizován seznam firem v Libereckém kraji, které umožňují žákům a pedagogům základních a středních škol exkurze na reálných pracovištích. Liberecký kraj odstartoval ve školním roce 2010-2011 stipendijní program na podporu učebních oborů, které jsou dlouhodobě poptávané trhem práce. Stipendijní program se stal jednou z podpůrných aktivit kampaně TECHyes. Finanční motivace je v návaznosti na potřeby trhu práce soustředěna na obory vzdělání zaměřené na strojírenství, stavebnictví a potravinářství. Žáci těchto oborů mohou při dodržení podmínek stanovených stipendijním řádem obdržet měsíčně od 250,- Kč do 500,- Kč. K motivačnímu stipendiu mohou žáci získat i prospěchové stipendium ve výši 1000,- Kč za pololetí.

Ve školním roce 2010-2011 (1. etapa) bylo do stipendijního programu zahrnuto následujících šest oborů vzdělání s výučním listem (kategorie H) zaměřených především do oblasti strojírenství a stavebnictví:

OBOR VZDĚLÁNÍ	
KÓD KKO V	NÁZEV OBORU
23-51-H/01	Strojní mechanik
23-52-H/01	Nástrojař
36-64-H/01	Tesař
36-67-H/01	Zedník
29-56-H/01	Řezník – uzenář
28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla

Ve školním roce 2011/2012 (2. etapa) bylo do stipendijního programu zařazeno dalších šest oborů vzdělání s výučním listem (kategorie H):

OBOR VZDĚLÁNÍ	
KÓD KKO V	NÁZEV OBORU
36-55-H/01	Klempíř
39-41-H/01	Malíř a lakýrník
36-52-H/01	Instalatér
26-51-H/02	Elektrikář-silnoproud
26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)
21-55-H/01	Slévač

Pro školní rok 2012/2013 (3.etapa) bude do stipendijního programu zařazen další obor vzdělání s výučním listem (H):

OBOR VZDĚLÁNÍ	
KÓD KKO V	NÁZEV OBORU
23-62-H/01	Jemný mechanik

Problematika podpory a zajištění kvality odborného vzdělávání – kampaň TECHyes

V listopadu 2009 byla zahájena další etapa projektu Okresní hospodářské komory – Rozvoj kariérového poradenství v Libereckém kraji. V rámci projektu vznikla série spotů propagujících řemesla, která vytvoří spolu s propracovanými dotazníky a databázemi základ interaktivního DVD, jež by mělo pomoci žákům při jejich profesní volbě. Kampaň zároveň podporuje zapojení škol zřizovaných Libereckým krajem do dalších projektů, jako je např. IQ Industry, Enersol, Machři roku a oborových soutěží (Dřevorubec Junior, Učeň instalatér, Automechanik Junior apod.). Dále byl vydáván a distribuován stejnojmenný bulletin, a to zpravidla v elektronické podobě.

Reálnější obrysy dostává i nadále pokračující spolupráce s libereckým iQ parkem. V červnu 2010 uzavřel Liberecký kraj partnerskou smlouvu s provozovatelem iQ parku, společností Labyrint Bohemia, týkající se realizace projektu Science Learning Center Liberec – vybudování a následného provozování centra pro popularizaci vědy a techniky. Projekt byl předložen v rámci OP Věda a výzkum pro inovace. V současné době je již známo, že tento projekt byl vybrán k podpoře. Ukončení výstavby Science Learning Center Liberec je plánováno na léto 2013.

V dalších etapách kampaně bude pozornost zaměřena na popularizaci vědy, ale i řemesel, s akcentem na učební obory (se zaměřením především do strojírenství, stavebnictví) a přírodovědné a technické obory všech úrovní. Důraz bude kladen rovněž na další vzdělávání pedagogických pracovníků, přiblížení výuky praxi za účelem rozvoje manuální zručnosti žáků, spolupráci středních škol technického zaměření se základními školami, aktivity seznamující žáky a pedagogy s novými technologiemi používanými v technických oborech a řemeslech.

IV.1.2 Zvyšování kvality vzdělávání

Priorita je v souladu s kapitolou II. 2. 1. Podporované oblasti – Optimalizace nabídky vzdělávání Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací nabídky ČR.

Zároveň s nastavením odpovídající sítě škol je kladen důraz na zajištění kvality a zvýšení úrovně vzdělávání a vzdělanosti absolventů oborů všech kategorií. Nadále je třeba sledovat naplňování cílů kurikulární reformy na všech stupních vzdělávání. Zavádí se evaluační mechanismy včetně autoevaluace škol a školských zařízení. V souladu s celorepublikovými trendy jsou podporovány aktivity vedoucí k inkluzivnímu vzdělávání a zabránění diferenciaci systému již od předškolního a základního vzdělávání. Spolu se zajištěním heterogenního systému vzdělávání, kurikulární reformou a otevřeností školy bude usilováno o zlepšení klimatu ve školách a školských zařízeních. Pro lepší uplatnění absolventů na trhu práce je nadále podporováno odborné vzdělávání a spolupráce se sociálními partnery a zaměstnavateli.

Prioritou je uvedení kurikulární reformy do praxe tak, aby byla zajištěna proměna školy v jejích hlavních cílech, jako je kvalita, efektivita, otevřenost a rovný přístup.

Cíle:

- zvyšování kvality vzdělávání v souladu s cíli kurikulární reformy na všech úrovních vzdělávání

Opatření:

- podporovat zavádění evaluačních mechanismů jako procesu zvýšení kvality vzdělávání

Průběh a plnění kurikulární reformy

Postupně byla na centrální úrovni dokončena tvorba rámcových vzdělávacích programů pro všechny stupně vzdělávání. V předškolním vzdělávání od 1. 9. 2007 všechny MŠ vytvořily školní vzdělávací program. V základním vzdělávání od 1. 9. 2007, dále v gymnaziálním vzdělávání od 1. 9. 2009. Ve středním vzdělávání vznikají ŠVP pro jednotlivé kategorie oborů vzdělávání postupně v letech 2007 až 2012. Od 1. 9. 2012 budou žáci vzdělávání podle školních vzdělávacích programů v základních uměleckých školách. Od roku 2008 dochází k podpoře především prostřednictvím rozvojových programů MŠMT a projektů. Tvorba školních vzdělávacích programů není Libereckým krajem ani krajským úřadem přímo ovlivňována.

Ve sledovaném období 2007–2010 bylo v Libereckém kraji provedeno Českou školní inspekcí hodnocení školních vzdělávacích programů na všech stupních vzdělávací soustavy. Jak vyplývá z následující tabulky, na řadě škol na všech stupních vzdělávání byl zjištěn nesoulad s rámcovými vzdělávacími programy.

Stupeň vzdělání	Celkem škol	Nesoulad školy	Nesoulad v %	Soulad - školy	Soulad v %
MŠ	85	37	43,5	48	56,5
ZŠ	82	75	91,5	7	8,5
SŠ (jen gymnázia)	16	14	87,5	2	12,5

Zdroj: ČŠI

Řada nedostatků byla postupně odstraněna. I přes uvedené nedostatky z provedených hodnocení vyplývá, že dochází k postupnému zlepšování kvality ŠVP.

Podstata kurikulární reformy byla pedagogy i veřejností pochopena jen z části. Nebyla provedena dostatečná pedagogická osvěta, i když se uskutečnila řada vzdělávacích akcí. Školní vzdělávací programy jsou často chápány jako nutné zlo a stávají se jen formálním dokumentem. Na mnohých školách je však samotná zkušenost tvorby školního vzdělávacího programu vnímána kladně. Klíčové kompetence žáků z velké části nebyly pochopeny v souvislosti novými evropskými směry a tendencemi vzdělávání. Důsledkem jsou stále se zhoršující výsledky našich žáků v porovnání s vyspělými zeměmi OECD. Disponibilní hodiny většinou nejsou využívány k vnitřní diferenciaci vzdělávacích drah a postupné profilaci žáků. Kooperativní vzdělávání je uskutečňováno ve velmi omezené míře. Pro integraci většiny žáků do hlavního vzdělávacího proudu nebyly vytvořeny dostatečné podmínky. Stále přetrvává předčasná selekce žáků, která zhoršuje výsledky našich žáků v mezinárodních srovnáních. Negativním jevem je i snížený respekt osoby učitele, komunikace žáka s učitelem a nedostatečná komunikace ze strany rodičů. Problémem se jeví i nedostatečná týmová spolupráce pedagogických sborů. Školy poukazují na nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na učební pomůcky a učebnice. Pozitivem je

vytváření vlastních učebních materiálů učiteli, k tomu výrazně napomáhá projekt EU Peníze školám, tzv. šablony.

Cíle:

- podpora kurikulární reformy a její uvedení do praxe na všech stupních vzdělávání

Opatření:

- podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím programů zaměřených na klíčové kompetence, vnitřní proměnu školy, oblast vlastního hodnocení a hodnocení kvality vzdělávání

Tvorba a zavádění systému hodnocení kvality v základních a středních školách

Systém hodnocení kvality je zaměřen na hodnocení a posuzování úrovně znalostí, dovedností, postojů a hodnot žáků. Zahrnuje však i optimální úroveň materiálních i personálních zdrojů vzdělávání, odbornou úroveň vedení školy i úroveň vnitřního prostředí školy. Liberecký kraj se již v minulosti zapojil do projektů souvisejících s testováním žáků v uzlových bodech školní docházky a rovněž do projektů souvisejících s ukončováním středního vzdělávání. Výsledky poskytly žákům, školám i kraji zpětnou vazbu o úrovni znalostí v různých fázích vzdělávacího procesu. Výstupy z testování žáků základních škol byly využity jako jedno z kritérií přijímacího řízení. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání - CERMAT pak testování žáků v uzlových bodech pozastavilo, proto Liberecký kraj pokračoval testováním žáků pro účely přijímacího řízení prostřednictvím testů SCIO, a to pouze u oborů všeobecného vzdělání. Testování žáků v uzlových bodech je předpokládáno v kontextu záměrů MŠMT i v dalších letech. Významným zdrojem, který vypovídá především o efektivitě vzdělávání, jsou výsledky externích národních i mezinárodních průzkumů.

Základní školy v Libereckém kraji se zapojily do republikového projektu hodnocení vzdělávání v uzlových bodech vzdělávání – Projekt HELP 2. Jednalo se o srovnávací šetření žáků 9. ročníků povinné školní docházky a maturantů, které proběhlo v únoru 2011 pod vedením CERMAT a účastnilo se jej 29 základních škol.

Ve středních školách byl realizován projekt Hodnocení kvality vzdělávání v Libereckém kraji. Zapojilo se 20 středních škol; sledována byla podpora mechanismů sebehodnocení školy, příprava k certifikaci kvality na základě externího hodnocení (ISO 9001:2000).

Od roku 2011 bylo zahájeno hodnocení kvality vzdělávání škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem v jednoletém a šestiletém období.

Zavedení celostátní maturitní zkoušky

Zavedením nové maturitní zkoušky došlo ke stanovení jednotných pravidel pro konání maturitní zkoušky pro všechny typy a obory škol se snahou zvýšení úrovně maturitní zkoušky, možností srovnávání výsledků a její využití v dalším vzdělávání.

Nová maturitní zkouška ovlivní u žáků budoucí volbu oboru vzdělávání, a to nejen u vzdělávání v nástavbovém studiu. Dá se předpokládat, že pokud se bude zvyšovat neúspěšnost při konání nové maturitní zkoušky, dojde k odklonu uchazečů od maturitních oborů. Podrobnější informace jsou zveřejněny na <http://www.cermat.cz/> a www.novamaturita.cz

Cíle:

- zlepšování kvality vzdělávání prostřednictvím dostupných prostředků ve všech segmentech vzdělávání v kraji

- zavádění systému hodnocení kvality jako prostředku pro zvýšení kvality a efektivity ve vzdělávání

Opatření:

- monitorovat výsledky vzdělávání žáků v uzlových bodech
- v rámci přijímacího řízení využívat i výsledky testování žáků základních škol
- výsledky testování začleňovat do procesu vlastního hodnocení školy
- provádět pravidelné hodnocení kvality vzdělávání škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Zlepšení přístupu ke vzdělávání

Předčasné odchody žáků ze vzdělávání

Předčasným odchodem žáka ze vzdělávání rozumíme situaci, kdy z jakéhokoliv důvodu žák nedokončí zvolený obor studia na škole a opustí ho, aniž by ho zakončil závěrečnou či maturitní zkouškou.

Rozsah předčasných odchodů žáků ze středních škol se poměrně výrazně liší jednak podle kategorie vzdělání, jednak podle ročníku studia. Nejvíce žáci opouštějí méně studijně náročné obory vzdělání (především obory E, H). Celkově jich zde ze studia předčasně odejde více než čtvrtina. Pokud jde o rozložení předčasných odchodů ze studia podle ročníků, nejčastěji k nim dochází již v prvním ročníku.

Příčiny předčasných odchodů ze středních škol v Libereckém kraji

Příčina předčasného odchodu	1. ročník		2. ročník		3. ročník		4. ročník	
Přestup na jinou školu	157	22,7 %	120	30,2 %	44	24,4 %	23	40,4 %
Kázeňské problémy, absence	147	21,2 %	67	16,8 %	19	10,6 %	4	7,0 %
Špatný prospěch	85	12,3 %	79	19,8 %	31	17,2 %	14	24,6 %
Nevhodná volba, změna zaměření	62	9,0 %	10	2,5 %	3	1,7 %	0	0,0 %
Osobní a rodinné důvody	89	12,9 %	52	13,1 %	26	14,4 %	5	8,8 %
Zdravotní důvody	39	5,6 %	15	3,8 %	11	6,1 %	1	1,7 %
Nástup do zaměstnání	31	4,5 %	18	4,5 %	14	7,8 %	1	1,7 %
Těhotenství	10	1,4 %	6	1,5 %	5	2,8 %	3	5,3 %
Jiný důvod	14	2,0 %	1	0,3 %	5	2,8 %	2	3,5 %
Neznámý důvod	58	8,4 %	30	7,5 %	22	12,2 %	4	7,0 %
Celkem	692	100,0 %	398	100,0 %	180	100,0 %	57	100,0 %

Pomineme-li přestupy na jinou školu, za nejčastější příčinu předčasných odchodů jsou označovány kázeňské problémy a špatný prospěch. Za nimi zpravidla stojí hlubší problémy dlouhodobějšího charakteru, které se promítají do celkové školní úspěšnosti žáků. Jde například o nízkou studijní motivaci, nedostatečnou identifikaci s oborem studia či nezájem o něj, nedostatečné studijní a pracovní návyky, nepodnětné rodinné prostředí, znevýhodněné sociální či kulturní postavení rodiny žáka či celkově složitou osobní situaci žáka apod.⁴

⁴ <http://www.risa-lbc.cz/view/dokumenty.do?doc=741>

V zájmu eliminace předčasných odchodů ze vzdělávání je nutno realizovat preventivní opatření. Preventivně může působit např. zajištění větší oborové prostupnosti. Pro zajištění horizontální i vertikální prostupnosti oborů středního vzdělání se jako vhodné jeví vytváření takových zařízení, která budou disponovat velkou kapacitou a širokou skladbou oborů různých stupňů s více výstupními úrovněmi. Dalším z důležitých bodů preventivních opatření je posílení významu kariérového poradenství už na základních školách a zefektivňování systému hledání profesní cesty, v neposlední řadě i zajištění praxí pro žáky středních škol včetně finanční motivace – odměn za produktivní práci, či poskytování motivačních a prospěchových stipendií.

Cíle:

- snížit předčasné odchody žáků ze vzdělávání

Opatření:

- vytvářet podmínky pro zvýšení horizontální i vertikální prostupnosti oborů středního vzdělání

IV.1.3 Podpora rovných příležitostí ke vzdělávání a poradenského systému

Priorita je v souladu s kapitolou II.2.1. Podporované oblasti – Optimalizace nabídky vzdělávání, kapitolou II.2.3. Rovné příležitosti ve vzdělávání a kapitolou II.2.4 Systém poradenství ve školství Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací nabídky ČR.

V Libereckém kraji se ukazuje síť škol pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jako velmi nerovnoměrná a nepřehledná. Přes výrazný úbytek žáků díky nepříznivému demografickému vývoji vzrůstají požadavky na kapacity i finanční prostředky v této oblasti. V následujícím období je pro zvýšení kvality i efektivity speciální péče v Libereckém kraji nutná koncepce určující systém kvalitní a dostatečné péče, komplexní řešení poradenského systému, odborné a technické zázemí vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a podporou integrace a inkluze napříč vzdělávací nabídkou v rámci možností alokace veřejných prostředků.

Cíle:

- úprava sítě péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a sítě poradenského systému tak, aby odpovídala aktuálním potřebám péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na území Libereckého kraje a možnostem veřejných prostředků
- zlepšení kvality a efektivity vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci finančních limitů veřejných prostředků

Opatření:

- vytvořit koncepci péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenského systému v Libereckém kraji
- podporovat zřizování pozic školních psychologů a speciálních pedagogů na školách
- podporovat integraci a inkluzi na všech stupních vzdělávací soustavy

IV.2 Strategie rozvoje v jednotlivých segmentech vzdělávání

IV.2.1 Předškolní vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách se od roku 2008 postupně zvyšoval (ve školním roce 2007-2008 zapsáno 12 088 dětí; 2009-2010 zapsáno 12 557 dětí, 2010-2011 zapsáno 13 356 dětí). S ohledem na možnost volby čerpání délky rodičovské dovolené se od roku 2008 znatelně zvyšoval i podíl dětí mladších 3 let. Právě tato věková kategorie spolu s věkovou kategorií tříletých dětí se podílela na růstu počtu žádostí, kterým nebylo vyhověno. Zřizovatelé mateřských škol na demografický vývoj reagovali navyšováním kapacit tak, aby uspokojili zvýšený zájem rodičů o předškolní vzdělávání svých dětí.

Zařízení předškolního vzdělávání jsou zřizována především pro populaci dětí ve věku 3-6 let. Dle platné legislativy se k předškolnímu vzdělávání přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. V případě volných kapacit mohou být přijímány k předškolnímu vzdělávání i děti mladší tří let. Vzhledem k rostoucí tendenci v počtu dětí s odloženou povinnou školní docházkou budou podporovány aktivity poradenských zařízení vedoucí k důslednému ověřování nutnosti odkladů povinné školní docházky a snižování počtů těchto odkladů.

Cíle:

- spolupráce se zřizovateli mateřských škol při mapování demografického vývoje s možností včasné přípravy na předpokládané změny
- podpora aktivit poradenských zařízení vedoucí k rozhodnutím o odložení povinné školní docházky jen v nezbytných případech
- zvýšení podpory mateřského jazyka v rámci školních vzdělávacích programů mateřských škol

Opatření:

- individuálně posuzovat žádosti zřizovatelů usilujících o navýšení kapacit mateřských škol v souladu s demografickým vývojem
- spolupracovat s odbornými pracovišti na opatřeních vedoucích ke snížení počtu doporučení k odkladům povinné školní docházky

IV.2.2 Základní vzdělávání

V předcházejícím období byla věková kategorie odpovídající základnímu vzdělávání poznamenána dlouhodobě nepříznivým demografickým vývojem. Více žáků ze škol odcházelo, než do základního vzdělávání vstupovalo, meziroční úbytek žáků činil průměrně 3,5 %. Počet základních škol zapsaných v rejstříku se nijak výrazně neměnil, takže důsledkem bylo trvalé snižování průměrné naplněnosti tříd. U úplných škol s 1. až 9. ročníkem zřizovaných obcemi z 21,18 žáků na třídu ve školním roce 2007-2008 na 20,54 žáka na třídu ve školním roce 2009/2010. Co do organizační velikosti škol - takřka 42 % škol jsou školy pouze s třídami prvního stupně a nejčastěji se jedná o školy dvoutřídní. Nejvíce těchto škol se nachází na Frýdlantsku a Novoborsku.

Závažný vliv na naplněnost tříd na druhém stupni, klima ve třídě a kvalitu vzdělávání má zvyšující se podíl žáků, kteří v průběhu školní docházky odcházejí do víceletých gymnázií. Podíl žáků plnících povinnou školní docházku ve víceletých gymnáziích činí 4,5 %, podíl

nově přijatých do 1. ročníku 8letých gymnázií z žáků 5. ročníku předchozího školního roku činí 8,8 % (rok 2010). Oba údaje jsou vztaženy ke všem základním školám v kraji, odchody žáků do víceletých gymnázií se však výrazně týkají základních škol v dostupném okolí víceletých gymnázií, takže v mnoha případech se dostáváme k podílu, který popírá výběrový charakter těchto středních škol. Kraj bude v rámci svých kompetencí usilovat, aby se podíl žáků odcházejících ze ZŠ na víceletá gymnázia snížil na 5 %.

Z hlediska demografického vývoje dojde v nadcházejícím období k zastavení poklesu počtu žáků v základním vzdělávání - počínaje rokem 2012 se začne počet žáků mírně zvyšovat. Na prvním stupni od tohoto roku s maximem v roce 2017, na druhém stupni se zpožděním a výraznějším nástupem po roce 2015 s maximem po roce 2020. Avšak celkový počet žáků účastnících se základního vzdělávání nedosáhne historicky maximálních hodnot z let 1997-1999 a vrchol dosažený kolem roku 2020 bude na úrovni roku 2004.

Kapacity základních škol nejsou dlouhodobě naplňovány, takže očekávaný nárůst počtu žáků prvního stupně jsou školy schopny vstřebat bez potřeby navýšení kapacit, v některých případech i za cenu organizačních změn dotýkajících se poměru počtu tříd prvního a druhého stupně, případně přeměny odborných pracoven zpět na kmenové třídy. Vzhledem k velkému počtu malotřídních škol a nízké naplněnosti tříd bude krajský úřad aktivně podporovat všechny snahy zřizovatelů škol vedoucí k vytváření ekonomicky stabilních škol a školských zařízení, včetně vzniku svazku obcí jako zřizovatele škol a školských zařízení.

Krajský úřad uděluje souhlas se zřízením přípravných tříd základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Žádosti o přípravné třídy budou posuzovány individuálně.

V oblasti kurikulární reformy skončilo období tvorby školních vzdělávacích programů, nadcházející období bude ve znamení inovací a cyklických revizí vzdělávacích programů. Případné změny budou provázány se stanovením očekávaných výstupů a následném zjišťování výsledků vzdělávání na úrovni pátého a devátého ročníku. Kraj bude podporovat systémové a koncepční aktivity napomáhající realizaci a inovaci vzdělávacích programů a zjišťování a monitorování výsledků vzdělávání.

Cíle:

- podpora úpravy sítě základních škol
- snížení podílu žáků odcházejících ze ZŠ do víceletých gymnázií na 5 %
- podpora aktivity škol vedoucí k otevření se škol okolní komunitě a jejich proměny v centra vzdělávacího, kulturního a společenského života

Opatření:

- navýšení kapacit základních škol umožnit jen v odůvodněných případech
- podporovat optimalizační snahy zřizovatelů škol vedoucí k vytváření ekonomicky stabilních škol
- vytvářet materiální a finanční podmínky pro činnost 2. stupně základních škol (ve srovnání s nižšími stupni 6 a 8letých gymnázií), aby postupně docházelo k přirozenému posílení prestiže tohoto stupně školy
- v případě objektivní potřeby a při splnění všech zákonných podmínek umožnit vznik dalších přípravných tříd

- podpořit aktivity vedoucí k přípravě žáků hlavního proudu základní školy na vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním
- podporovat nové metody, formy organizace vzdělávání, důraz klást na kooperativní vzdělávání a aktivní zapojení žáků

IV.2.3 Střední a vyšší odborné vzdělávání

Střední školy

Nepříznivý demografický vývoj, který zaznamenal segment základního vzdělávání, se začal projevovat i v segmentu vzdělávání středního. Pokles žáků se promítl zejména do kvantitativní stránky segmentu středního školství, vliv měl však i na kvalitativní proměnu. V Libereckém kraji z hlediska zastoupení jednotlivých oborů vzdělání převažovalo poměrně výrazné zastoupení technických a uměleckých oborů. Stávající struktura a rozsah těchto oborů si vyžádaly určité změny tak, aby se změnilo i jejich vnímání ze strany veřejnosti.

V následujících několika letech se oblast středního školství ocitne v historicky nejvýraznějším demografickém propadu. Zatímco oblast základního školství již začíná pociťovat mírný nástup silných populačních ročníků, střední školství pocítí naopak zásadní propad počtu nově nastupujících žáků. Nepříznivý trend samozřejmě ovlivní celkové počty žáků ve středních školách, kdy celkové kapacitní nároky na středních školách výrazně poklesnou. Nárůst podílu žáků v gymnaziálních oborech vzdělání není způsoben zvýšením zájmu uchazečů o tyto obory, ale snížením celkového počtu žáků a snižováním nároků gymnázií na uchazeče o vzdělání v oblasti vědomostí a dovedností, čímž je umožněno přijetí do těchto oborů vzdělání širšímu spektru uchazečů.

Úbytek žáků, kteří přicházejí do středních škol ze základních škol, má vliv na kvalitu sítě středních škol. Tento stav nahrává oborům vzdělání s maturitní zkouškou, zvláště pak oborům zaměřeným na všeobecné vzdělávání. Na druhé straně spektra stojí obory vzdělání s výučním listem, které jsou výrazně oslabeny, a zájem o ně trvale klesá. Nerovnovážený stav povede při zachování stávajícího stavu k nestabilitě celé sítě. Je tedy nezbytně nutné přistoupit ke změnám ve struktuře jednotlivých oborů vzdělání v síti středních škol Libereckého kraje.

Neméně důležitým faktorem je spolupráce se sociálními partnery, zvláště pak s ohledem na potřeby trhu práce. Sociální partnery je třeba zapojovat již při vzniku samotných školních vzdělávacích programů, podporovat spolupráci v oblasti praktického vzdělávání a tím reagovat na aktuální změny na trhu práce. V tomto směru je také důležité se zaměřit na větší propustnost jednotlivých oborů vzdělání a předcházet tak předčasným odchodům ze systému středního vzdělávání.

Střední vzdělávání se nachází v procesu kurikulární reformy. Školní vzdělávací programy jsou již z větší části vytvořeny. Soustava oborů doznala sjednocení. Školní vzdělávací programy, které vycházejí z rámcových, reagují lépe na potřeby školy a umožňují její lepší profilaci v rámci sítě středních škol. Cílem tak zůstává dokončit tuto část reformy a naplňovat školní vzdělávací programy ve všech oborech vzdělání.

Segment středního vzdělávání je do značné míry ovlivněn i kvalitou žáků, kteří do systému vstupují. Jedním z významných nástrojů pro výběr vhodných uchazečů o vzdělávání v konkrétních oborech jsou kritéria přijímacího řízení. Přijímací řízení tak sehrává velmi důležitou roli již na vstupu a ovlivňuje tak kvalitu budoucích absolventů.

Pro zvýšení kvality i efektivity středních škol a vyváženosti nabídky jednotlivých kategorií vzdělání jsou nastaveny limity podílu žáků v těchto kategoriích středního vzdělávání. Jejich přehled je uveden v kapitole IV. 3. Kritéria a zásady rozvoje vzdělávací soustavy.

Cíle:

- zvyšování kvality středního vzdělávání
- zvyšování prostupnosti jednotlivých segmentů vzdělávání
- průběžná optimalizace sítě středních škol i oborové struktury vzdělávání
- spolupráce se sociálními partnery

Opatření:

- upravovat oborové struktury a kapacity oborů s ohledem na demografický vývoj
- posilovat vertikální i horizontální prostupnost oborů vzdělání
- upravovat oborovou strukturu s cílem dosáhnout vyváženosti s ohledem na poměrné zastoupení oborů pro chlapce a dívky
- podporovat partnerství škol se zaměstnavateli s cílem realizovat praktickou výuku v reálném prostředí a seznámit tak žáky s moderními technologiemi
- podporovat tradiční odborná řemesla do výše kapacit odpovídajících demografickému vývoji, aktuálním požadavkům trhu práce a disponibilním zdrojům
- podporovat obory vzdělání, které jsou poptávány trhem práce např. formou stipendijních programů
- podporovat nástroje pro výběr žáků na střední školu, které jsou založeny na ověřování studijních předpokladů
- podporovat praxe a stáže žáků i pedagogů u zaměstnavatelů

Nástavbové studium

V posledních letech byl zaznamenán nárůst počtu žáků v denní a dálkové formě nástavbového studia. Školy tak mnohdy kompenzovaly výrazný úbytek žáků v denním studiu. S cílem vyvážit disproporce v této kategorii studia budou nadále podporovány všechny odborně zaměřené nástavby s ohledem na potřeby trhu práce. Z hlediska oborové struktury bude nutné regulovat kapacity oboru nástavbového studia Podnikání, a to i z důvodu vysoké míry nezaměstnanosti absolventů tohoto oboru.

Cíle:

- vyrovnání kapacit nástavbového studia v souladu s regulací oborové nabídky a potřebami trhu práce

Opatření:

- upravovat stávající kapacity denní i dálkové formy nástavbového studia s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce
- preferovat odborně zaměřené nástavbové studium

Vyšší odborné vzdělávání

V segmentu vyššího odborného vzdělávání již delší dobu převažuje trend snižujícího se zájmu o tento typ vzdělávání ze strany absolventů středních škol. Vliv na tuto situaci bezesporu má zhoršující se demografický vývoj a velký počet volných míst, které nabízejí vysoké školy. Mnoho absolventů středních škol volí vyšší odbornou školu pouze jako dočasné řešení a v případě možnosti raději preferují studium na škole vysoké. Tento stav, pokud by se neřešil, by mohl vést až k zániku vyšších odborných škol v kraji, a proto je třeba přistoupit ke koncepčním změnám v celém segmentu. Charakter těchto změn bude celorepublikový. Jedná se o cestu transformace, která počítá s včleněním vyšší odborné školy do školy vysoké, nebo cestu stabilizace, která počítá s upevněním postavení VOŠ v terciéru. Vyšší odborné školy si tak musí vybrat jednu z nabízených variant.

Cíle:

- rozvíjení spolupráce s vysokými školami a usilování o vzájemnou provázanost
- zvýšení kompetencí absolventů vyšších odborných škol ve vztahu k uplatnění na trhu práce
- zvýšení sociálního uznání absolventů vyšších odborných škol

Opatření:

- rozšiřovat prostupnost vzdělávacích programů vyšších odborných škol se vzdělávacími programy vysokých škol, a to v návaznosti na reálné možnosti uplatnění absolventů na trhu práce
- zavádět plně funkční kreditní systém
- podporovat praxe a stáže studentů i pedagogů u zaměstnavatelů

Domovy mládeže

V segmentu školských ubytovacích zařízení již delší dobu převažuje trend snižujícího se zájmu ze strany žáků i studentů. Tento trend zcela jednoznačně kopíruje situaci ve středním školství. Zhoršující se demografický vývoj se odráží i v tomto segmentu. Kapacity těchto zařízení jsou vzhledem k této situaci v současné době z velké části nevyužité.

Cíle:

- úprava kapacit ubytovacích zařízení
- podpora a zatraktivnění poskytované služby

Opatření:

- upravit kapacity ubytovacích zařízení tak, aby odpovídaly reálným potřebám segmentu středního i vyššího odborného vzdělávání
- usilovat o rozšiřování nabídky volnočasových aktivit

IV.2.4 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenský systém

Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V podpoře vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou bez individuálního speciálně pedagogického přístupu v procesu vzdělávání znevýhodněné a výrazně limitované z důvodu zdravotních či sociálních omezení, byl sledován značný kvalitativní posun např. zlepšením vybavenosti škol speciálními pomůckami, DVPP v dané oblasti či využitím dalších zdrojů, zejména fondů EU ke zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v kraji. Síť škol a školských zařízení poskytující speciální péči v Libereckém kraji je vzhledem k rozložení potřeb v různých částech regionu nerovnoměrná. I přes nepříznivý demografický vývoj žáků se speciálními vzdělávacími potřebami přibývá a rozsah poskytované péče v kraji narůstá. Spolu s tím je sledován i tlak na navýšení prostředků z veřejných rozpočtů a to i přes významné využití externích zdrojů včetně programů z fondů Evropské unie. Zároveň Liberecký kraj zaznamenává i přes značnou profesionalitu nesoulad v poskytování všech druhů poradenských služeb a celkovou nepřehlednost speciálního školství.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je realizováno v mateřských, základních i středních školách formou individuální nebo skupinové integrace, případně v základních školách speciálních. Tyto školy prošly kurikulární reformou a vzdělávání uskutečňují podle vlastních školních vzdělávacích programů, vycházejících z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a nebo Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální.

Liberecký kraj i nadále bude podporovat inkluzivní vzdělávání a integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd mateřských, základních i středních škol.

Přípravný stupeň základní školy speciální

Přípravný stupeň základní školy speciální umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším mentálním postižením, postižením více vadami a autismem. Jedná se o typ školského zařízení, ve kterém není plněna povinná školní docházka. Příprava na vzdělávání v „přípravném stupni“ respektuje vývojové zvláštnosti těchto dětí v době nástupu k povinnému vzdělávání. Navyšování kapacit přípravných stupňů bude však zvažováno jen s ohledem na skutečné potřeby v místě školského zařízení.

Vzdělávání dětí a žáků nadaných

Péče o nadané žáky je prozatím řešena nesystematicky a to jak na celorepublikové úrovni, tak i v Libereckém kraji. Nejčastěji je orientována pouze na zapojování žáků do školních a mimoškolních soutěží a olympiád.

Vzdělávání nadaných žáků je zpravidla uskutečňováno formou individuálních vzdělávacích plánů, v hodinách je však ve velké míře zúženo pouze na diferenciované zadávání úloh. Pedagogové spíše hledají specifické programy a vhodné nástroje odpovídající vzdělávacím potřebám těchto dětí, zvláštnosti sociální a emocionální přizpůsobivosti, jenž nadané žáky často provázejí, jsou pro pedagogy reálným problémem. Zaznamenána je velmi nízká motivace pedagogů k práci s nadanými žáky.

Péče o nadané děti bude směřovat k podpoře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v péči o nadané žáky v běžných třídách i k podpoře aktivit vedoucích ke zvyšování péče poradenských zařízení při diagnostice i doporučování vzdělávacích postupů vedoucích k rozvoji potenciálu nadaných žáků na nejvyšší možnou míru.

Poradenský systém

V Libereckém kraji jsou čtyři okresní pedagogicko-psychologické poradny s několika detašovanými pracovišti a pět speciálních pedagogických center. Školská poradenská zařízení jsou prioritně službou pro mateřské, základní a střední školy v daných lokalitách, respektive pro jejich žáky, rodiče a učitele. V rámci projektů z fondů EU byl navýšen počet odborných zaměstnanců v poradnách. Kraj podpoří v následujícím období možnost vzniku a rozvoje školních poradenských pracovišť, financovaných mimo jiné v rámci projektu „Peníze do škol“.

Hlavním záměrem pro příští období je zefektivnění a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenského systému v kraji. Za tímto účelem bude zpracována komplexní koncepce péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami tak, aby byly řešeny zejména tyto oblasti speciální školské péče:

- nastavení koncepce poradenských pracovišť pro určení speciálně vzdělávacích potřeb v kraji tak, aby rovnoměrně a efektivně pokrývala potřeby všech klientů
- zajištění potřebné šíře a různorodosti služeb ve školských poradenských zařízeních s ohledem na problémy v daných lokalitách
- definování jednotného systému vykazování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- úpravy kapacit a zajištění efektivnějšího využití provozních prostředků i prostředků na přímé náklady
- zajištění souladu mezi požadovaným počtem pedagogických asistentů a možnostmi veřejných finančních prostředků
- řešení efektivního využívání kompenzačních pomůcek a prostředků na ně vynakládaných
- úprava sítě škol a školských zařízení poskytujících vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Cíle:

- úprava sítě péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a sítě poradenského systému tak, aby odpovídala aktuálním potřebám péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na území Libereckého kraje a možnostem veřejných prostředků
- zlepšení efektivity vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s důrazem na ověření technického a materiálního zázemí výuky

Opatření:

- vytvořit koncepci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně poradenského systému v kraji, na které se budou podílet ředitelé škol a školských zařízení, zástupci asociací a ostatní odborníci dotčených oborů

- v rámci koncepce speciálního vzdělávání zajistit účelné vykazování péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v návaznosti na efektivní vynakládání veřejných prostředků
- kontrolovat zařazování dětí a žáků do speciálních škol
- podporovat aktivity vedoucí ke vzdělávání a osvětě pedagogických pracovníků pro zajištění kvalifikované práce s nadanými žáky
- využívat dalších prostředků, zejména prostřednictvím rozvojových programů, ke zkvalitnění péče o nadané žáky ve školách i poradenských zařízeních

IV.2.5 Základní umělecké vzdělávání

Příslušná věková kategorie žáků, která se nejvíce účastní základního uměleckého vzdělávání, tj. kategorie žáků základních škol, byla v uplynulém období nejvíce postižena nepříznivým demografickým vývojem. Počty žáků přijímaných do základního uměleckého vzdělávání se však odvíjejí od kapacit základních uměleckých škol, ty zůstaly nezměněny, takže se zvyšuje míra účasti v základních uměleckých školách. V kategorii mládeže ve věku 6-18 let míra účasti vzrostla ze 14,9 % v roce 2005 na 17,5 % v roce 2009, ve věkové skupině žáků základních škol je míra ještě vyšší a dosahuje v roce 2010 25 %. Této skutečnosti by měly, v zájmu zachování výběrovosti tohoto druhu vzdělávání, věnovat pozornost samy školy, ale především jejich zřizovatelé. Způsob výkonového financování regionálního školství prostřednictvím republikových normativů vyžaduje, aby v zájmu zachování stability ve financování škol poskytujících stupeň vzdělávání základní umělecké školy reagovaly na demografický vývoj.

Z uvedeného vyplývá, že současný stav absolutního počtu žáků i míra účasti je s přihlédnutím k výběrovému zaměření tohoto druhu škol na hranici přiměřenosti k finančnímu zajištění. Kapacity základních uměleckých škol jsou i výhledově dostačující. Krajský úřad bude aktivně podporovat všechny optimalizační snahy zřizovatelů škol vedoucí k nastolení rovnováhy mezi nabídkou uměleckého vzdělávání, demografickým vývojem a finančními možnostmi.

Cíle:

- vytváření srovnatelných podmínek v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání a umožnění, aby se vzdělávání mohlo účastnit maximálně 22 % žáků účastnících se základního vzdělávání

Opatření:

- nezvyšovat (v místech demografického poklesu snižovat) kapacity základních uměleckých škol
- neprovádět změny, které by měnily poměr mezi individuální a kolektivní výukou

IV.2.6 Zájmové a jazykové vzdělávání

Zájmové vzdělávání

Nabídka zájmového vzdělávání uskutečňovaného ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech zůstala z hlediska počtu subjektů zapsaných v rejstříku školských zařízení zachována. Vzhledem k tomu, že příslušná věková kategorie žáků, která se nejvíce účastní zájmového vzdělávání, tj. žáků základních škol, byla v uplynulém období nejvíce postižena nepříznivým demografickým vývojem, možnost účasti se zvýšila.

Při vědomí toho, že činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání umožňuje žákům smysluplně trávit volný čas a současně slouží jako významný prostředek k prevenci šíření rizikového chování u dětí a mládeže, bude Liberecký kraj tuto činnost podporovat především v oblastech obsahového zkvalitňování zájmového vzdělávání, organizace soutěží a přehlídek všech stupňů a zprostředkování metodické a legislativní podpory.

Liberecký kraj předpokládá, že kapacity a výkony školských zařízení pro zájmové vzdělávání budou v závislosti na způsobu financování prostřednictvím republikových normativů reagovat na vývoj počtu žáků v odpovídající věkové skupině. Stávající síť středisek volného času je dostatečná a není nutno ji navyšovat. V zájmovém vzdělávání uskutečňovaném ve školních družinách bude Liberecký kraj i nadále usilovat o vytvoření srovnatelných podmínek a zajišťovat, aby do školních družin v případech, kde dosud nejsou vytvořeny odpovídající kapacitní možnosti, mohlo docházet až 45 % žáků prvního stupně základního vzdělávání. Tím nejsou dotčeny stávající kapacity školních družin, kde je podíl žáků prvního stupně účastnících se tohoto zájmového vzdělávání vyšší. Rozšiřování kapacity školních klubů je vázáno na odpovídající útlum jiné formy zájmového vzdělávání. Kraj bude klást důraz na obsahové zkvalitnění zájmového vzdělávání směřující k naplnění volného času činnostmi zaměřenými na zájmové oblasti navazující na školní výuku.

Cíle:

- podpora činnosti středisek volného času související s péčí o talentované děti a mládež, zejména organizace soutěží a přehlídek
- vytváření srovnatelných podmínek v dostupnosti zájmového vzdělávání uskutečňovaného ve školních družinách
- podpora zájmového vzdělávání v základních školách s cílem jejich přeměny v místní komunitní centra

Opatření:

- podporovat vytvořenou strukturu aktivit středisek volného času tak, aby byly přístupny i pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin
- vytvářet podmínky pro prohlubování spolupráce středisek volného času s nestátními neziskovými organizacemi

Jazykové vzdělávání

V souladu s Národním plánem výuky cizích jazyků se postupně děti v posledním ročníku mateřské školy seznamují se základy cizího jazyka. V souladu s cíli kurikulární reformy byla do základního vzdělávání zavedena výuka anglického jazyka od 3. ročníku a dále dalšího volitelného jazyka od 8. ročníku základní školy.

Cíle:

- zajištění dostupnosti a osvěty jazykového vzdělávání již od předškolního vzdělávání

Opatření:

- zvyšovat informovanost učitelů a rodičů o možnostech výuky cizích jazyků již od předškolního vzdělávání

IV.2.7 Ústavní výchova

Dětské domovy pokračovaly v přeměně na zařízení rodinného typu. Větší pozornost byla věnována i dětem připravujícím se na odchod ze zařízení, zejména vytvářením samostatných bytových jednotek. Ve Frýdlantu byly postaveny dva objekty dětského domova, které odpovídají požadovaným standardům a jsou koncipovány jako rodinné bydlení.

Následující období je předznamenáno celorepublikovým trendem výrazné podpory transformace ústavní výchovy, především snahou co nejvíce děti umísťovat do náhradní rodinné péče. Liberecký kraj bude proto dle možností a za spolupráce všech sociálních partnerů zkvalitňovat péči v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a podporovat celorepublikovou transformaci systému náhradní výchovné péče a tím omezovat dlouhodobý pobyt dětí v ústavní péči.

Cíle:

- podpora náhradní rodinné péče

Opatření:

- vytvářet podmínky pro transformaci dětských domovů na zařízení rodinného typu

IV.2.8 Zařízení školního stravování

Významné místo v podpoře výchovy ke zdraví zaujímají zařízení školního stravování, která lze z hlediska dodržování platné legislativy nejen v oblasti hygieny, ale i výživových dávek stanovených dle věkových skupin strávnicků, považovat za nejvhodnější formu společného stravování.

Kapacity zařízení školního stravování jsou v současné době dostačující.

Cíle:

- zachování stávajících kapacit zařízení školního stravování

Opatření:

- kapacity zařízení školního stravování navyšovat a nová místa zapisovat pouze v odůvodněných případech s ohledem na vývoj počtu dětí a žáků v konkrétní škole

IV.3 Kritéria a zásady rozvoje vzdělávací soustavy

V návaznosti na parametry demografického vývoje, vývoje trhu práce a optimalizace sítě škol a školských zařízení jsou nastaveny limity k vytvoření dostatečné nabídky regionálního školství na všech stupních vzdělávací nabídky a stabilní struktury, jež odpovídá vzdělanostní struktuře obyvatelstva, možnostem trhu práce a zajištění kvality vzdělávání s ohledem na efektivní využití a možnosti veřejných prostředků. **Nastavené limity musí být v souladu s kritérii Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR.**

Všeobecná kritéria
Stanovená kritéria se vztahují na školy a školská zařízení všech zřizovatelů v kraji.
Celková kapacita škol a školských zařízení zařazených v rejstříku škol a školských zařízení musí reagovat na změnu požadavků ve vzdělávání, potřeby kraje a demografický vývoj.
Žádosti o navýšení kapacity budou posuzovány s ohledem na individuální podmínky v místě školy. Souhlasné stanovisko bude vázáno na podmínku, že zřizovatel současně utlumí kapacitu v jiné odpovídající škole nebo školském zařízení či jiném oboru tak, aby nedošlo k výraznému navýšení finančních prostředků.
Na všech stupních vzdělávání bude kraj usilovat o přiblížení se celostátnímu průměru v počtu žáků na jednoho učitele a počtu žáků ve třídě.
U všech zřizovatelů škol a školských zařízení budou podporovány optimalizační kroky vedoucí k lepšímu využití stávající kapacity škol.
U všech žádostí o změnu bude posouzena finanční náročnost s ohledem na alokaci veřejných prostředků dle platných pravidel rozpisu rozpočtu regionálního školství.
Při změně financování může být naplňování stanovených kritérií upraveno na nové podmínky.
Předškolní vzdělávání
K předškolnímu vzdělávání přijímat především děti ve věku od tří do šesti let.
Žádosti zřizovatelů o navýšení kapacit mateřských škol bude kraj posuzovat individuálně a v souladu s demografickým vývojem v dané oblasti.
Ve spolupráci s odbornými pracovišti snižovat počet doporučení k odkladům povinné školní docházky.
Základní vzdělávání
Žádosti zřizovatelů o navýšení kapacit základních škol bude kraj individuálně posuzovat, v souladu s demografickým vývojem v dané oblasti.
Podporovat snahy zřizovatelů škol vedoucí k vytváření ekonomicky stabilních škol.
V případě objektivní potřeby a při splnění všech zákonných podmínek umožnit vznik dalších přípravných tříd.
Střední vzdělávání
Nepředpokládá se vznik nových středních škol ani míst poskytovaného vzdělání vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů vzdělání středního vzdělávání a disponibilní kapacitě škol. Žádost o zápis nové střední školy nebo místa poskytovaného vzdělávání bude akceptována jen výjimečně a vždy s ohledem na strategii regionálního rozvoje, demografický

vývoj, volné kapacity škol v místě a finanční náročnost.
Postupně bude docházet k řízené změně kapacit škol a oborů s ohledem na demografický vývoj.
Školy budou profilovány do oborově silných a stabilních regionálních center s cílem efektivního vynakládání finančních prostředků. Předpokladem je koncentrace oborů s malým počtem žáků do jedné školy v rámci spádového území.
Liberecký kraj bude v postavení zřizovatele preferovat školy s plně využívanou kapacitou, a to s cílem efektivního vynakládání finančních prostředků při zachování dostupnosti v rámci spádového území.
Do struktury oborů odborného vzdělávání s maturitní zkouškou i výučním listem může být zařazen nebo kapacitně posílen jen obor, který bude odpovídat předpokládaným nebo očekávaným dlouhodobým budoucím potřebám trhu práce, a který bude nahrazovat jiný aktivní nevyhovující obor vzdělání. Ohled bude brán na strategii regionálního rozvoje Libereckého kraje (ekonomický a sociální vývoj, potřeby kvalifikované pracovní síly, analýzy uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce) a další faktory, jako je například vzdálenost jiné školy, která má stejný nebo příbuzný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání.
Náhradou za aktivní nevyhovující obor vzdělání (např. z hlediska problémů s umístěním absolventů) může být podpořen obor všeobecného vzdělávání (s výjimkou 6 a 8letých gymnázií) a s přihlédnutím ke stávajícímu zastoupení kapacit všeobecného vzdělávání v Libereckém kraji.
Obor vzdělání, jenž vykazuje výrazně vyšší míru nezaměstnanosti, než je průměr kraje, může být po posouzení krajem utlumen. Obory, do kterých se více než 3 roky nepřijímalo, budou ve smyslu ustanovení školského zákona vymazány.
Snížit kapacity oborů víceletých gymnázií tak, aby podíl žáků odcházejících ze ZŠ do víceletých gymnázií činil 5 %.
Zvýšit podíl počtu nově přijatých žáků všeobecného středního vzdělávání s maturitní zkouškou k hodnotě 25-30 % všech žáků středního vzdělávání.
Udržet současný stav podílu počtu nově přijatých žáků v odborném středním vzdělávání s maturitní zkouškou na hodnotě 38-45 % všech žáků středního vzdělávání.
Přiblížit současný stav poměru mezi všeobecným a odborným středním vzděláváním hodnotě 25 - 30 % : 70 - 75 % celkového počtu žáků.
Udržet současný stav podílu počtu nově přijatých žáků ve středním vzdělávání s výučním listem tak, aby neklesl pod 30 % všech žáků středního vzdělávání.
Nástavbové studium
Nadále budou preferovány odborně zaměřené nástavby s ohledem na potřeby trhu práce.
Bude nutné regulovat kapacity nástavbového studia oboru Podnikání z důvodu vysoké míry nezaměstnanosti absolventů daného oboru.
Snížit podíl počtu nově přijatých žáků do nástavbového studia – všechny formy studia k hodnotě 40 % všech žáků středního vzdělávání.
Snížit podíl počtu nově přijatých žáků do nástavbového studia – denní forma studia k hodnotě 20 % všech žáků středního vzdělávání.

Vyšší odborné vzdělávání
Zařazení nového oboru vyššího odborného vzdělávání, případně vyšší odborné školy může být doporučeno pouze v případě realizace vzdělávacího programu s ojedinělým charakterem v regionu a vzniklého na základě jednoznačně projevené společenské potřeby příslušně vzdělaných odborníků na trhu práce.
Současně bude podporována spolupráce s vysokými školami, případně postupná transformace vyšších odborných škol pod již existující veřejné vysoké školy.
Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Upravit síť péče o děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a síť poradenského systému tak, aby odpovídala aktuálním potřebám péče o děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na území Libereckého kraje a možnostem veřejných prostředků.
Žádosti zřizovatelů o navýšení kapacit vzdělávacího oboru základní škola speciální bude kraj individuálně posuzovat s ohledem na demografický vývoj a potřeby v dané oblasti.
Liberecký kraj bude podporovat integraci a inkluzivní vzdělávání pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v průběhu celé školní docházky.
Kapacita přípravných stupňů základní školy speciální je v Libereckém kraji dostatečná. Žádosti zřizovatelů o navýšení kapacit či zapsání přípravného stupně základní školy speciální bude kraj individuálně posuzovat vzhledem ke skutečným potřebám a možnostem veřejných rozpočtů.
Poradenská zařízení
Upravit síť poradenských zařízení a tím zpřehlednit a zefektivnit systém poradenských služeb Libereckého kraje.
Základní umělecké vzdělávání
Síť základních uměleckých škol je dostatečná; kapacity stávajících základních uměleckých škol nebudou navyšovány.
Nebudou prováděny změny měnicí poměr mezi individuální a kolektivní výukou.
Umožnit, aby se základního uměleckého vzdělávání uskutečňovaného na základních uměleckých školách mohlo účastnit maximálně 22 % žáků základního vzdělávání.
Zájmové vzdělávání
Síť středisek volného času je dostatečná.
Kapacita stávajících středisek volného času nebude navyšována.
Umožnit, aby se zájmového vzdělávání uskutečňovaného ve školní družině mohlo účastnit 45 % žáků prvního stupně.
Kapacita školních klubů je dostatečná.
Zařízení školního stravování
Kapacity zařízení školního stravování navyšovat a nová místa zapisovat pouze v odůvodněných případech s ohledem na vývoj v počtu dětí a žáků v konkrétní škole.
Dětské domovy
Podporovat změnu celého systému péče o děti z dětských domovů a vytvořit tím lepší podmínky pro úspěšnou adopci a pěstounskou péči.

Podporovat změny uskupení v dětských domovech na malé rodinné skupiny a připravovat děti na samostatný život mimo zařízení.
Školská ubytovací zařízení
Stávající kapacity domovů mládeže nejsou plně využívány, bude třeba řešit jejich efektivní využívání.
Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
Nabídkou vzdělávacích akcí pro pedagogy podporovat realizaci kurikulární reformy.

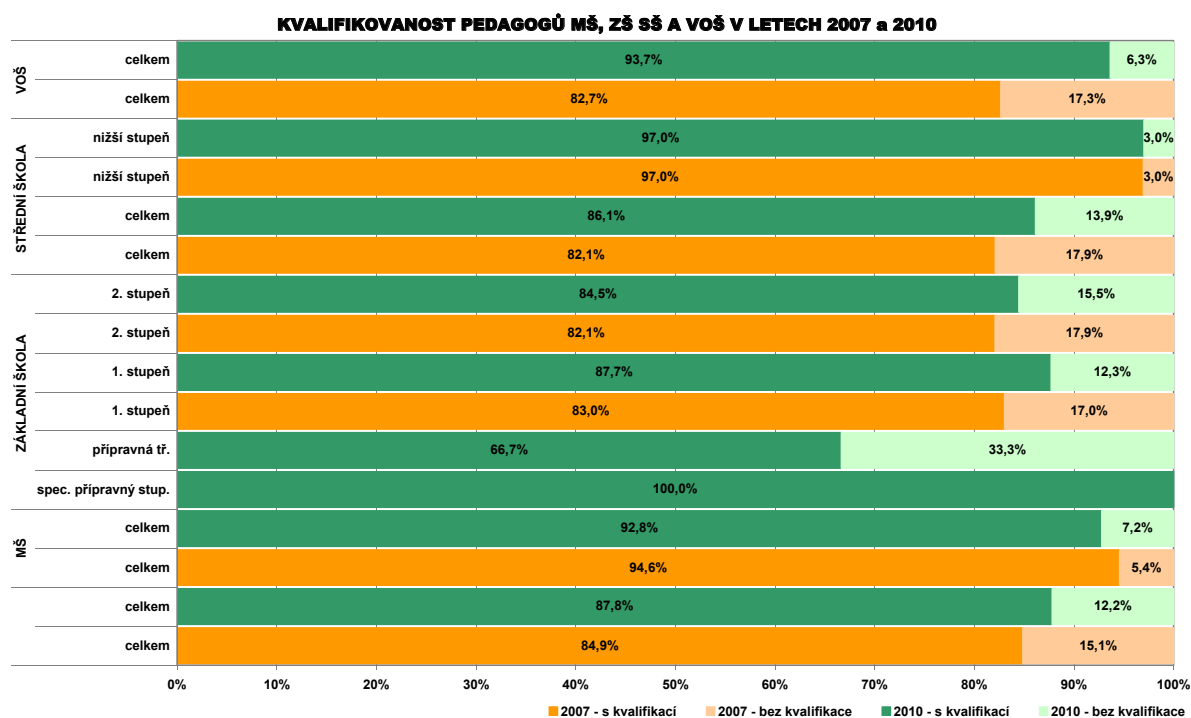
IV.4 Další podporované oblasti

IV.4.1 Další vzdělávání pedagogických pracovníků a celoživotní vzdělávání

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

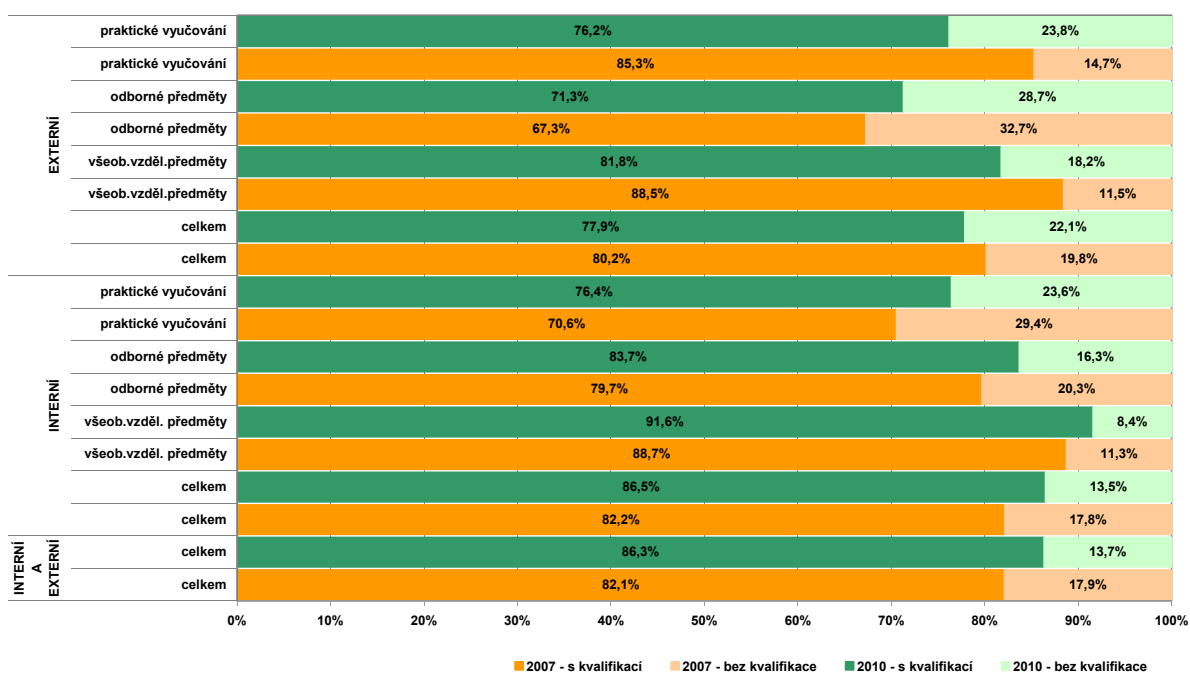
Probíhající kurikulární reforma s sebou přináší změnu nároků na pedagogické pracovníky a vedoucí pracovníky ve školství. Z tohoto důvodu má další vzdělávání pedagogických pracovníků rostoucí význam. K úspěšnému provádění reformy v oblasti školství jsou především pedagogové zajišťující kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu primárním předpokladem.

Následující graficky zobrazená data vypovídají o vývoji kvalifikovanosti pedagogických pracovníků mezi lety 2007 a 2010. Z prvního grafu je znatelný posun v poklesu nekvalifikovaných pracovníků, kterých v roce 2007 bylo 15,1 % a v roce 2010 hodnota klesla na 12,2 %. Očekáváme další pokles počtu nekvalifikovaných pedagogických pracovníků spojený se změnami v právní úpravě a poklesem počtu žáků kopírujícím demografický vývoj.

Pozn. ke grafu: neuvedené hodnoty v roce 2007 týkající se přípravných tříd a spec. přípravného stupně nebyly sledovány.

V následujícím grafu je zaznamenán vývoj kvalifikovanosti pedagogů středních škol a vyšších odborných škol. Celkový pokles nekvalifikovaných pedagogických pracovníků učících ve středních školách plyne ze zvyšování kvalifikovanosti interních pracovníků, a to jak pro všeobecné vzdělávací a odborné předměty, tak i pro praktické vyučování. Vývoj u externích pracovníků je opačný. Významným aspektem je pokles počtu žáků účastnících se vzdělávání ve středních školách a klesající potřeba pedagogických pracovníků.

KVALIFIKOVANOST PEDAGOGŮ STŘEDNÍCH A VYŠŠÍCH ODBORNÝCH ŠKOL V LETECH 2007 A 2010

Významnou příležitostí ke zvyšování kvality je další vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím projektů financovaných z globálních grantů Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost (více naleznete v kapitole IV. 4. 2. Projektová činnost).

Zvyšování profesionality pedagogických pracovníků

Ke zvyšování profesionality pedagogických pracovníků přispěje zavedení systému hodnocení škol, ke kterému se kraj chystá přistoupit. Jedná se o komplexní pravidelnou evaluaci školy, která bude součástí průběžné aplikace kontrolního systému zřizovatele, sledujícího efektivní využívání přidělených finančních prostředků a plnění hlavního účelu a předmětu činnosti, pro který jsou školy zřízeny.

Novela zákona o pedagogických pracovnících přinesla zejména změny v získávání odborné kvalifikace. Záměrem je zajištění větší prostupnosti mezi některými kategoriemi pedagogických pracovníků. Součástí je návrh nové úpravy odborné kvalifikace pro ty kategorie pedagogických pracovníků, které odbornou kvalifikaci dosud upraveny neměly. Dále přináší novou úpravu přímé pedagogické činnosti nad stanovený rozsah a zpřesňuje ustanovení týkající se akreditací vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Dalším pozitivním krokem jsou změny v odměňování pedagogů, které mají motivovat k získávání mladých pedagogů.

Cíle:

- zavedení systému hodnocení škol s důrazem na zvyšování profesionalizace vedení školy a pedagogů
- iniciace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro realizaci kurikulární reformy, vnitřní proměny škol a inovace ve vzdělávání
- iniciace vzdělávání pedagogických pracovníků k výkonu specializovaných činností
- snížení podílu pedagogických pracovníků nesplňujících kvalifikační požadavky na úroveň 10 %

Opatření:

- podporovat systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na základě modulového uspořádání
- podporovat vzdělávací programy pro výkon činností s odbornými kvalifikačními předpoklady
- podporovat neformální vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží

Další vzdělávání

V oblasti dalšího vzdělávání obyvatel doposud neexistuje koherentní systém. Liberecký kraj se hlásí k zaměření na kvalitu dalšího vzdělávání. Zavádění připravovaného systému certifikací institucí poskytujících další vzdělávání považujeme za výzvu pro školy realizující kurzy pro dospělé. Podstatná je úzká provázanost dalšího vzdělávání na rekvalifikace, kdy se bude na rozhodování o zaměření dalšího vzdělávání podílet sám nezaměstnaný.

Skutečností je, že Liberecký kraj ustoupil od realizace investičního projektu Centrum vzdělanosti Libereckého kraje. Celá řada personálních změn, které nastaly v příspěvkové organizaci Centrum vzdělanosti Libereckého kraje – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků vede ke stabilizaci této organizace. V rámci koordinační činnosti sítě místních center celoživotního vzdělávání CVLK připravuje změnu metodiky akreditačního procesu pro kurzy dalšího vzdělávání.

V roce 2009 byl Národním ústavem odborného vzdělávání¹ zahájen projekt UNIV 2 KRAJE. Jeho úkolem je transformace středních škol (především odborných) v centra celoživotního učení. Školy se postupně stávají otevřenými institucemi a vedle počátečního vzdělávání se učí poskytovat další vzdělávání pro široké spektrum zájemců. V našem kraji je do projektu zapojeno celkem 14 škol. Cílem je rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků zaměřených na oblast vzdělávání dospělých a příprava a koordinace vzdělávací nabídky odpovídající potřebám sociálních partnerů daného regionu. Kraj v pozici zřizovatele středních škol, bude tyto organizace podporovat v účasti v navahujících projektech. Proces uznávání neformálního a informálního vzdělávání prostřednictvím dílčích kvalifikací je pro školy vhodnou aktivitou doplňující hlavní účel činnosti. Zejména z hlediska možnosti zapojení sociálních partnerů do procesu nejen dalšího, ale i počátečního vzdělávání.

Cíle:

- rozvíjení a vyhodnocování kvality a rozsahu dalšího vzdělávání
- zlepšení dostupnosti dalšího vzdělávání
- rozvíjení dovednosti lektorů dalšího vzdělávání
- rozvíjení síťování a sociálního partnerství v oblasti dalšího vzdělávání
- rozvíjení účasti škol v procesu uznávání neformálního a informálního vzdělávání
- zkvalitnění materiálně-technického zabezpečení dalšího vzdělávání

Opatření:

- motivovat obyvatele k dalšímu vzdělávání prostřednictvím CVLK a místních center dalšího vzdělávání

¹ Nástupnickou organizací je od 1. 7. 2011 Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- rozšiřovat nabídky dalšího vzdělávání tvorbou nových a inovováním stávajících programů dalšího vzdělávání a jejich modularizace
- podporovat využití moderních forem vzdělávání, zejména e-learningu
- vytvářet a aplikovat mechanismy ověřování, uznávání a přenositelnosti kvalifikací získaných v rámci dalšího neformálního vzdělávání a informálního učení
- rozvíjet síť místních center dalšího vzdělávání zejména s důrazem na zvyšování kvality
- podporovat spolupráci vzdělavatelů a zaměstnavatelů při tvorbě vzdělávacích programů

IV.4.2 Projektová činnost

Východiska a nastavení hlavních cílů pro období do roku 2020

V příštím období bude pro naplňování cílů dlouhodobého záměru rozhodujícím faktorem schopnost využít prostředky určené na rozvoj a snižování strukturálních rozdílů prostřednictvím operačních programů České republiky na roky 2007-2013 a následně na roky 2014-2020.

Prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou využívány převážně prostředky neinvestičního charakteru zaměřené na modernizaci vzdělávání, ať již se jedná o oblast obecného zvyšování kvality vzdělávání, rovných příležitostí, dalšího vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení nebo rozvoje nabídky dalšího vzdělávání. V letech 2012-2013, resp. 2015 budou v rámci Libereckého kraje z tohoto operačního programu k dispozici následující prostředky z globálních grantů a individuálních projektů ostatních:

Globální granty Libereckého kraje v Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji II.	94,0 mil. Kč
Rovné příležitosti ve vzdělávání v Libereckém kraji II.	34,0 mil. Kč
Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji II.	42,5 mil. Kč
Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Libereckém kraji	77,0 mil. Kč

Individuální projekty ostatní Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zlepšování podmínek pro vzdělávání na základních školách	220,0 mil. Kč
Zlepšování podmínek pro vzdělávání na středních školách	65,0 mil. Kč

V Regionálním operačním programu NUTS II Severovýchod jsou očekávány prostředky zaměřené na technické vybavení a případnou obnovu materiálně-technického zázemí škol a školských zařízení v rámci oblasti podpory 4.2 - Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu ve výši cca 50 mil. Kč.

Dalším v úvahu připadajícím zdrojem jsou Operační program Přeshraniční spolupráce Česko - Sasko a Operační program Přeshraniční spolupráce Česko - Polsko, z nichž lze realizovat přeshraniční aktivity.

Vzhledem ke stavu příprav programovacího období na roky 2016-2020 nelze pro tyto roky v současné době uvést bližší předpokládané zdroje či zaměření podpory.

Cíle:

- prostřednictvím stávajících globálních grantů podpora prosazování směrů rozvoje

Opatření:

- zapojit se do případných relevantních výzev k předkládání žádostí s tématy, která naplňují směry rozvoje vzdělávací soustavy v Libereckém kraji
- pro programovací období 2016-2020 prosazovat samostatné vyčlenění a zabezpečení dostatečného objemu investičních prostředků určených do oblasti vzdělávání

IV.4.3 Primární prevence a zlepšení klimatu na školách

V Libereckém kraji je realizován standardní systém primární prevence sociálně patologických jevů. V souvislosti s kurikulární reformou školství se primární prevence promítne prakticky do všech vzdělávacích oblastí a to zejména v oblastech Člověk a společnost a Člověk a zdraví. MŠMT v posledních letech prostřednictvím jednotlivých krajských úřadů finančně podporuje aktivity v rámci Programu pro oblast prevence rizikového chování. Také Liberecký kraj se podílí na podpoře a rozvoji specifických i nespecifických preventivních aktivit prostřednictvím grantové politiky.

Hlavním úkolem je vytvářet prostor pro účinné aktivity, jejichž cílem je snížení výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.

Cíle:

- vytváření dostatku účinných aktivit vedoucích ke snížení výskytu sociálně patologických jevů

Opatření:

- podporovat zavádění preventivních aktivit ve školách jako integrální součást školních vzdělávacích programů

V. Financování regionálního školství

Prostředky z rozpočtu České republiky

Financování regionálního školství je upraveno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zákonem o státním rozpočtu ČR pro daný kalendářní rok a dále vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativních a směrnici MŠMT č. j. 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 školského zákona.

Soukromé školy jsou financovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením.

Podíl Libereckého kraje činí zhruba 4,3 % z celkových rozpočtových zdrojů vyčleněných ministerstvem školství na výdaje regionálního školství včetně škol soukromých.

Finanční prostředky poskytované regionálnímu školství jsou určeny na úhradu tzv. přímých nákladů – na platy a náhrady platů, popřípadě mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny vykonávané na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na náklady na odvody do sociálních a zdravotních fondů a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, na výdaje na učební pomůcky a dále na výdaje na učebnice a školní potřeby, pokud jsou poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby, které souvisejí s rozvojem školy a kvalitou vzdělávání.

Základní princip financování regionálního školství je založen na kombinaci výkonového a programového financování.

Výkonové financování

V posledních letech dochází v důsledku demografického vývoje k celkovému poklesu výkonů. Pokles ve všech věkových kategoriích byl přerušen ve školním roce 2007/08, od kterého dochází k pozvolnému nárůstu výkonů ve věkové kategorii 3–5 let, tedy ke zvyšování počtu dětí v mateřských školách. Naproti tomu pokračuje meziroční úbytek žáků středních škol, tedy výkonů ve věkové kategorii 15–18 let.

Výkony				
školní rok	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
rozhodný pro financování	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011
3 - 5 let	12 543,0	13 063,5	13 335,0	14 048,0
6 - 14 let	38 785,0	37 505,5	36 351,8	36 098,8
15 - 18 let	16 568,0	16 608,0	16 253,0	15 852,0
19 - 21 let	530,0	501,0	489,0	470,0
3 - 18 let v KZÚV	297,0	240,0	240,0	240,0
výkony celkem	68 723,0	67 918,0	66 668,8	66 708,8

porovnání r. 2008 - 2011	
+ nárůst / - pokles	
abs.	tj. v %
1 505	12,00
-2 686	-6,93
-716	-4,32
-60	-11,32
-57	-19,19
-2 014	-2,93

Hlavním rysem výkonového financování, kromě vazby na počet „výkonů“, je rozpis rozpočtu přímých výdajů z úrovně MŠMT na kraje pomocí republikových normativů pro čtyři věkové kategorie (3–5 let, 6–14 let, 15–18 let, 19–21 let) a kategorii výkony 3–18 let v krajských zařízeních ústavní výchovy.

Hodnota republikových normativů je nově stanovena v každém kalendářním roce. Rozhodujícím hlediskem pro stanovení hodnoty republikových normativů ve všech závazných ukazatelích je objem prostředků uvolněných pro regionální školství. Dalšími hledisky jsou hodnoty skutečně dosažené v předchozím roce a dopad legislativních změn.

Objem mzdových prostředků v republikovém normativu se mezi roky 2008 až 2010 zvyšoval; ovšem v roce 2011 je jeho hodnota oproti roku 2010 nižší. Rozdíl je vyrovnáván programovým financováním.

Mzdové prostředky				
školní rok	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
rozhodný pro financování	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011
3 - 5 let	26 861	27 065	29 051	26 546
6 - 14 let	30 954	31 528	33 823	33 681
15 - 18 let	37 658	37 274	39 440	39 116
19 - 21 let	32 420	32 666	34 407	33 658
3 - 18 let v KZÚV	152 357	153 513	162 256	163 076

porovnání r. 2008 - 2011	
+ nárůst / - pokles	
abs.	tj. v %
-315	-1,17
2 727	8,81
1 458	3,87
1 238	3,82
10 719	7,04

Naopak výše normativu na přímé ONIV se v uvedeném období neustále výrazně snižuje. Pokles mezi rokem 2008 a 2011 je více než 37 % ve všech věkových kategoriích.

ONIV přímé (bez náhrad)				
školní rok	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
rozhodný pro financování	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011
3 - 5 let	297	297	228	186
6 - 14 let	792	792	608	497
15 - 18 let	921	901	692	566
19 - 21 let	538	538	413	338
3 - 18 let v KZÚV	1 533	1 533	1 178	963

porovnání r. 2008 - 2011	
+ nárůst / - pokles	
abs.	tj. v %
-111	-37,37
-295	-37,25
-355	-38,55
-200	-37,17
-570	-37,18

Hodnota republikového normativu NIV celkem se vyvíjí v návaznosti na hodnoty výše uvedených komponent (mzdové prostředky včetně zákonných odvodů a ONIV přímé). Při porovnání let 2008 a 2011 došlo ke zvýšení finančního objemu tohoto normativu ve všech věkových kategoriích vyjma kategorie 3–5 let, ve které byl snížen normativ mzdové prostředky s ohledem na hodnoty skutečně dosažené v předchozích letech.

NIV celkem				
školní rok	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
rozhodný pro financování	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011
3 - 5 let	37 096	37 496	39 858	36 136
6 - 14 let	43 199	44 126	46 747	46 110
15 - 18 let	52 512	52 131	54 495	53 538
19 - 21 let	44 954	45 435	47 351	45 919
3 - 18 let v KZÚV	210 262	212 526	222 527	221 809

porovnání r. 2008 - 2011	
+ nárůst / - pokles	
abs.	tj. v %
-960	-2,59
2 911	6,74
1 026	1,95
965	2,15
11 547	5,49

Programové financování

Programové financování slouží jako významný doplněk výkonového financování a umožňuje řešit aspekty vzdělávání, které nelze zobecnit a zapracovat do republikových normativů. Programové financování rovněž umožňuje v souladu s pravidly spolufinancování projektů z ESF.

Příspěvek na provozní výdaje školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem

Vzhledem k charakteru činnosti škol a školských zařízení, tj. zabezpečení vzdělávání a školských služeb (stravování, ubytování, zájmové vzdělávání, poradenství apod.) je činnost organizací ekonomicky zajištěna ze státního rozpočtu a z rozpočtu svých zřizovatelů.

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je dle § 28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. V roce 2010 byla z rozpočtu Libereckého kraje poskytnuta na provoz příspěvkovým organizacím částka 283 mil. Kč. V roce 2011 činil schválený rozpočet provozního příspěvku 273 mil. Kč. Odhadovaná výše nákladů na úhradu běžného provozu organizací se v roce 2011 předpokládá ve výši 274 mil. Kč a pro rok 2012 činí odhad téměř 287 mil. Kč. U příspěvkových organizací jsou uplatňovány do rozpočtu Libereckého kraje odvody přidělených finančních prostředků na odpisy nemovitého majetku. Na odpisy svěřeného movitého a nemovitého majetku je poskytnuta účelová dotace, která je součástí příspěvku na provoz od zřizovatele. Poskytnuté prostředky obsahují i prostředky určené na opravu a údržbu objektů škol, které nejsou poskytovány samostatně.

	2010	2011		2012
	skutečnost	schválený rozpočet	odhad	předpoklad
příspěvek na provozní výdaje (v tis. Kč)	283 640	273 300	274 700	286 965

Investiční a majetková část

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství jsou prostředky z rozpočtu kraje a prostředky z vlastních investičních fondů škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

V roce 2009 byla z rozpočtu Libereckého kraje poskytnuta na zajištění investičních akcí škol a školských zařízení částka 23,1 mil. Kč. Výše investičních prostředků pro rok 2011 se předpokládá ve výši 78,5 mil. Kč a pro rok 2012 činí odhad částku 60,0 mil. Kč. V případě prodeje nepotřebného nemovitého majetku mohou být zdroje financování investičních akcí posíleny o získané výnosy.

	2010	2011	2012
investiční prostředky resortu školství (v tis. Kč)	23 053	78 500	60 000

Přepokládaný vývoj v následujících letech

Výkonové financování, ve kterém je hlavním nositelem financí „žák“, je překonané. Stávající způsob rozpisu prostředků určených na regionální školství nenutí zřizovatele (obce i kraj) podpořit snahu o optimalizaci sítě škol a školských zařízení a tím i o efektivní vynakládání finančních prostředků. Řešením může být připravovaná reforma systému financování regionálního školství.

Cílem reformy je ekonomické zefektivnění, zefektivnění sítě škol a administrativní zjednodušení procesu financování, přesunutí role nositele financí ze „žáka“ na jinou optimální jednotku výkonu (obecně optimálně naplněnou třídu), zavedení systému oborových normativů stanovených ministerstvem na základě jasně definované optimální organizace škol a optimálního rozsahu vzdělávání. V úvahu přichází i sjednocení postupu při poskytování prostředků státního rozpočtu veřejným a soukromým školám a školským zařízením (nyní upraveno zákonem č. 306/1999 Sb.) v jednom zákoně.

Předpokládaná účinnost nového systému financování je od 1. 1. 2013. Vzhledem k tomu, že v současné době jsou známy pouze hrubé obrysy zamýšlené reformy, která jistě ještě dozná podstatných změn, není možné reagovat na ni v dlouhodobém záměru kraje konkrétně. Vzhledem k nepříznivým faktorům ovlivňujícím financování regionálního školství v Libereckém kraji (kraj s nízkým počtem obyvatel, vysoký počet malotřídních škol, finančně náročné obory, snižující se počty výkonů ve středním školství, atd.) lze předpokládat, že bude velmi obtížné v příštích letech finančně zabezpečit přímými výdaji celou školskou soustavu Libereckého kraje.

VI. Přehled přijatých opatření

Kapitola Číslo opatření	Název kapitoly Opatření	Termín
I.5.1	Uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce podle oborů	
1.	přizpůsobovat oborovou strukturu škol potřebám a nabídce trhu práce v kraji	průběžně
2.	zvyšovat informovanost žáků v oblasti volby dalšího směru vzdělávání prostřednictvím poradenského systému již od základního vzdělávání	průběžně
IV.1.1	Zvyšování efektivity vzdělávání	
3.	upravovat kapacity škol v souladu se strategickými dokumenty kraje a nastavenými limity ve vzdělávání	rok 2020
	Úprava sítě škol jako nástroj zvýšení kvality a efektivity ve vzdělávání	
4.	vytvářet analýzy struktury škol a školských zařízení a oborů vzdělání dle demografického vývoje	rok 2016
5.	vést školy a školská zařízení k optimálnímu naplňování tříd	průběžně
6.	podporovat ekonomicky stabilní školské subjekty s vymezenou oborovou profilací a mezioborovou prostupností	průběžně
7.	podporovat odborné vzdělávání a obory s technickým zaměřením s dobrou uplatnitelností na trhu práce	rok 2020
8.	preferovat odborně zaměřené nástavbové studium na středních školách s vazbou na trh práce	rok 2020
	Spolupráce státních orgánů a územních samosprávných celků se sociálními partnery	
9.	podporovat spolupráci škol se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery nejen při poskytování odborné praxe na středních školách	průběžně
IV.1.2	Zvyšování kvality vzdělávání	
10.	podporovat zavádění evaluačních mechanismů jako procesu zvýšení kvality vzdělávání	rok 2020
	Průběh a plnění kurikulární reformy	
11.	podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím programů zaměřených na klíčové kompetence, vnitřní proměnu školy, oblast vlastního hodnocení a hodnocení kvality vzdělávání	rok 2020

	Tvorba a zavádění systému hodnocení kvality v základních a středních školách	
12.	monitorovat výsledky vzdělávání žáků v uzlových bodech	rok 2016
13.	v rámci přijímacího řízení využívat i výsledky testování žáků základních škol	rok 2016
14.	výsledky testování začleňovat do procesu vlastního hodnocení školy	rok 2020
15.	provádět pravidelné hodnocení kvality vzdělávání škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	každoročně
	Zlepšení přístupu ke vzdělávání	
16.	vytvářet podmínky pro zvýšení horizontální i vertikální propustnosti oborů středního vzdělání	průběžně
IV.1.3	Podpora rovných příležitostí ke vzdělávání a poradenského systému	
17.	vytvořit koncepci péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenského systému v Libereckém kraji	rok 2016
18.	podporovat zřizování pozic školních psychologů a speciálních pedagogů na školách	průběžně
19.	podporovat integraci a inkluzi na všech stupních vzdělávací soustavy	průběžně
IV.2.1	Předškolní vzdělávání	
20.	individuálně posuzovat žádosti zřizovatelů usilujících o navýšení kapacit mateřských škol v souladu s demografickým vývojem	průběžně
21.	spolupracovat s odbornými pracovišti na opatřeních vedoucích ke snížení počtu doporučení k odkladům povinné školní docházky	rok 2016
IV.2.2	Základní vzdělávání	
22.	navýšení kapacit základních škol umožnit jen v odůvodněných případech	průběžně
23.	podporovat optimalizační snahy zřizovatelů škol vedoucí k vytváření ekonomicky stabilních škol	průběžně
24.	vytvářet materiální a finanční podmínky pro činnost 2. stupně základních škol (ve srovnání s nižšími stupni 6 a 8letých gymnázií), aby postupně docházelo k přirozenému posílení prestiže tohoto stupně školy	rok 2024
25.	v případě objektivní potřeby a při splnění všech zákonných podmínek umožnit vznik dalších přípravných tříd	průběžně

26.	podpořit aktivity vedoucí k přípravě žáků hlavního proudu základní školy na vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním	rok 2020
27.	podporovat nové metody, formy organizace vzdělávání, důraz klást na kooperativní vzdělávání a aktivní zapojení žáků	průběžně
IV.2.3	Střední a vyšší odborné vzdělávání	
28.	upravovat oborové struktury a kapacity oborů s ohledem na demografický vývoj	průběžně
29.	posilovat vertikální i horizontální prostupnost oborů vzdělání	průběžně
30.	upravovat oborovou strukturu s cílem dosáhnout vyváženosti s ohledem na poměrné zastoupení oborů pro chlapce a dívky	průběžně
31.	podporovat partnerství škol se zaměstnavateli s cílem realizovat praktickou výuku v reálném prostředí a seznámit tak žáky s moderními technologiemi	rok 2020
32.	podporovat tradiční odborná řemesla do výše kapacit odpovídající demografickému vývoji, aktuálním požadavkům trhu práce a disponibilním zdrojům	rok 2016
33.	podporovat obory vzdělání, které jsou poptávány trhem práce např. formou stipendijních programů	rok 2016
34.	podporovat nástroje pro výběr žáků na střední školu, které jsou založeny na ověřování studijních předpokladů	rok 2016
35.	podporovat praxe a stáže žáků i pedagogů u zaměstnavatelů	průběžně
	Nástavbové studium	
36.	upravovat stávající kapacity denní i dálkové formy nástavbového studia s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce	rok 2020
37.	preferovat odborně zaměřené nástavbové studium	průběžně
	Vyšší odborné vzdělávání	
38.	rozšiřovat prostupnost vzdělávacích programů vyšších odborných škol se vzdělávacími programy vysokých škol, a to v návaznosti na reálné možnosti uplatnění absolventů na trhu práce	průběžně
39.	zavádět plně funkční kreditní systém	rok 2024
40.	podporovat praxe a stáže studentů i pedagogů u zaměstnavatelů	průběžně
	Domovy mládeže	
41.	upravit kapacity ubytovacích zařízení tak, aby odpovídaly reálným potřebám segmentu středního i vyššího odborného vzdělávání	rok 2020
42.	usilovat o rozšiřování nabídky volnočasových aktivit	průběžně

IV.2.4	Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a poradenský systém	
43.	vytvořit koncepci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně poradenského systému v kraji, na které se budou podílet ředitelé škol a školských zařízení, zástupci asociací a ostatní odborníci dotčených oborů	rok 2016
44.	podporovat školy, které integrují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	průběžně
45.	v rámci koncepce speciálního vzdělávání zajistit účelné vykazování péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v návaznosti na efektivní vynakládání veřejných prostředků	rok 2016
46.	kontrolovat zařazování dětí a žáků do speciálních škol	rok 2020
47.	podporovat aktivity vedoucí ke vzdělávání a osvětě pedagogických pracovníků pro zajištění kvalifikované práce s nadanými žáky	průběžně
48.	využívat dalších prostředků, zejména prostřednictvím rozvojových programů, ke zkvalitnění péče o nadané žáky ve školách i poradenských zařízeních	rok 2020
IV.2.5	Základní umělecké vzdělávání	
49.	nezvyšovat (v místech demografického poklesu snižovat) kapacity základních uměleckých škol	rok 2016
50.	neprovádět změny, které by měnily poměr mezi individuální a kolektivní výukou	rok 2016
IV.2.6	Zájmové a jazykové vzdělávání	
51.	podporovat vytvořenou strukturu aktivit středisek volného času tak, aby byly přístupny i pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin	průběžně
52.	vytvářet podmínky pro prohlubování spolupráce středisek volného času s nestátními neziskovými organizacemi	průběžně
	Jazykové vzdělávání	
53.	zvyšovat informovanost učitelů a rodičů o možnostech výuky cizích jazyků již od předškolního vzdělávání	rok 2020
IV.2.7	Ústavní výchova	
54.	vytvářet podmínky pro transformaci dětských domovů na zařízení rodinného typu	průběžně
IV.2.8	Zařízení školního stravování	
55.	kapacity zařízení školního stravování navyšovat a nová místa zapisovat pouze v odůvodněných případech s ohledem na vývoj	rok 2016

	počtu dětí a žáků v konkrétní škole	
IV.4.1	Další vzdělávání pedagogických pracovníků a celoživotní vzdělávání	
56.	podporovat systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na základě modulového uspořádání	rok 2024
57.	podporovat vzdělávací programy pro výkon činností s odbornými kvalifikačními předpoklady	průběžně
58.	podporovat neformální vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží	průběžně
	Další vzdělávání	
59.	motivovat obyvatele k dalšímu vzdělávání prostřednictvím CVLK a místních center dalšího vzdělávání	průběžně
60.	rozšiřovat nabídky dalšího vzdělávání tvorbou nových a inovováním stávajících programů dalšího vzdělávání a jejich modularizace	průběžně
61.	podporovat využití moderních forem vzdělávání, zejména e-learningu	rok 2020
62.	vytvářet a aplikovat mechanismy ověřování, uznávání a přenositelnosti kvalifikací získaných v rámci dalšího neformálního vzdělávání a informálního učení	rok 2024
63.	rozvíjet síť místních center dalšího vzdělávání zejména s důrazem na zvyšování kvality	průběžně
64.	podporovat spolupráci vzdělavatelů a zaměstnavatelů při tvorbě vzdělávacích programů	průběžně
IV.4.2	Projektová činnost	
65.	zapojit se do případných relevantních výzev k předkládání žádostí s tématy, která naplňují směry rozvoje vzdělávací soustavy v Libereckém kraji	rok 2020
66.	pro programovací období 2016-2020 prosazovat samostatné vyčlenění a zabezpečení dostatečného objemu investičních prostředků určených do oblasti vzdělávání	rok 2020
IV.4.3	Primární prevence a zlepšení klimatu na školách	
67.	podporovat zavádění preventivních aktivit ve školách jako integrální součást školních vzdělávacích programů.	rok 2020

Závěr

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012 pro stanovení hlavních priorit a jednotlivých opatření potřebných pro naplňování určených cílů vycházel z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací nabídky ČR, dostupných statistických podkladů Ústavu pro informace ve vzdělávání¹, prognózy demografického vývoje a vývoje trhu práce. V neposlední řadě se podkladem pro tvorbu tohoto dokumentu staly priority stanovené Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008, jejichž naplnění se v minulém období nepodařilo plně zajistit, nebo jejich rámec v závislosti na vývoji vzdělávací nabídky přesahuje do následujícího období.

Hlavním ukazatelem, který nejvíce ovlivní soustavu vzdělávání v příštím období je výrazně nepříznivý demografický vývoj, který již v minulosti poklesem počtu žáků zasáhl oblast základního a částečně středního školství. Nejnepříznivěji se v následujících letech v dopadech demografického vývoje ukazuje střední školství, kde dojde k výraznému úbytku žáků v odpovídající věkové kategorii. V důsledku toho bude docházet k ekonomické nestabilitě škol a školských zařízení, roztržitosti a neefektivnosti oborové nabídky, která bude mít dopad jak na kvalitu vzdělávání, materiální zázemí výuky, tak na špatnou uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Dalším faktorem prohlubujícím dopady demografického vývoje v již nyní ekonomicky špatně udržitelných školských právních subjektech se může ukázat změna systému alokace veřejných rozpočtů regionálního školství, jenž je limitujícím faktorem pro rozvoj vzdělávací nabídky. Právě tato reforma by měla klást důraz na optimální naplněnost tříd ve všech segmentech vzdělávání.

Na základě uvedených skutečností a stavu sítě škol a školských zařízení v kraji byly stanoveny základní priority Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací nabídky Libereckého kraje 2012: zvyšování efektivity vzdělávání, zvyšování kvality vzdělávání a podpora rovných příležitostí ke vzdělávání a poradenskému systému. Takto nastavené hlavní cíle jsou navázány na další podporované oblasti a aktivity kraje vedoucí ke komplexnímu řešení vzdělávací nabídky a rozvoje vzdělávací soustavy v Libereckém kraji.

Hlavním cílem pro následující období zůstává nastavení takové sítě škol a školských zařízení, která by představovala ekonomicky stabilní, kvalitní a v rámci omezených veřejných prostředků efektivní přístup ke vzdělání, na jehož konci jsou absolventi s odpovídajícím uplatněním na trhu práce a schopností vést plnohodnotný osobní a profesní život.

¹ Ústav pro informace ve vzdělávání byl z rozhodnutí MŠMT k 31.12.2011 zrušen.

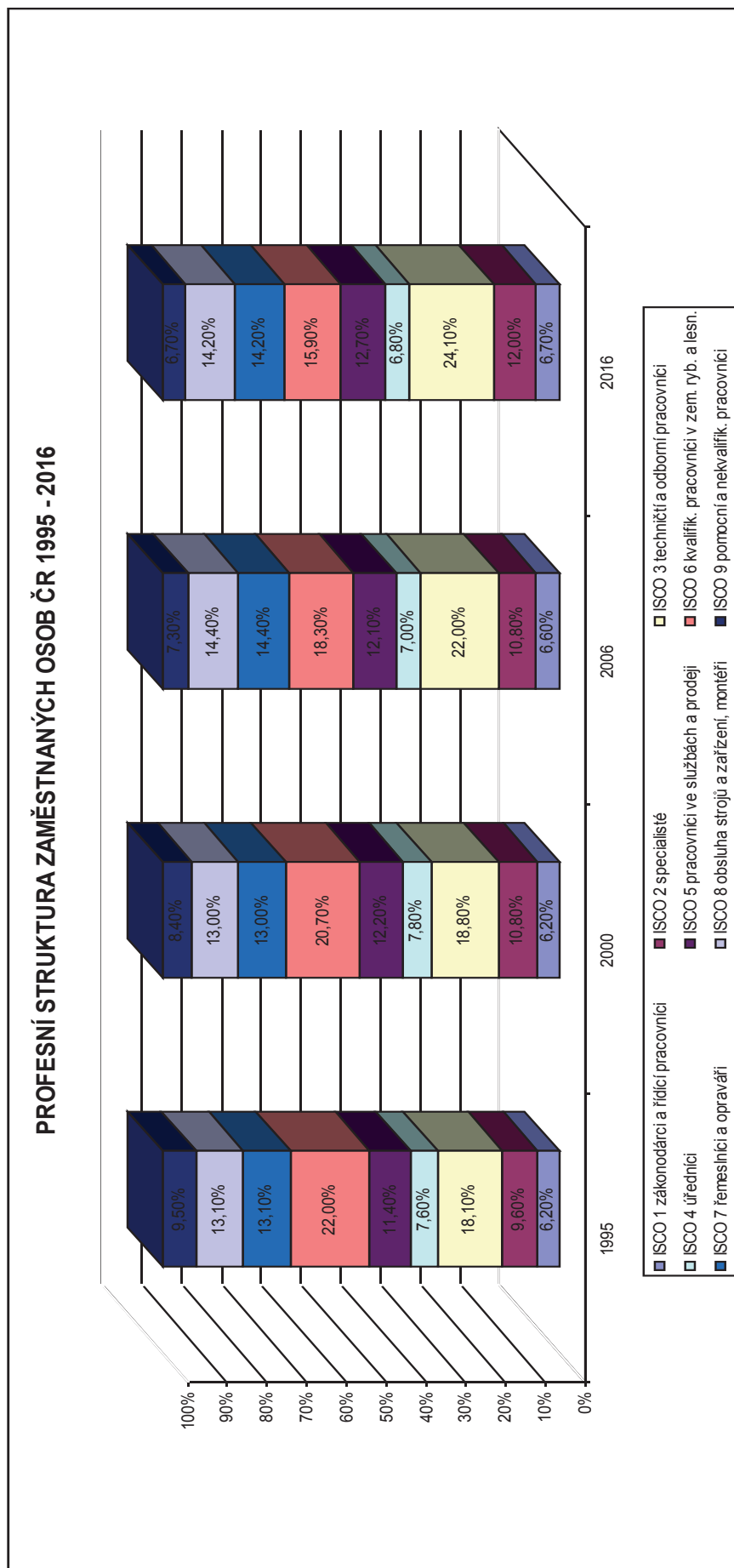
Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
CERMAT	Centrum pro zajišťování výsledků vzdělávání
CVLK	Centrum vzdělanosti Libereckého kraje – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HDP	hrubý domácí produkt
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
LK	Liberecký kraj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže, tělovýchovy a sportu České republiky
NIV	neinvestiční výdaje
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OP	operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
RVP	rámcový vzdělávací program
SCIO	společnost zaměřená na testování žáků ZŠ a SŠ
SPC	speciálně pedagogické centrum
SŠ	střední škola
ŠVP	školní vzdělávací program
TECHyes	kampaň Libereckého kraje na podporu odborného vzdělávání
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚP	Úřad práce
VOŠ	vyšší odborná škola
ZŠ	základní škola

Seznam příloh

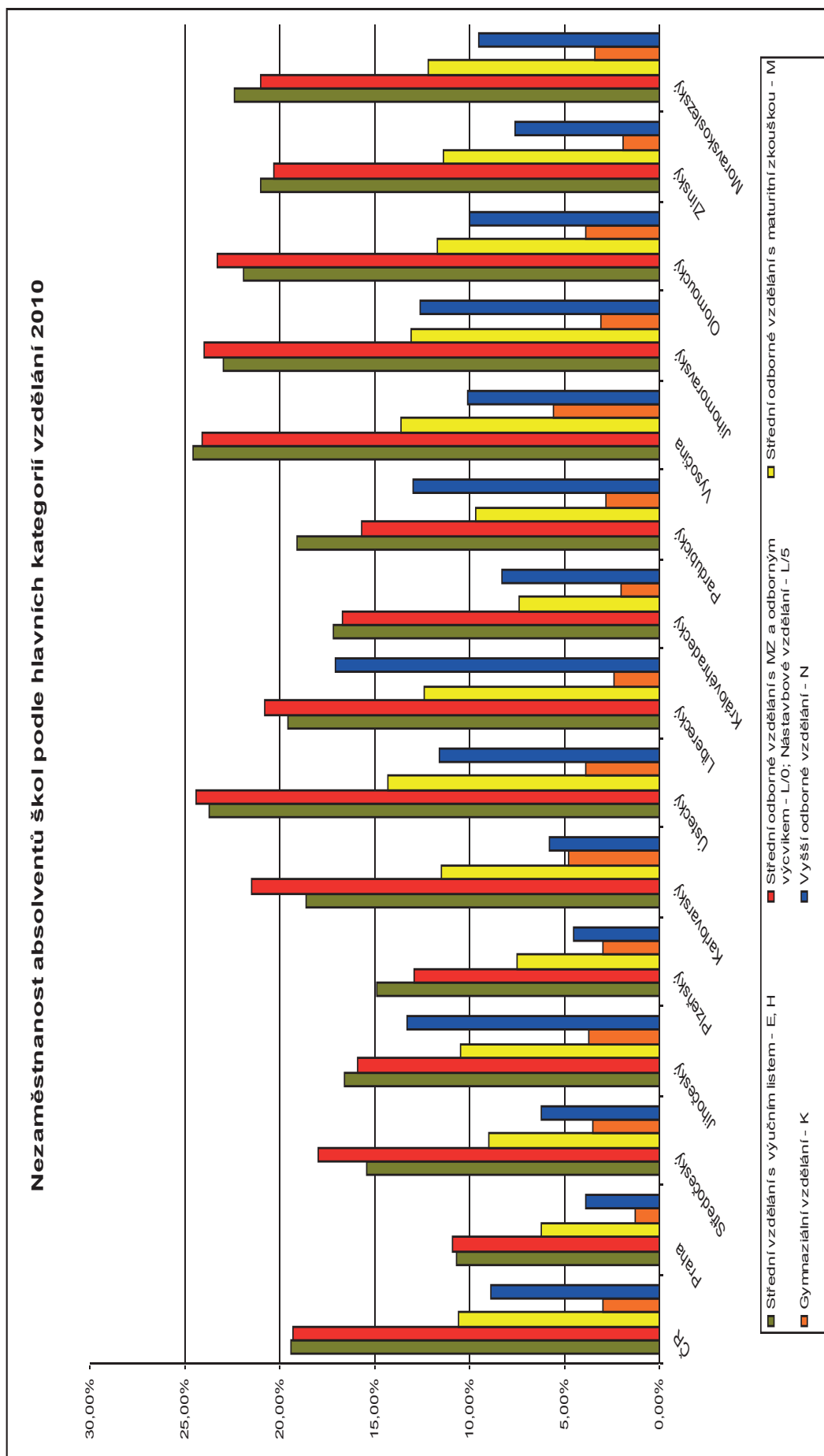
- Příloha č. 1: Profesní struktura zaměstnaných osob ČR 1995-2016
- Příloha č. 2: Nezaměstnanost absolventů škol podle hlavních kategorií vzdělání 2010
- Příloha č. 3: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M
- Příloha č. 4: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0
- Příloha č. 5: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E
- Příloha č. 6: Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie J a C
- Příloha č. 7: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M
- Příloha č. 8: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0
- Příloha č. 9: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E
- Příloha č. 10: Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie J a C
- Příloha č. 11: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání K a M
- Příloha č. 12: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání L0
- Příloha č. 13: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání H a E
- Příloha č. 14: Tabulka dat kategorie dosaženého vzdělání J a C

Příloha č. 1

Zdroj: ČSÚ

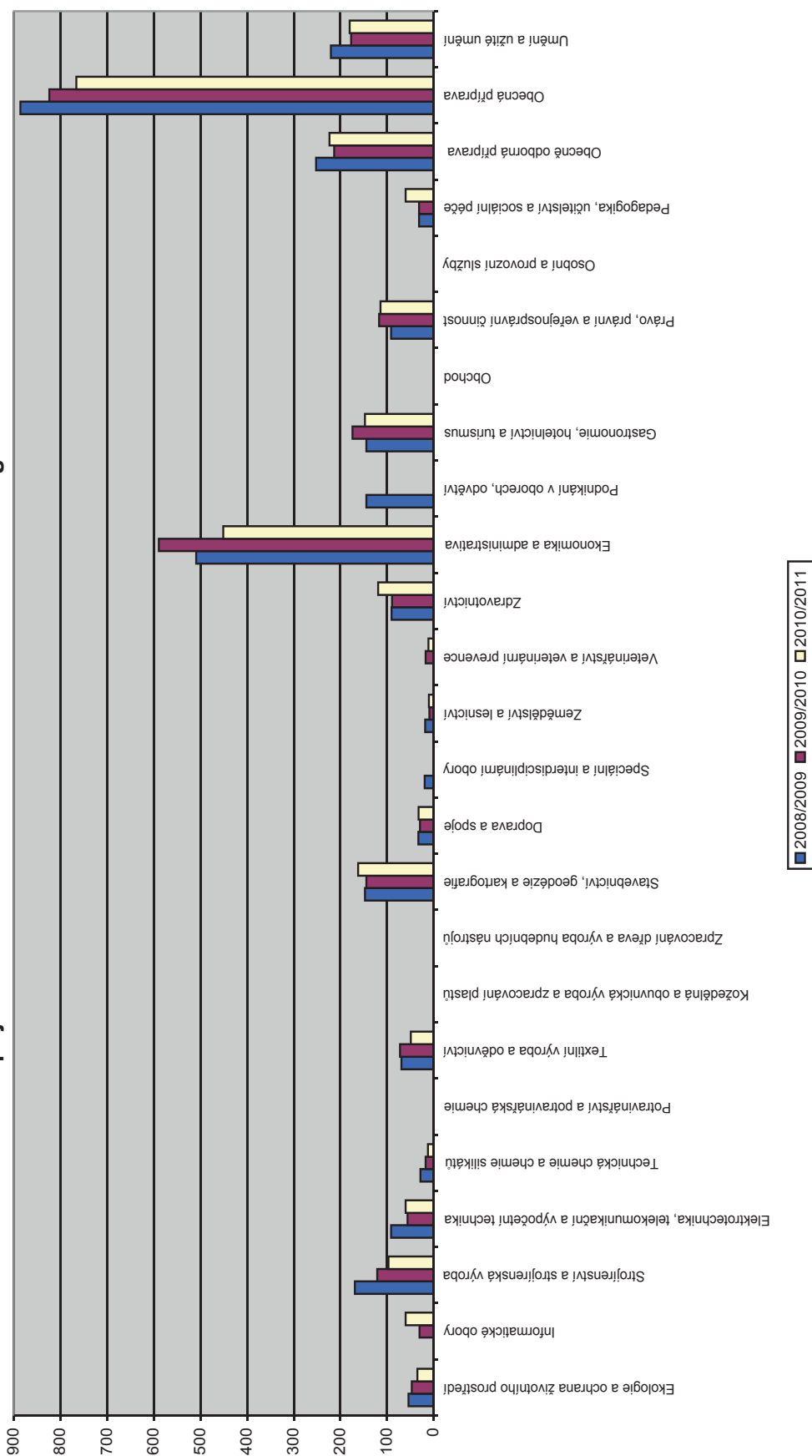
Příloha č. 2

Zdroj: ČSÚ

Příloha č. 3

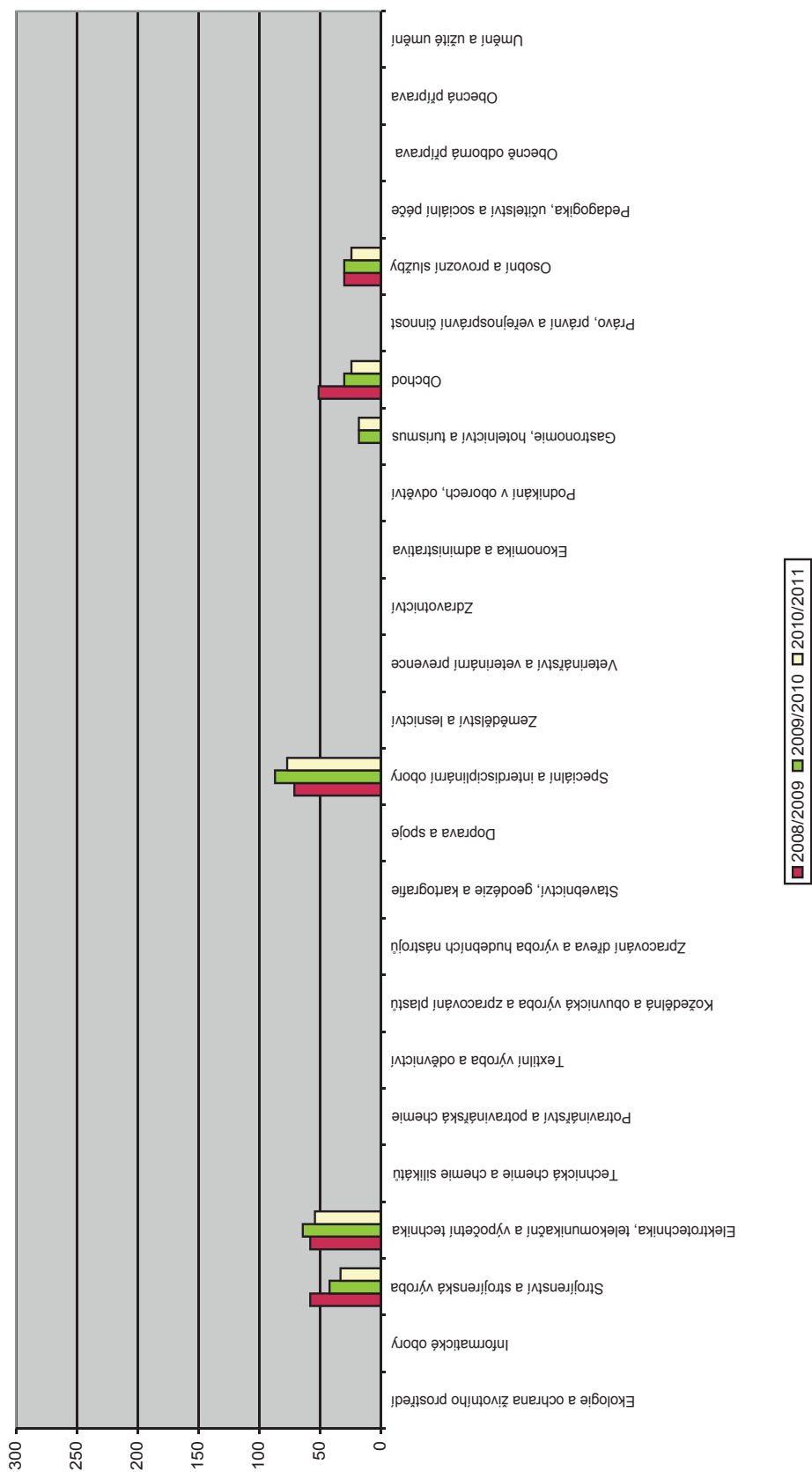
Nové přijetí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 4

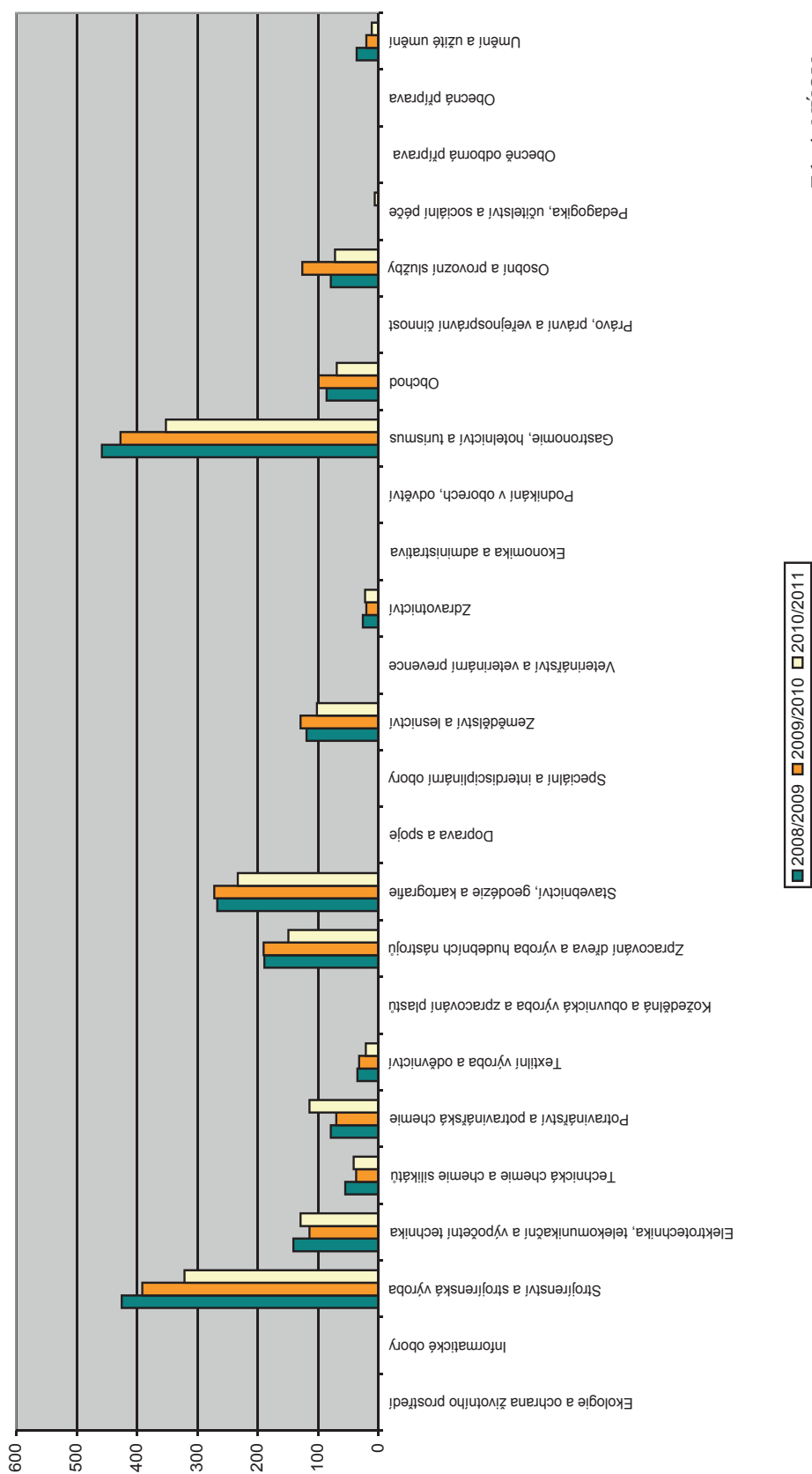
Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 5

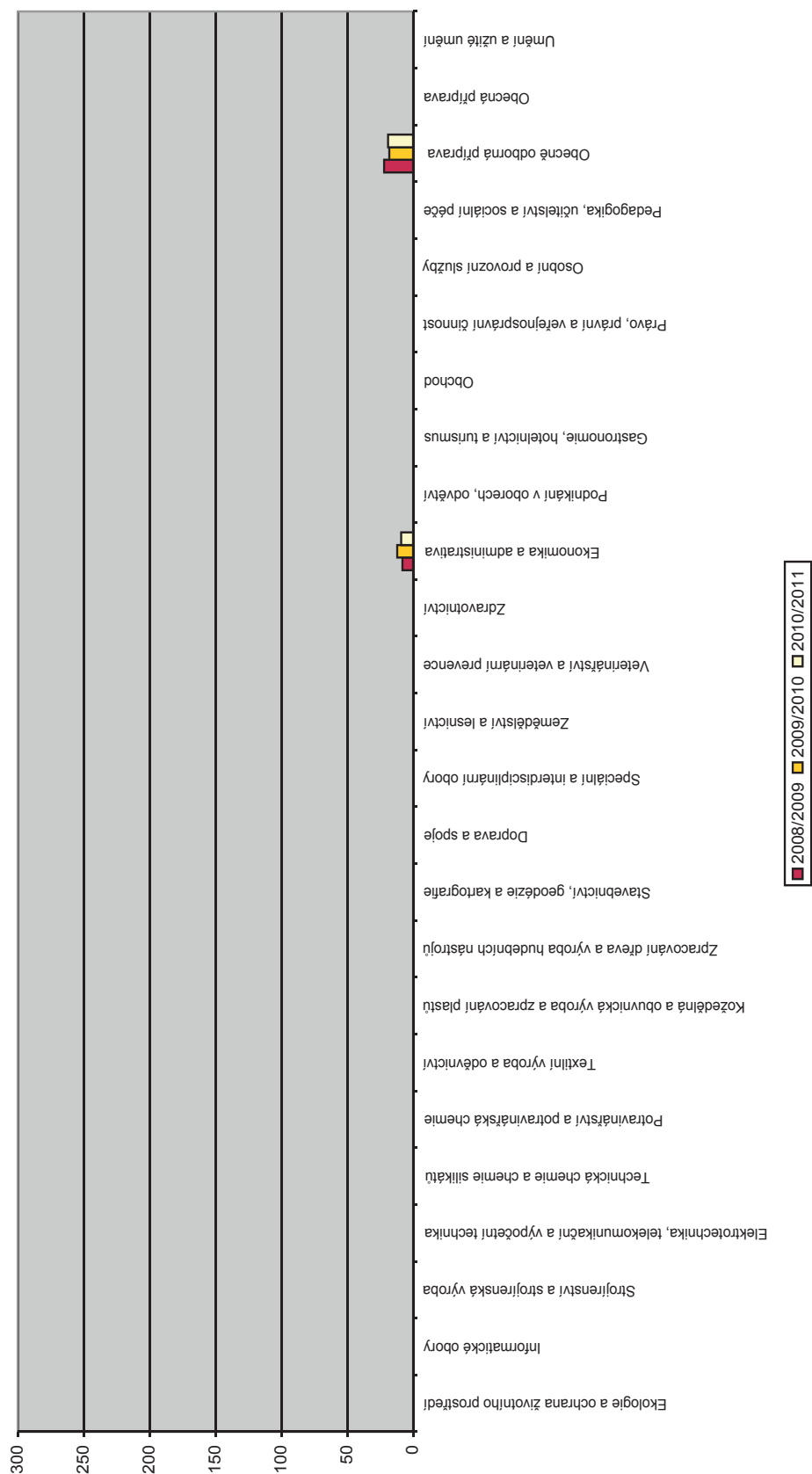
Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 6

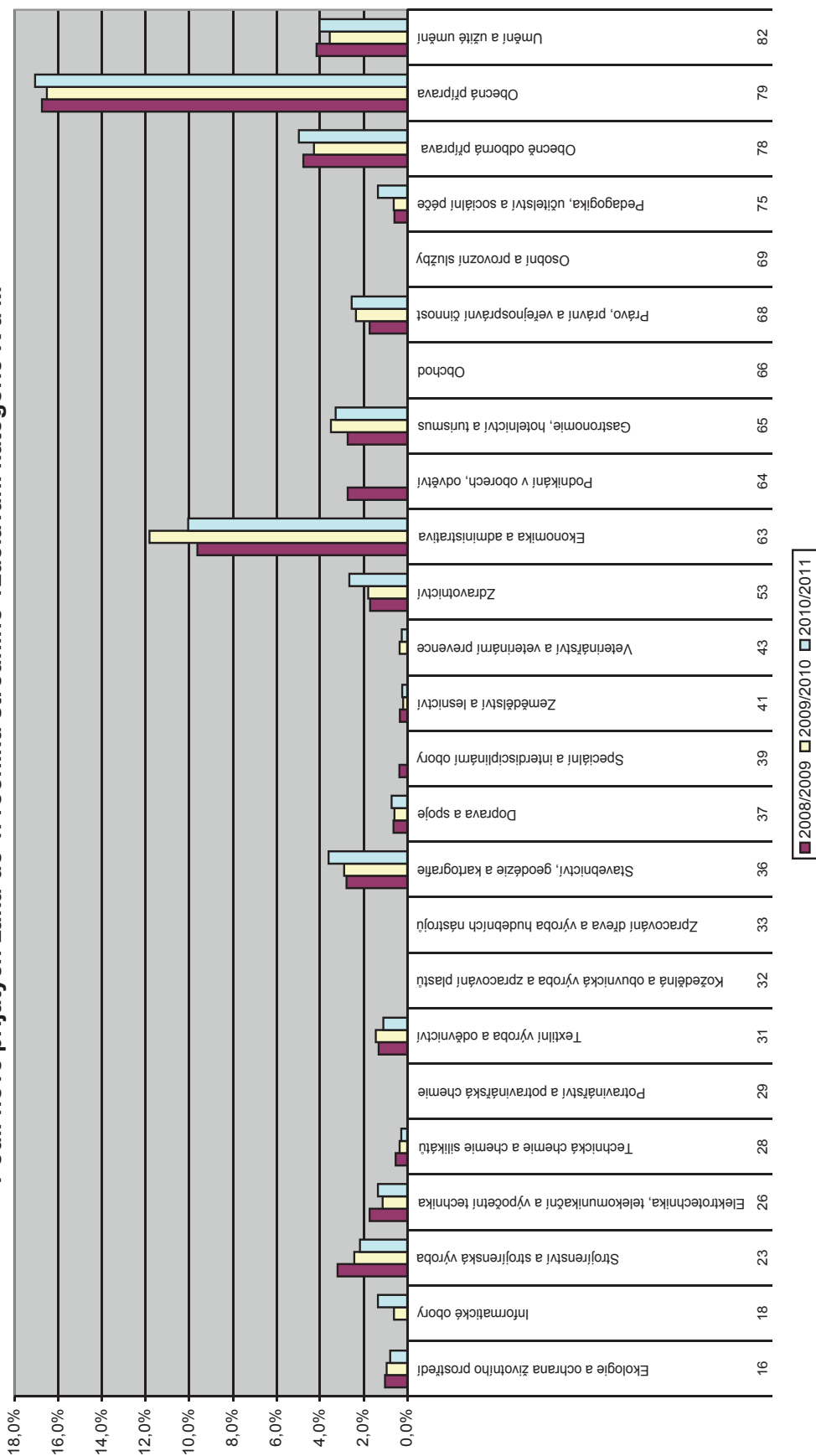
Nově přijatí žáci do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie C a J

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 7

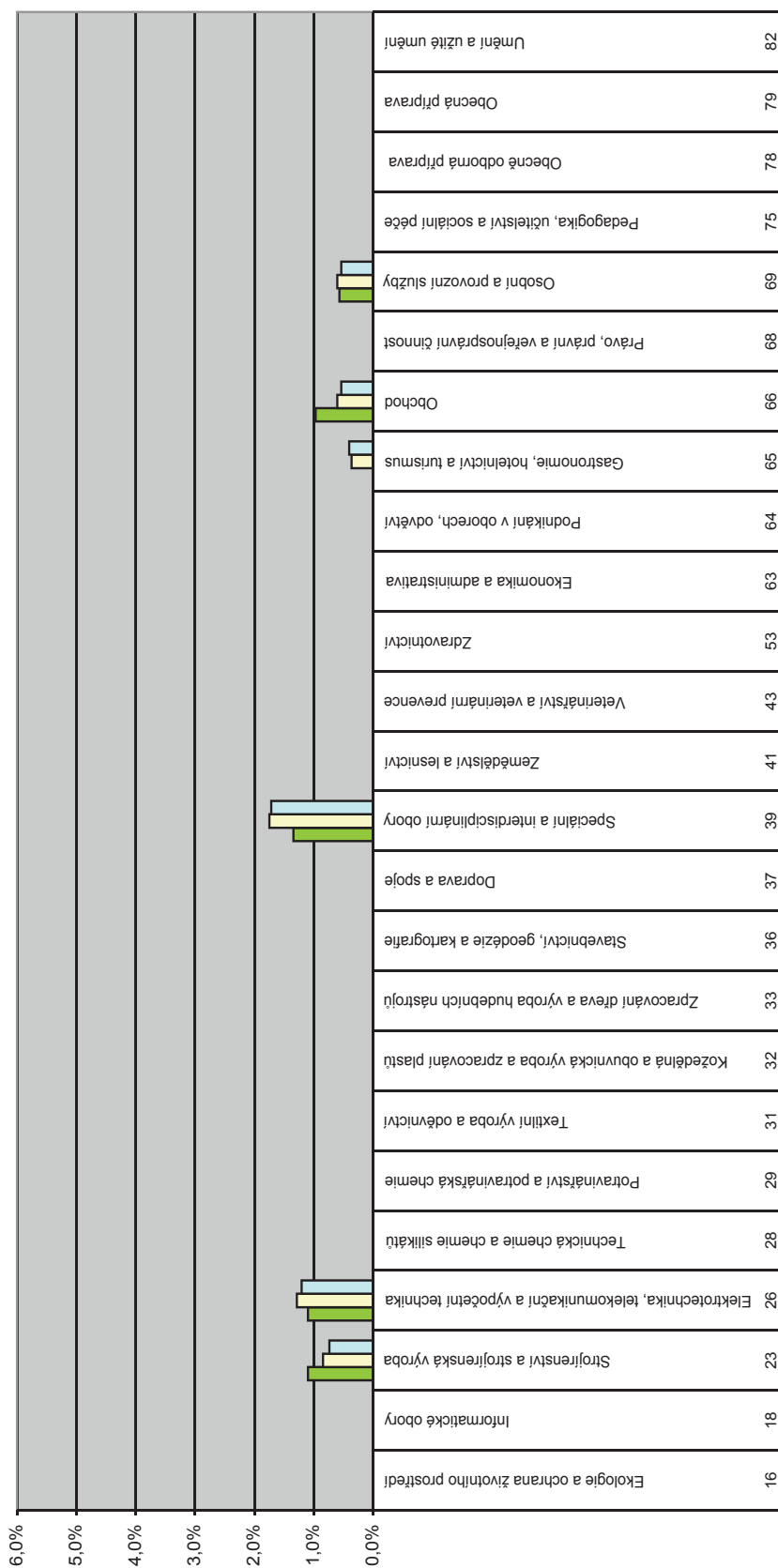
Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie K a M

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 8

Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie L0

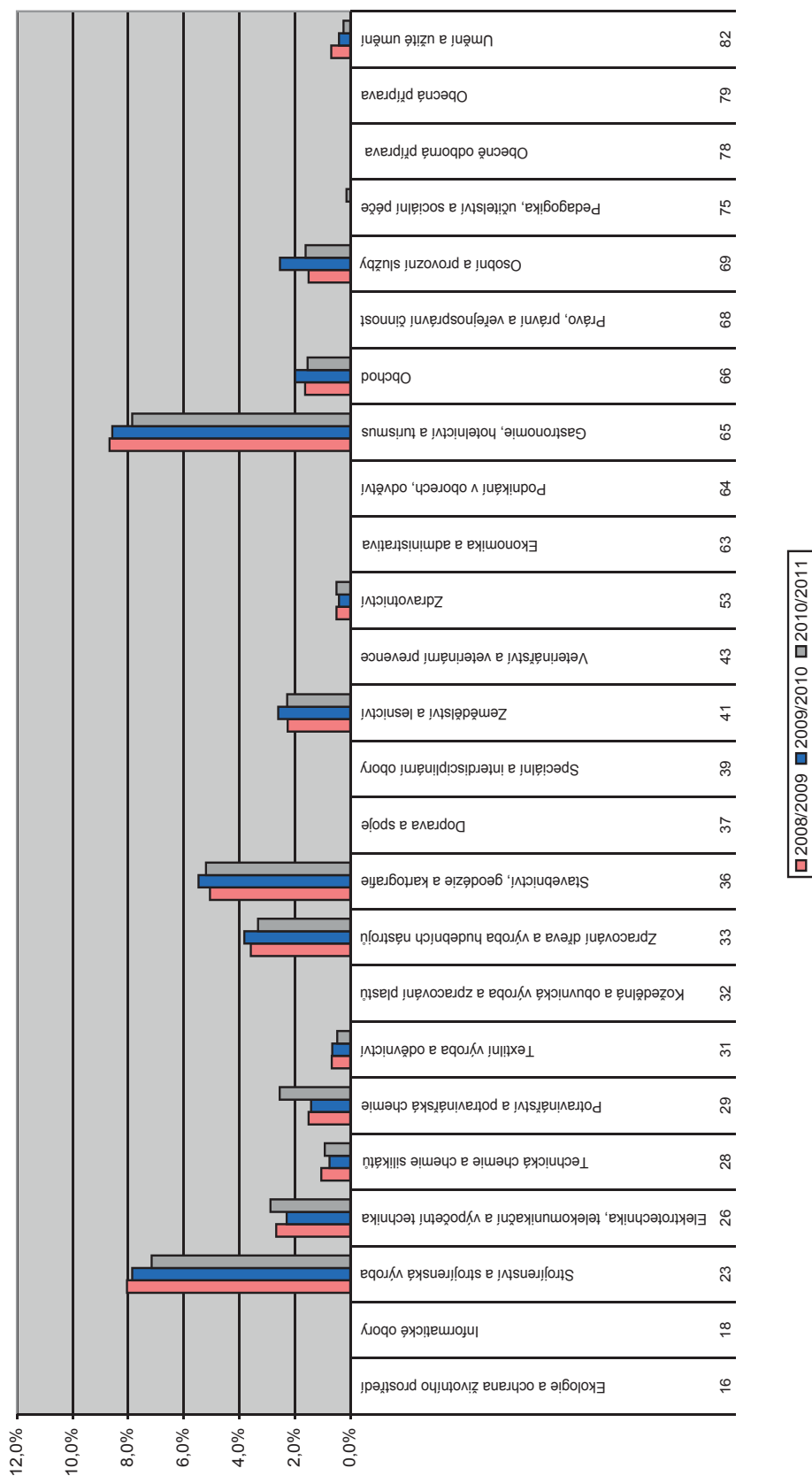

■ 2008/2009 ■ 2009/2010 ■ 2010/2011

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 9

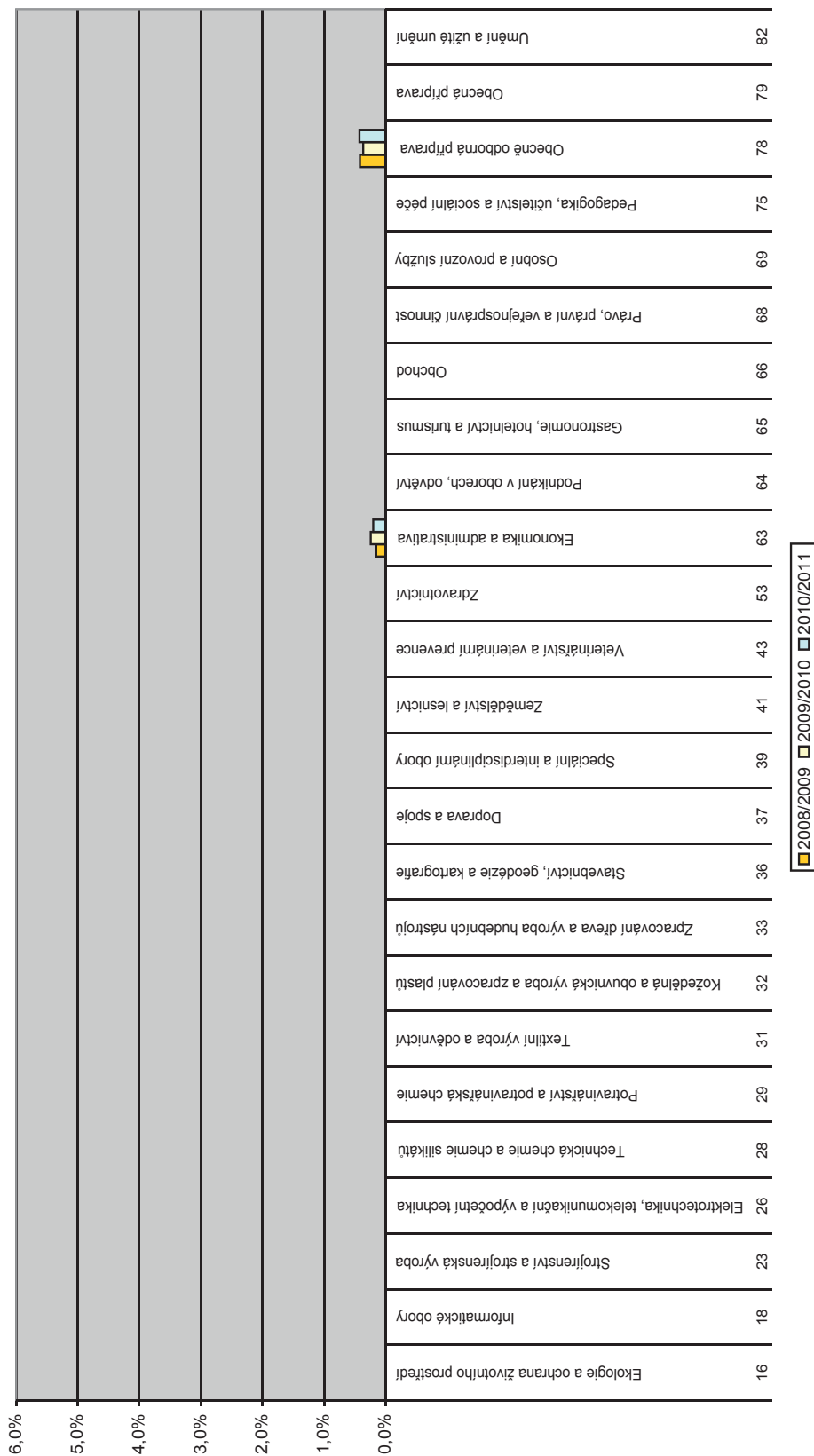
Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie H a E

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 10

Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání kategorie C a J

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 11

Skupina oborů	Kategorie K a M jen 1. ročník	počty žáků			podíly		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
16	Ekologie a ochrana životního prostředí	54	47	35	1,0%	0,9%	0,8%
18	Informatické obory		30	60		0,6%	1,3%
23	Strojírenství a strojírenská výroba	169	121	97	3,2%	2,4%	2,2%
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	91	56	60	1,7%	1,1%	1,3%
28	Technická chemie a chemie silikátů	28	17	12	0,5%	0,3%	0,3%
29	Potravinářství a potravinářská chemie						
31	Textilní výroba a oděvnictví	69	72	49	1,3%	1,4%	1,1%
32	Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů						
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů						
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	147	144	162	2,8%	2,9%	3,6%
37	Doprava a spoje	33	29	32	0,6%	0,6%	0,7%
39	Speciální a interdisciplinární obory	19			0,4%		
41	Zemědělství a lesnictví	18	9	10	0,3%	0,2%	0,2%
43	Veterinářství a veterinární prevence		17	11		0,3%	0,2%
53	Zdravotnictví	90	89	119	1,7%	1,8%	2,7%
63	Ekonomika a administrativa	509	589	451	9,6%	11,8%	10,0%
64	Podnikání v oborech, odvětví	144			2,7%		
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	144	174	147	2,7%	3,5%	3,3%
66	Obchod						
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	91	117	114	1,7%	2,3%	2,5%
69	Osobní a provozní služby						
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	31	31	60	0,6%	0,6%	1,3%
78	Obecně odborná příprava	252	213	223	4,8%	4,3%	5,0%
79	Obecná příprava	886	824	766	16,8%	16,5%	17,1%
82	Umění a užité umění	220	177	180	4,2%	3,6%	4,0%
	CELKEM	2 995	2 756	2 588	56,6%	55,3%	57,7%

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 12

Skupina oborů	Kategorie L0 jen 1. ročník	počty žáků			podíly		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
16	Ekologie a ochrana životního prostředí						
18	Informatické obory						
23	Strojírenství a strojírenská výroba	58	42	33	1,1%	0,8%	0,7%
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	58	64	54	1,1%	1,3%	1,2%
28	Technická chemie a chemie silikátů						
29	Potravinářství a potravinářská chemie						
31	Textilní výroba a oděvnictví						
32	Koždělná a obuvnická výroba a zpracování plastů						
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů						
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie						
37	Doprava a spoje						
39	Speciální a interdisciplinární obory	71	87	77	1,3%	1,7%	1,7%
41	Zemědělství a lesnictví						
43	Veterinářství a veterinární prevence						
53	Zdravotnictví						
63	Ekonomika a administrativa						
64	Podnikání v oborech, odvětví						
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus		18	18		0,4%	0,4%
66	Obchod	51	30	24	1,0%	0,6%	0,5%
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost						
69	Osobní a provozní služby	30	30	24	0,6%	0,6%	0,5%
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče						
78	Obecně odborná příprava						
79	Obecná příprava						
82	Umění a užité umění						
	CELKEM	268	271	230	5,1%	5,4%	5,1%

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 13

Skupina oborů	Kategorie H a E jen 1. ročník	počty žáků			podíly		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
16	Ekologie a ochrana životního prostředí						
18	Informatické obory						
23	Strojírenství a strojírenská výroba	425	391	321	8,0%	7,8%	7,2%
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	141	114	129	2,7%	2,3%	2,9%
28	Technická chemie a chemie silikátů	55	37	41	1,0%	0,7%	0,9%
29	Potravinářství a potravinářská chemie	79	70	114	1,5%	1,4%	2,5%
31	Textilní výroba a oděvnictví	35	32	21	0,7%	0,6%	0,5%
32	Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů						
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	189	190	149	3,6%	3,8%	3,3%
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	267	272	233	5,0%	5,5%	5,2%
37	Doprava a spoje						
39	Speciální a interdisciplinární obory						
41	Zemědělství a lesnictví	119	129	102	2,3%	2,6%	2,3%
43	Veterinářství a veterinární prevence						
53	Zdravotnictví	26	20	22	0,5%	0,4%	0,5%
63	Ekonomika a administrativa						
64	Podnikání v oborech, odvětví						
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	458	427	352	8,7%	8,6%	7,8%
66	Obchod	86	99	69	1,6%	2,0%	1,5%
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost						
69	Osobní a provozní služby	79	126	72	1,5%	2,5%	1,6%
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče			6			0,1%
78	Obecně odborná příprava						
79	Obecná příprava						
82	Umění a užité umění	36	20	11	0,7%	0,4%	0,2%
	CELKEM	1 995	1 927	1 642	37,7%	38,7%	36,6%

Zdroj: NÚOV

Příloha č. 14

Skupina oborů	Kategorie C a J jen 1. ročník	počty žáků			podíly		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
16	Ekologie a ochrana životního prostředí						
18	Informatické obory						
23	Strojírenství a strojírenská výroba						
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika						
28	Technická chemie a chemie silikátů						
29	Potravinářství a potravinářská chemie						
31	Textilní výroba a oděvnictví						
32	Koždělná a obuvnická výroba a zpracování plastů						
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů						
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie						
37	Doprava a spoje						
39	Speciální a interdisciplinární obory						
41	Zemědělství a lesnictví						
43	Veterinářství a veterinární prevence						
53	Zdravotnictví						
63	Ekonomika a administrativa	8	12	9	0,15%	0,24%	0,20%
64	Podnikání v oborech, odvětví						
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus						
66	Obchod						
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost						
69	Osobní a provozní služby						
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče						
78	Obecně odborná příprava	22	18	19	0,42%	0,36%	0,42%
79	Obecná příprava						
82	Umění a užité umění						
	CELKEM	30	30	28	0,57%	0,60%	0,62%

Zdroj: NÚOV

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012

tisk: červen 2012

Krajský úřad Libereckého kraje - odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu • www.kraj-lbc.cz
U jezu 642/2a 461 80 Liberec 2 • tel.: 485 226 111, fax: 485 226 444, e-mail: info@kraj-lbc.cz